

บรรณานุกรม

- กมลลา โอสถานุเคราะห์. "เลือกโรงเรียนอนุบาลให้ลูก" รักลูก (เมษายน 2526) : 3
การฝึกหัดครู, กรม. "ประชุมทางวิชาการเรื่องการฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม"
กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2528.
- การพัฒนาชุมชน, กรม. "แนวทางการดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาเด็ก". กรุงเทพมหานคร:
กองพัฒนาสตรีและเด็ก, 2532. (อัสสำเนา)
- กิติ ตย์คชยานนท์. การบริหารและการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัด
กระทรวงสาธารณสุข, 2520.
- กิตติชาติ ขุนชื่อ และคณะ. "การวิจัยเรื่องการทดลองสอนชั้นอนุบาล". ใน เข้าใจเด็กก่อนวัย
เรียน. หน้า 32-41. กรุงเทพมหานคร: ชมรมไทย-อิสราเอล, 2523.
- กอบแก้ว สุวรรณศรี. "การดูแลสุขภาพของเด็กในสถานเลี้ยงเด็ก." ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการจัดการสถานเลี้ยงเด็กในชุมชนหน่วยที่ 13. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การเลี้ยงดูทารกและเด็กวัยก่อนเข้าเรียน หลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนฝึกครูสภา กรุงเทพมหานคร 2524 : 1-6.
- ขนิษฐา เทวินทรภักดี. "สถานที่และอุปกรณ์" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการสถานเลี้ยง
เด็กในชุมชน หน่วยที่ 8 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2528.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระดับก่อนประถมศึกษา
และประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2529.
- _____ . แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2530.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1

เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2530.

____. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

____. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. เอกสารชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา, หน่วยที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน 2522, กรุงเทพมหานคร: มงคลการพิมพ์, 2524.

____. แผนการศึกษาแห่งชาติพหุศตวรรษ 2520. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2520.

____. การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร: เอรಾವังการพิมพ์, 2523.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531.

____. คู่มือการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเด็กอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524.

____. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ไนเต็ทโปรดักชั่น, 2530.

จันทวรรณ เทวรักษ์. วัยแรก-วัยเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 นครปฐม: แผนกบริหารกลาง สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

จินตนา หมุ่มผึ้ง. อนุบาลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทินัยอักษรการพิมพ์, 2525.

- จินตนา นิยมเน็ย. "พัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน" ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- จินตนา สุกุจินดา. "พัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
- เฉลิมพล ต้นสกุล. "พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตการศึกษา 3" ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- _____. "พ่อแม่ลูก" วารสารสุขศึกษา 5(มกราคม-มีนาคม 2525):49-52.
- ชัยรงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนานานิชย์, 2520 : 8.
- ชุตินา ลวสุตานันท์. "การศึกษาสมรรถภาพครุอนุบาล" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ชุตริ เอมละออง. "พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย เปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาคใต้" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ทัดดาว ลออโรจน์วงศ์. "ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก." กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2532.
- ทองฟู ชินะโชติ. การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ โรงเรียนมัธยมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิภา ทองไทย. "หลักสูตรการอบรมเลี้ยงดูก่อนวัยเรียนสำหรับพ่อแม่ ในชุมชนเกษตรกรรมชนบท" ปรินญาการศึกษาคุษภูบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

- น้อย ศิริโชติ. เทคนิคการฝึกอบรม. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- น้อมฤดี จงนุช และคณะ. คู่มือการศึกษาวิชาพัฒนาการเด็ก. ห้างหุ้นส่วนจำกัดศึกษา สัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร, 2518.
- บัณฑิตย์ อินทรจีน. การบริหารงานบุคคลและการล้มนางานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ชนา, 2526.
- บรรจง ชุกลชาติ. "การศึกษาก่อนวัยเรียนและการศึกษาภาคบังคับ" มิตรครู (กรกฎาคม- ธันวาคม 2525) : 5
- บุญจันทร์ บัวห่ม. "การนำเสนอแนวทางการบริหารงานฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษา ระดับอำเภอ ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา บริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- บุญเยี่ยม จิตรดอน. "รายงานผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" หน่วยงานพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526. (อัดสำเนา)
- บุญเอื้อง ประกอบแสง. "บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเอง ในการอบรมเลี้ยงดู เด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดอุบลราชธานี" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- เบญจมา แสงมล. "วิชาอนุบาลและเด็กเล็ก." วิชาครูประกาศนียบัตรการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา, 2522.
- _____. "กิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยด้านสุขนิสัย" ในเอกสารการสอนชุดวิชา การสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- _____. "ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา." ในเอกสาร การสอนชุดวิชาการจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 14. หน้า 789. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.

- เบญจา แสงมลิ. "การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา." ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1. หน้า 25-27. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- เบญจา แสงมลิ และคณะ. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของครูสภา วิชาอนุบาลและเด็กเล็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. องค์การค้าของคุรุสภา 2518 : 14-19.
- ประดิษฐ์ อูปรมย์. "การพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย." ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม การสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 6. หน้า 25 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524.
- ประภาพรรณ สุวรรณสุข. "เข้าใจเด็กปฐมวัย" ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริม ลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ. "การจัดการศึกษาเด็กวัย 4-6 ขวบ ในสถานศึกษาปฐมวัย." ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 9. หน้า 512-517. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- ปรางทิพย์ ทวีพาณิชย์. "บุคลากรในสถานเลี้ยงเด็ก." ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการสถานเลี้ยงเด็กในชุมชน หน่วยที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- ปัญญา หมั่นบาล. "การนำเสนอโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- พยอม อิงคตานุวัฒน์. จิตวิทยาพัฒนาการ. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 อมรินทร์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2524.
- พัฒนา ชัชพงษ์. "การอนุบาลศึกษา สอนอะไร สอนอย่างไร" รักลูก. 5(กรกฎาคม 2530) : 112-114.

- นุสนช บุณย์สวัสดิ์ และคณะ. "พัฒนาการเรียนรู้อิงเด็กระดับอนุบาล." ใน เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. หน้า 3-5. กรุงเทพมหานคร: ชมรมไทย-อิสราเอล, 2523.
- นุสนศรี ตันติวัฒน์. "ความร่วมมือในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลของรัฐ." ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- นงรัตน์ รอดมณี. "การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการสร้างเสริมสุนทรีย์ให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ไพบูลย์ อုပ်โน. "การสร้างชุดการสอนความร่วมมือทางสติปัญญา สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง การฝึกความคิดเชิงเหตุผลในการจำแนกประเภท" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วิญญู สาธ. การบริหารงานบุคคล. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, หน้า 442, 2517.
- มงคลศรี แก้วปัด. "พฤติกรรมการสอนของครูอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาของเด็กในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- เยาวพา เดชะคุปต์. กิจกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเรียนสโตร์, 2528.
- ราตี ทองสวัสดิ์. "การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาปฐมวัย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 6. หน้า 343-351. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- _____. "การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน." ใน เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. หน้า 75. กรุงเทพมหานคร: ชมรมไทย-อิสราเอล, 2523.
- _____. "การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน. เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.

- ลักษณะ ตันติลีปกร. "คุณภาพของครูนี้เลี้ยงเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกลางวันก่อนวัยเรียนของ กรุงเทพมหานครและเอกชน" วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาคลินิก มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527 : 36.
- ลัดดา นิลละมณี. คู่มือครูอนุบาลนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้กิจกรรม เสรีระดับเด็กวัยก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2531.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. "การจัดเครื่องเล่นและเครื่องสนามสำหรับเด็กปฐมวัย" ในเอกสาร การสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา. หน้า 236-242. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. "การเล่นเป็นการเรียนของเด็ก." ใน การละเล่นและเครื่องเล่นเพื่อพัฒนาเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วารุณี วัฒนสันต์. "คำบรรยายเรื่องครอบครัวสัมพันธ์." วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 20 (5 มิถุนายน 2520)
- วิเชียร ชิวนิมาย. การฝึกอบรมและคู่มือวิทยากร. โรงพิมพ์ครุสภา กรุงเทพมหานคร, 2528.
- วรนาท รักสกุลไทย. "หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา." รักลูก 6 (พฤษภาคม 2531): 170-175.
- ศาสนา, กรม. "โครงการจัดตั้งโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ กรุงเทพมหานคร: กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, (อัดสำเนา).
- ศิลา จานียโยธิน. "เด็กปฐมวัยกับการสร้างประสบการณ์ชีวิต." ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1. หน้า 50-52 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยานักพัฒนาการ. โรงพิมพ์แพรววิทยากรุงเทพฯ 2518.
- ศรีหทัยม พานิชพันธ์. "บริการทดแทนสำหรับเด็กในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย การศึกษาเกี่ยวกับบริการสังคมซึ่งมุ่งที่ตัวบุคคล หรือบริการสังคมทั่วไป." วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

- ศุภลักษณ์ วสันตวิงษ์. "การเปรียบเทียบการจัดและดำเนินงานระหว่างโรงเรียนอนุบาลของเอกชนกับโรงเรียนอนุบาลของรัฐ" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- สมาน รังสิโยกฤษณ์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, 2522.
- สถาพร สุวัฒน์สุล. "เด็กที่ถูกทอดทิ้งและเด็กพิการ." ในเอกสารการสอนชุดวิชาสุขภาพเด็ก หน่วยที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- สวัสดิการสังคม, สำนัก. "โครงการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันในชุมชนแออัด." กรุงเทพมหานคร สำนักสวัสดิการสังคม, (อัดสำเนา).
- สามัญศึกษา, กรม หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.
- สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาเด็ก. ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต กรุงเทพฯ 2518.
- สุชา จันท์เอม และ สุรางค์ จันท์เอม. จิตวิทยานักพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนานาณิช, 2520.
- สุรางค์ แสงวันช. "บุคลิกภาพ" ศูนย์ศึกษา. 10 (เมษายน 2522) : 41.
- สุภาวดี ลัญญากุล. "การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ด้านการวัดและการสื่อสารความหมายของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบใช้เกมประกอบการสาธิตกับแบบปฏิบัติการทดลอง" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. "การศึกษาเชิงมนุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย." ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สมถวิล รัตนมาลัย. "การประเมินการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 "วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สมพร สุกัศนี. การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนานาณิช, 2525.

- สมศักดิ์ คงเที่ยง. "กิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร" วารสารรามคำแหง 9 (เมษายน 2526) ฉบับพิเศษ "พัฒนาบุคลากร" : 37-45.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. "การปรับพฤติกรรมเด็ก" ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 14. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์, 2529.
- สมใจ ทิพย์ชัยเมธาและคณะ. การประเมินความพร้อมของเด็กปฐมวัย ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัย หน่วยที่ 6 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์, 2527.
- อภิชาติ มหากันธา. "การนำเสนอรูปแบบโครงการของการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย ในชุมชนแออัด ชอยสวนผล กรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อาชีวศึกษา, กรม. คู่มือการเรียนการสอนประเภทวิชาคหกรรม. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) องค์การค้าของคุรุสภา 2524.
- อารี รังสีนันท. การสังเกตและฝึกงานพฤติกรรมเด็ก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จันไทย, 2523.
- อารี วัลยะเสวี. "โภชนาการสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน" ในการจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี เอรಾವังการพิมพ์, 2523.
- อารี สันหลวี. "การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัย." ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์, 2524.
- อุดมลักษณ์ กุณิจิตร. "ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล." รักลูก 6 (พฤศจิกายน 2531): 157-160.
- _____. "ทรรศนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย." สัมมนาพิเศษเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย: ทิศทางที่ท้าทาย. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

- อุษา พงศ์พิสุทธิธา. "ปัจจัยที่สนับสนุนและอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ของผู้ดูแลเด็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- เอกวิทย์ ฅ กลาง. "แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษา" (บรรยายพิเศษ ฅ ศูนย์วัสดุการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 1 สิงหาคม 2520), (อัดสำเนา).
- เอื้อพร โอนพรัตน์วิบูลย์. "การเตรียมครูและการปฏิบัติงานของครูระดับปฐมวัยในประเทศไทย ตามความเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในสาขาปฐมวัย" วิทยานิพนธ์ มหำบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, 2526.
- อำไพ สุจริตกุล และคณะ. "การพัฒนาหลักการและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย." ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura and Walter. "Transmission of Aggression Through Imitation of Aggressive Models." *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 13 (1963) : 575-582.
- Blanchenship, Alden H. Gunning, John T. and Welfe, Joesephine B. Gray, A Kindergarten Guide Gary, Indiana : Gary Public School, 1980.
- Chruden, Herbert J. and Sherman, Arther W. *Personal Management* 2rd Edition Cincinnati Ohio : South Western Publishing Company, 1968.
- Ewin B. Flippo, Management : A Behavioral Approach, p.268 (1966).
- Frederick, H Harbinson and Charles, A. Myers. Education Manpower and Economic Growth. : Strategies of Human Resource Development. New York : Mc Graw-Hill Book Company 1945.

Flippo, Edwin B. Principles of Personal Management. 3rd Edition

New York : Mc Graw-Hill Book Co., Inc., 1971.

Freud, Sigmund. The Psychoanalytic Study of the child, Volume 6,

New York, International University Press, 1951.

Guilford, J.A Structure of Intellect. Psychological Bulletin 53

(1956) : 267-293.

Torrance, E. Paul. Rewarding Preative Behavior Englewood cliffs, N.J.:

Prentice-Hall, 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และวิทยากร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร. กาญจนา รุ่งทรานนท์
อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
2. ดร. พัฒนา ชัยพงษ์
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ดร. เขาวนา เตชะคุปต์
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. อาจารย์นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข
นักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. อาจารย์เอื้อพร โอนรัตน์วิบูลย์
อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
6. อาจารย์เกษลดา มานะจติ
หัวหน้าฝ่ายอนุบาลศึกษา วิทยาลัยครู เชียงใหม่
7. นายสมาน อัครวุฒิ
นิสิตปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามวิทยากร

1. นางสาวสุนันทา กิจสุวรรณ
2. นางระพีพัฒน์ ยินดีสุข
3. นางสาวงามนิล จันทร
4. นางสาวขงกช สทลสินวงษ์
5. นางสาวสมาลี เรืองศิลป์กลการ
6. นางสาวณัฐสุดา อ่วมเกิด
7. นางสาววรรรพรรณ เหมชาติ
8. นางสาวนิภาภรณ์ ตีสมนิโชค

ภาคผนวก ข

รายชื่อศูนย์เด็กปฐมวัย

รายชื่อศูนย์เด็กปฐมวัย

1. ศูนย์เด็กปฐมวัยลือค 6
2. ศูนย์เด็กปฐมวัยแฝด 17
3. ศูนย์เด็กปฐมวัยร่มเกล้า
4. ศูนย์เด็กปฐมวัยเชื้อเพลิง 1
5. ศูนย์เด็กปฐมวัยเชื้อเพลิง 2
6. ศูนย์เด็กริมทางรถไฟ
7. ศูนย์เด็กวัดคลองเตยใน
8. ศูนย์เด็กกล้วยน้ำไท
9. ศูนย์เด็กมักกระสัน
10. ศูนย์เด็กแม่เนี่ยว
11. ศูนย์เด็กทับแก้ว
12. ศูนย์เด็กอโศก
13. ศูนย์เด็กแฝด 10
14. ศูนย์เด็กลาดพร้าว
15. ศูนย์เด็กช่องนนทรี
16. ศูนย์เด็ก ส.พัตยา
17. ศูนย์เด็กเพชรอุทัย
18. ศูนย์เด็กริมคลองบางซื่อ
19. ศูนย์เด็กโฆราวรรณ
20. ศูนย์เด็กเสนาพัฒนา
21. ศูนย์เด็กบางนา
22. ศูนย์เด็กบ้านเทพ

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คำนำ

เด็กปฐมวัยที่มีช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี ถือเป็นระยะช่วงต้นของชีวิต ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการวางรากฐานของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ปัจจุบันมีผลการศึกษาค้นคว้ามากมายที่สนับสนุนและชี้บ่งว่า การพัฒนาคุณภาพของประชากรจำเป็นจะต้องเน้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสมตั้งแต่ในระยะช่วงต้นของชีวิต

ผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลที่สำคัญรองจากบิดามารดาและเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เป็นผู้ดูแลและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ฉะนั้นผู้ดูแลเด็กจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยจึงได้สร้างโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานครขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้ผู้ดูแลเด็กในชุมชนแออัดได้มีโอกาสพัฒนาสมรรถภาพในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธีและสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้ดูแลเด็กอื่น ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกันได้ ทั้งนี้โดยกำหนดให้โครงการฝึกอบรมประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแผนการปฏิบัติงานของโครงการ และส่วนที่ 2 เป็นคู่มือฝึกอบรม ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหา กิจกรรมและวิธีการอบรมนั้น จะระบุอย่างละเอียดไว้ในคู่มือฝึกอบรม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ดูแลเด็กในชุมชนแออัดและผู้สนใจโดยทั่วไป ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

สุนันทา กิจสุวรรณ

การใช้โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพผู้ดูแลเด็ก

ในศูนย์เด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร

หลักการและเหตุผล

เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบนั้น เป็นช่วงอายุที่มีความสำคัญที่สุดของชีวิต ถ้าช่วงนี้ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี ถูกสุขลักษณะ ได้รับการกล่อมเกลานิสัยเบื้องต้นให้ถูกทาง จะเป็นการเตรียมความพร้อมให้เป็นคนเก่งกล้ามากขึ้น เด็กในวัยนี้จัดว่าเป็นวัยที่ต้องการฝึกความพร้อมทางด้านประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา การคิดของเด็กแสดงออกโดยอาศัยการรับรู้ หากไม่ได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ที่ช่วยกระตุ้นในด้านการคิดหาเหตุผลอย่างเพียงพอแล้ว พัฒนาการของเด็กจะเป็นไปอย่างล่าช้าแม้ระดับอายุจะสูงขึ้น

ในชุมชนแออัดนั้น ผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดรองจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ดังนั้นผู้ดูแลเด็กจึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างถูกวิธี เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น ซึ่งการที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กได้นั้น การฝึกอบรมด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ดูแลเด็ก ให้มีสมรรถภาพสูงเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จุดมุ่งหมายของโครงการ

1. เพื่อให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยแก่ผู้เข้า

อบรม

2. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักถึงบทบาทของตนเอง ให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อเด็กปฐมวัย อันเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคุณภาพประชากรให้แก่ประเทศไทย

การดำเนินงาน

1. ผู้ดำเนินการอบรม คือ วิทยากรซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการศึกษาปฐมวัย และนิสิตปริญญาโททางการศึกษาปฐมวัย

2. วิธีดำเนินงาน

- ติดต่อศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล
- ดำเนินการอบรมตามโครงการ
- ประเมินผลการอบรม
- ติดตามผลการอบรม

3. ระยะเวลาในการอบรม

ระหว่างวันที่ 20-24 พฤษภาคม 2534

4. สถานที่ดำเนินการอบรม

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล ซอยบ้านกล้วยใต้ ถนนสุขุมวิท 40 กรุงเทพมหานคร

5. กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้ดูแลเด็กในสังกัดของศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล จำนวน 70 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ แก่เด็กปฐมวัยได้

2. ผู้ดูแลเด็กตระหนักถึงบทบาทของตนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก อันเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคุณภาพประชากรให้แก่ประเทศไทย

ส่วนที่ 1

แผนการปฏิบัติงานของโครงการอบรม

ปรมนิเทศและกิจกรรมสร้างควมคั่นเคย

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบความเป็นมาของโครงการอบรมและเพื่อให้เกิดควมคั่นเคยกัน

ระยะเวลา 2 ช.ม.

นาท	ช่วงเวลา	เนื้อหาการอบรม	สื่อ
60	09.00-10.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทะเบียนการอบรม - ผู้เข้ารับการอบรมเข้านั่งประจำที่ - วิทยากรแนะนำตัว - ช้แจงความเป็นมาของโครงการอบรม - ช้แจงลักษณะการอบรมโดยภาพรวม 	ใบลงทะเบียน เพลงเรียกกลุ่ม เอกสารโครงการอบรม
30	10.00-10.30 น.	- กิจกรรมสร้างควมคั่นเคย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนได้รู้จักคั่นเคยกัน ด้วยกิจกรรมที่สนกสนาน โดยวิทยากรแจกกระดาษเปล่าให้คนละ 1 แผ่น ให้ทุกคนหารายละเอียดของเพื่อนให้ได้มากที่สุด ใครสามารถหาจำนวนเพื่อน และข้อมูลส่วนตัวของเพื่อนได้มากที่สุด ให้คนนั้นออกมาเล่าว่าตนเองมีวิธีในการหาเพื่อนอย่างไร จึงได้จำนวนมากและได้รายละเอียดมากที่สุด และให้แนะนำเพื่อนที่ตนหาข้อมูลได้มา 2 คน ทำเช่นนี้ประมาณ 2 คน ผู้เข้ารับการอบรมก็จะรู้จักกันมากขึ้น	กระดาษเปล่า ปากกา

ตารางอบรมผู้ดูแลเด็กในการวิจัยเรื่อง การใช้โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพผู้ดูแลเด็กฯ
ระหว่างวันที่ 20 - 24 พ.ค. 34 ณ ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาบุคคล

วัน เวลา	09.00-10.00	10.00 - 11.00	11.00-12.00	12.00-13.00	13.00-14.00	14.00-15.00	15.00-16.00
จันทร์	- ลงทะเบียน - รับเอกสาร	- กิจกรรมแนะนำวิทยากร - ชี้แจงความเป็นมาของโครงการพื้นฐานก่อนรับการอบรม - กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย	- ทดสอบความรู้ก่อนการอบรม		การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็ก		
อังคาร	การฝึกทักษะทางภาษา				การฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์		
พุธ	การฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์				การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์		
พฤหัสบดี	การเล่น				การจัดกิจกรรมบูรณาการเนื้อหาวิชา	แบ่งกลุ่ม-เตรียมตัวจัดกิจกรรม	
ศุกร์	ทดลองจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม				อภิปราย-ชี้ถามให้ข้อเสนอแนะ	ทดสอบหลังการอบรม	กิจกรรมอำลา

การจัดสภาพแวดล้อม

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนได้

ระยะเวลา 3 ช.ม.

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
40	09.00-09.40 น.	1. ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย	<p>เด็กในช่วงปฐมวัยนั้น ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตสำคัญมากในการที่จะสร้างความพร้อมให้กับเด็ก เพื่อพัฒนาในขั้นต่อไป การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ถูกสุขลักษณะ จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ เด็กจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยในอนาคตนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กในวัยนี้ นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณค่ายังช่วยเสริมทักษะในด้านการคิดต่อสื่อสาร การคิดค้นคว้า ทดลอง และแก้ปัญหาอีกด้วย</p> <p>เพราะเด็กได้สัมผัส ได้จับต้องสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย</p> <p>1. ช่วยให้เด็กได้รับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัส นับเป็นประสบการณ์ตรงเพราะเด็กได้จับต้องของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวด้วยตัวเอง</p>	<p>1. เสนอภาพสไลด์ศูนย์เด็กที่จัดสภาพแวดล้อมที่ดีทั้งในและนอกห้องเรียน และสไลด์ภาพเด็กกำลังทำกิจกรรมต่าง ๆ ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ ในสภาพเด็กเล่น ฯลฯ จำนวน 45 ภาพ เช่น การบรรยายประกอบ การสนทนา ระหว่างวิทยากร และผู้เข้ารับการอบรม</p> <p>2. เสนอภาพสไลด์ศูนย์เด็กที่มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม จำนวน 25 ภาพ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นและเปรียบเทียบศูนย์เด็กเป็นการบรรยาย ประกอบการสนทนาระหว่างวิทยากร และผู้เข้ารับการอบรม</p> <p>3. ผู้เข้ารับการอบรมเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมที่ดีและไม่ดี สภาพแวดล้อมเช่นไรที่จะเอื้อต่อการพัฒนาเด็กได้มากกว่ากัน</p> <p>4. วิทยากรสรุปเนื้อหา</p> <p>5. ให้ผู้เข้าอบรมซักถาม และสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการจัดสภาพแวดล้อมของห้องที่ตนรับผิดชอบอยู่</p>	<p>1. สังเกตจากความสนใจ ทัศนคติต่าง ๆ</p> <p>2. ประเมินจากการร่วมสนทนา และการเสนอความคิดเห็น</p>	<p>สไลด์</p> <p>สไลด์</p>

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>2. ช่วยให้เด็กทดลอง ค้นคว้า สังเกต คิดหาเหตุผลด้วยตนเอง เช่น คุกกี้สถานแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ มุมไม้บล็อก ฯลฯ โดยให้เด็กได้จับต้องและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง</p> <p>3. ช่วยฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการเล่น การทำงาน เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด มีระเบียบ และมีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ นั้น เด็กจะได้เห็น และรู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง และเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บของเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย นับว่าเป็นการปลูกฝังนิสัยที่ดีงามแก่เด็กได้เป็นอย่างดี</p> <p>4. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย เพราะเด็กได้วิ่งเล่นออกกำลังกายส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพดี</p>			

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			5. ช่วยขยายประสบการณ์เดิมของเด็กให้กว้างขวางขึ้น เพราะเด็กได้เล่น ได้สัมผัสด้วยตนเอง นับเป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้มองโลกที่ค้นได้กว้างขึ้น			
45	09.40-10.25 น.	2. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย	องค์ประกอบที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย ได้แก่ บุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ หากบุคคลอื่นได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของเด็กปฐมวัย โดยการเอาใจใส่เลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก และจัดสภาพแวดล้อมโดยการหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเล่นต่าง ๆ ให้ จะทำให้เด็กเป็นคน กล้าพูด กล้าแสดงออก รู้จักสิทธิของตนเอง และผู้อื่น	1. วิทยากรบรรยายเรื่ององค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย 2. ผู้เข้ารับการอบรมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กและร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กได้อย่างไร 3. วิทยากรยกตัวอย่างบุคคลหรือสถานอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ดีและเป็นที่ยอมรับร่วมกับสรุปเนื้อหา	ประเมินจากการร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็น	
40	10.25-11.05 น.	3. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน	สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน มีดังนี้ 1. จัดสิ่งของ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องเรียนให้เป็นหมวดหมู่ และมีระเบียบ	วิทยากรจัดห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ มุมบ้าน จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติจริง โดยการเข้ามุมต่าง ๆ ค้างกล่าวด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม	ประเมินจากความสนใจและการซักถามขณะเข้ามุมประสบการณ์ต่าง ๆ	อุปกรณ์ที่ใช้ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>2. ห้องเรียนควรสะอาด และมองดูเป็นระเบียบเรียบร้อย</p> <p>3. การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กนั้นควรคำนึงถึงพัฒนาการ และความต้องการที่เหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย</p>	<p>ได้เห็นว่า ในแต่ละมุมประสบการณ์นั้น มีอุปกรณ์อะไรบ้าง ที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด</p> <p>โดยมีวิทยากรเดินดู และคอยตอบข้อซักถาม</p>		
40	11.05-11.45 น.	4. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน	<p>สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่ควรคำนึงถึงได้แก่</p> <p>1. สนาม ควรดูแลสนามหรือถ้าไม่มีสนามอาจใช้บริเวณที่ว่างที่สามารถให้เด็กวิ่งเล่นได้ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ปราศจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อเด็ก</p> <p>2. เครื่องเล่นสนาม เช่น ชิงช้า ไม้ลื่น ฯลฯ ควรดูแลให้อยู่ในสภาพที่ดี ไม่ชำรุด หัก เสียหาย เป็นอันตรายต่อเด็ก และมีขนาดพอเหมาะ</p> <p>3. ความปลอดภัย ความสะอาดและความมีระเบียบ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้แก่เด็กรวมทั้งความสวยงามของบริเวณ เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับด้วย</p>	<p>1. ปฏิบัติจริง โดยวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันจัดบริเวณที่ว่างของศูนย์ให้เป็นที่วิ่งเล่น (แทนสนาม) พร้อมเครื่องเล่นสนามเท่าที่ศูนย์มีอยู่</p> <p>2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมวาดภาพ การจัดสนามที่ตนเองคิดว่าดี โดยมีการจัดตกแต่งให้สวยงาม จากนั้นนำมาอภิปรายว่าแบบไหนเป็นอย่างไร</p> <p>3. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยการฉายสไลด์สถานที่เลี้ยงเด็กที่มีสภาพแวดล้อมภายนอกสวยงาม ร่มรื่น</p>	<p>1. ประเมินจากความสนใจขณะปฏิบัติจริง</p> <p>2. ประเมินจากการแสดงความเห็น ขณะมีการอภิปราย</p>	<p>ที่ว่างของศูนย์ (ใช้แทนสนาม)</p> <p>เครื่องเล่นสนาม</p> <p>เช่น บ่อทราย และไม้ดอกไม้ประดับ</p>

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
15	11.05-12.00 น.	5. บทบาทและหน้าที่ของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อม	<p>ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย 2. การจัดบรรยากาศทั้งในห้องและนอกห้องเรียน เป็นการสร้างความสนใจ และช่วยให้เด็กอยากคิด อยากทำครูจึงควรดูแลบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้ได้อยู่เสมอ เช่น การตกแต่งป้ายนิเทศ และมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แปลกใหม่อยู่เสมอ 3. จัดที่เล่นและหาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน 4. หมั่นหาอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาบรรจุไว้ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ และให้มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนของเด็ก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิทยากรอธิบายถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดสภาพแวดล้อม 2. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกับแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ "บทบาทของครูในการจัดสื่อภายในห้องเรียน" 3. วิทยากรสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง โดยสรุปจากการร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมที่ 2 ผนวกกับเนื้อหาบทบาทและหน้าที่ของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย 2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็น 	

การฝึกทักษะทางภาษา

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยได้

ระยะเวลา 3 ชม.

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
40	09.00-09.40 น.	1. ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาของเด็กปฐมวัย	<p>การเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษานั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจความต้องการและความรู้สึกของคน อีกทั้งยังเป็นการพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับประถมศึกษาและเด็กจะเรียนภาษาได้ผลดี หากได้มีการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กแต่ละวัยแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาแตกต่างกัน ซึ่งในการเตรียมความพร้อมนั้นต้องมีการเตรียมทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพราะเมื่อเด็กเข้าเรียนในชั้นประถมแล้ว จะสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1. วิทยากรกล่าวถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาของเด็กปฐมวัย และสนทนาร่วมกับผู้เข้ารับการอบรมถึงพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยอย่างย่อ ๆ</p> <p>2. วิทยากรเสนอสื่อวัสดุภาพวาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุ 3, 4, 5-6 ขวบ เป็นการบรรยายเชิงสนทนา</p>	<p>1. ประเมินจากการร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น</p> <p>2. ประเมินจากความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมขณะดูภาพสื่อต่าง ๆ</p>	สื่อ

นาทีก	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
25	09.40-10.05 น.	2. จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย ทั้งในด้าน การฟัง พูด อ่าน เขียน	จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในด้านการฟัง 1. จำแนกความแตกต่างของเสียงได้ 2. ฟังคนอื่นพูดแล้วเข้าใจ 3. เข้าใจความหมายของประโยคได้ 4. ฟังคำสั่งแล้วทำตามคำสั่งได้ 5. สามารถจำข้อมูล 2-3 อย่างได้จากการฟังและสามารถสรุปได้	1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมฟังเสียงสิ่งต่าง ๆ ที่วิทยากรทำขึ้นโดยไม่ให้เห็นสิ่งของหรือวัสดุว่าเป็นอะไร แล้วทายว่าเสียงที่เกิดขึ้นเหมือนหรือต่างกัน จากนั้นให้ฟังเสียงสัตว์จากเทปบันทึกเสียง แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรม ทายว่าเสียงเหมือนกันหรือไม่ เสียงใดเป็นเสียงร้องของสัตว์ใด 2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเล่นเกมทำตามคำสั่ง เช่น ให้ยืนขึ้น ให้นั่งลง เพื่อทดสอบการฟังว่าสามารถฟังคนอื่นพูดแล้วเข้าใจ 3. ให้ผู้รับการอบรมฟังเพลงแล้วให้ร้องตามหรือทำท่าทางประกอบ 4. เล่านิทานให้ผู้เข้ารับการอบรมฟัง 1 เรื่อง แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามเกี่ยวกับนิทานเรื่องนั้น 5. วิทยากรสรุปเนื้อหาด้วยแผนภูมิ	1. ประเมินจากการความสนใจในการฟัง และการตอบคำถาม 2. ประเมินจากการร่วมกิจกรรมฟังคำสั่ง และร้องเพลง	สิ่งของหรือวัสดุต่าง ๆ เช่น ไม้ โลหะ แก้ว ฯลฯ เทปเสียงสัตว์ นิทาน แผนภูมิ
12	10.05-10.17 น.		จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการพูด 1. ให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ 2. ให้เด็กพูดได้ชัด เจนถูกไวยากรณ 3. เพื่อให้คิดคต่อกับผู้อื่นได้ 4. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักเสียงวรรณยุกต์	1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งเป็นวงกลมแล้วเล่นเกมปฏิบัติตามคำสั่งโดยใช้เกมเสียงเข็มนาฬิกา ใครเสียงได้หมายเลขใด ให้ปฏิบัติตามคำสั่งตามหมายเลขนั้น เป็นการสอนเนื้อหาโดยให้ปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมที่สนุกสนาน ผู้เรียนจะได้ไม่เบื่อหน่าย	1. ประเมินจากความร่วมมือ ความสนุกสนาน ขณะเข้าร่วมกิจกรรม 2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยายสรุป	ไม่มีเข็มนาฬิกา เพลง ใบคำสั่ง

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
25	10.17-10.42 น.		<p>5. เพื่อฝึกให้เด็กสามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้</p> <p>จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> ฟังเสียงแล้วบอกความแตกต่างของเสียงได้ บอกความแตกต่างจากการเห็น เมื่อเห็นแล้วจะรู้จักการจำ สามารถจับคู่พยัญชนะ สระ ที่เหมือนกันได้ สามารถจับคู่ภาพกับคำที่เป็นชื่อของภาพได้ ฝึกทำในการจับหนังสือที่ถูกต้อง 	<p>2. วิทยากรสรุปกิจกรรม โดยโยงเข้าสู่เนื้อหาของจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการพูด</p> <ol style="list-style-type: none"> แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วให้เล่นเกมต่าง ๆ 4 เกม ให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกทำในการจับหนังสือที่ถูกต้อง วิทยากรสรุปเนื้อหา 	<ol style="list-style-type: none"> ประเมินจากความสนุกสนานขณะเล่นเกม ประเมินจากความสนใจและความร่วมมือขณะฟังบรรยาย 	<p>อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นเกมนต่าง ๆ เช่น ภาพบัตรคำต่าง ๆ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ กระดาษสี</p>
15	10.42-10.57 น.		<p>จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการเขียน</p> <ol style="list-style-type: none"> เพื่อพัฒนาทักษะในการแสดงออกของความคิดของคน เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อข้อมือ เช่น นิ้วมือ เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือและตาไปสู่การเขียนตัวอักษรที่ถูกต้อง เพื่อฝึกการเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวา 	<ol style="list-style-type: none"> วิทยากรยกตัวอย่างการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้าน การเขียน โดยการบรรยาย วิทยากรสรุปเนื้อหา ให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อมทางการเขียนแก่เด็กปฐมวัย 	<ol style="list-style-type: none"> ประเมินจากการแสดงความสนใจขณะฟังบรรยาย ประเมินจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 	

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
50	10.57-11.45	3. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย	<p>การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถจัดได้หลายลักษณะ ดังนี้</p> <p>1. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "ในวงกลม" เป็นการสอนเนื้อหาโดยให้เด็กนั่งฟังเป็นวงกลม โดยครูสามารถฝึกทักษะทั้งด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนในกิจกรรมในวงกลมนี้</p> <p>2. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "การเล่น" เป็นการให้เด็กได้เล่นตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความสนใจของคน เด็กจะฝึกทักษะได้ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน เช่น มุมบ้าน มุมศิลปะ ฯลฯ</p> <p>3. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "ศิลปการศึกษา" เป็นการให้เด็กฝึกกล้ามเนืวมือให้สามารถจับดินสอเพื่อเขียนได้ เป็นการฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา ฝึกการฟัง พูด และพัฒนาด้านอารมณ์</p>	<p><u>กิจกรรมในวงกลม</u></p> <p>ให้ผู้เข้ารับการอบรมหนึ่งเป็นรูปครึ่งวงกลม จากนั้นให้ร่วมกิจกรรมในการฝึกทักษะในด้านการฟัง การออกเสียงและความจำ เช่น ฝึกฟังเสียง ท่องคำคล้องจอง จดจำสอของ ฯลฯ</p> <p><u>กิจกรรมการเล่นตามมุมและศิลปสร้างสรรค์</u></p> <p>1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าศึกษาตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ เช่น มุมหนังสือ มุมศิลปะ ฯลฯ</p> <p>2. ให้ผู้รับการอบรมร่วมกัน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเล่นตามมุมและศิลปสร้างสรรค์</p> <p><u>กิจกรรมกายบริหารและจังหวะ</u></p> <p>1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมเล่นกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ปรบมือ เป็นจังหวะ กระโดดตามเสียงที่เคาะจังหวะ ทำท่าทางเป็นสัตว์ตามจินตนาการ ฯลฯ</p> <p>2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรมเหล่านี้</p>	<p>1. ประเมินจากการความสนใจขณะเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็น และการอภิปราย</p> <p>1. ประเมินจากความร่วมมือ ความสนุกสนานขณะเข้าร่วมกิจกรรม</p>	<p>วัสดุที่ทำให้เกิดเสียง เช่น ไม้พลาสติก หิน ฯลฯ</p> <p>อุปกรณ์ในห้อง 10 ชนิด เช่น ดินสอ ปากกา ฯลฯ</p> <p>อุปกรณ์ตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กลอง ฉิ่ง ฯลฯ</p> <p>ไม้เชิยมที่เหลงใบค้ำสิ่ง</p>

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			4. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "การบริหารและจังหวัด" เป็นการสอนให้เด็กรู้จักจังหวัด อาจโดยการใช้กระดาษ ปรบมือ แล้วจึงให้ร้องเพลง และทำท่าประกอบตามจินตนาการของตน	3. ผู้อบรมสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง	2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยายสรุป	
20	11.45-12.05 น.	4. บทบาทของครูในการพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย	บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็ก มีดังนี้ 1. จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้พูดเป็นรายบุคคล 3. จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ หรือกับครู 4. คำถามหรือคำสั่งที่ครูใช้ควรเน้นในลักษณะปลายเปิด 5. ครูจะต้องใช้ภาษาที่ถือเป็นแบบอย่างได้ 6. ครูควรจะได้ใกล้ชิดกับเด็กให้เด็กรู้จักว่าครูเป็นบุคคลที่น่าเข้าใกล้ และเข้าใจคนดี 7. ครูควรมีอารมณ์แจ่มใส เสมอเมื่อยุกับเด็ก	1. จัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสนทนาถึงเหตุผลในการจัดห้องเรียนแบบนี้ 2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเล่าเรื่องอะไรก็ได้ที่ตนประทับใจมากที่สุดให้เพื่อนฟังและ 1 นาทีหรือผู้อบรมเล่านิทานให้ฟังแล้วผู้เข้ารับการอบรมต่อเรื่องในนิทานนั้นจนจบ หรือให้ดูภาพอะไรก็ได้ แล้วอธิบายภาพนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร 3. สรุปเนื้อหาบทบาทของครูอีกครั้งหนึ่ง โดยสังเกตและวิเคราะห์จากกิจกรรมที่จัดในข้อ 1, 2 นอกจากนี้ผู้ให้การอบรมกล่าวเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะทางภาษา	1. ประเมินจากความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม 2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็น	วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ประกอบในมุมประสบการณ์ ตามเนื้อหาที่ครูจัดกระถางต้นไม้ แจกันดอกไม้

การฝึกทักษะทางด้านคณิตศาสตร์

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

ระยะเวลา 3 ช.ม.

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
45	09.00-09.40 น.	1. ความสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย	การสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ แก่เด็กปฐมวัย จะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในการสังเกต เปรียบเทียบ ความละเอียดถี่ถ้วน รู้จักคิดหาเหตุผล รู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมความพร้อมในการคิดคำนวณให้แก่เด็กได้ ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะต้องสร้างเสริมตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก	1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันจัดสภาพห้องเรียนมุมใดมุมหนึ่ง เป็นร้านค้าโดยวิทยากรเตรียมสิ่งของต่าง ๆ ไว้ให้ เช่น สิ่งของที่จะใช้ขายในร้านค้า ตะกร้า เงิน ฯลฯ 2. หาอาสาสมัครประมาณ 10-20 คน เล่นซื้อขายกันในร้านค้า ผู้เข้ารับการอบรมที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ 3. วิทยากรสรุปเนื้อหาเป็นการบรรยายเชิงสนทนา	1. ประเมินจากความสนใจขณะเข้าร่วมกิจกรรม 2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย	วัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ เช่น กล่อง กระป๋อง ฯลฯ ตะกร้า เงิน
25	09.45-10.10 น.	2. จุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย	1. เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียนคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา 2. เพื่อขยายประสบการณ์ในเรื่องคณิตศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิธีสอนในชั้นต่อไป เพราะวิชาคณิตศาสตร์นั้นแต่ละชั้นตอนจะสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ 3. เพื่อให้เด็กเข้าใจความหมายและรู้จักใช้คำพูดเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ได้ถูกต้อง	1. วิทยากรกล่าวถึงจุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยด้วยการบรรยาย 2. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันยกตัวอย่างการฝึกทักษะเบื้องต้นในการคิดคำนวณ 3. วิทยากรสรุปเนื้อหาจุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย	1. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย 2. ประเมินจากการยกตัวอย่าง	

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
35	10.10-10.40 น.	3. การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์	<p>การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย มีหลักดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรมีการวางแผนโดยคำนึงถึงเนื้อหาที่เด็กจะได้รับอย่างเต็มที่ที่เหมาะสมกับเวลา ความสนใจ ความสามารถ 2. กิจกรรมที่จะจัดต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะและเนื้อหา 3. ครูจะต้องเข้าใจถึงพื้นฐานความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และระยะความสนใจของเด็กด้วย <p>กระบวนการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ ควรดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ขั้นที่ 1 ขั้นของจริง ขั้นที่ 2 ขั้นรูปภาพ ขั้นที่ 3 ขั้นกึ่งรูปภาพ ขั้นที่ 4 ขั้นรูปภาพ หรือกึ่งรูปภาพควบคู่กับสัญลักษณ์ ขั้นที่ 5 ขั้นนามธรรม 	<p>วิทยากรสาธิตการสอนโดยการให้อุปกรณ์การบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจยิ่งขึ้น ดังนี้</p> <p>ขั้นที่ 1 ขั้นใช้ของจริงโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นของจริงเลย เช่น นับจำนวนคนสือ สมุด หรือหนังสือจริง ๆ</p> <p>ขั้นที่ 2 ขั้นรูปภาพแทนของจริงบางครั้งครูไม่สามารถหาของจริงมาให้ดูได้ ก็อาจใช้รูปภาพแทนของจริงที่กล่าวถึงนั้น</p> <p>ขั้นที่ 3 ขั้นกึ่งรูปภาพหรือสมมติเครื่องหมายต่าง ๆ แทนภาพหรือจำนวน เช่น สมมติ $\triangle \triangle \triangle$ แทนจำนวน 3</p> <p>ขั้นที่ 4 ขั้นใช้รูปภาพหรือกึ่งรูปภาพควบคู่ไปกับสัญลักษณ์ เช่น</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> $\bigcirc \bigcirc \bigcirc \bigcirc = 4$ </div> <p>ขั้นที่ 5 ขั้นนามธรรม เป็นขั้นสุดท้ายจึงจะใช้ตัวเลขและเครื่องหมาย เช่น $1 + 1 = 2$</p>	ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย	สมุด ดินสอ หนังสือ รูปภาพ

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
30	10.40-11.10 น.		<p>วิธีการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ เรื่องตามขั้น ตอน ดังนี้</p> <p>1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ก่อนเป็นอันดับแรกซึ่งได้แก่ การสอนให้รู้จักการเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง และการนับ เป็นต้น</p> <p>2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการคิดคำนวณ ซึ่งเป็นการสอนขั้นตอนที่มาจากพื้นฐาน ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ การแยกหมู่ การรวมหมู่ของสิ่งของ และการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ เช่น แจกกัน 3 ใบ = / / / เป็นต้น</p> <p>3. การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์นั้น ควรให้ เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม คือ ขั้นใช้ของจริง, ขั้นใช้รูปภาพ, ขั้นถึงรูปภาพ ขั้นสัญลักษณ์ และขั้นนามธรรม ซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย จึงจะใช้ตัวเลข เครื่องหมายบวก ลบ เป็นการสอนโดยเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ใกล้เคียงตัวไปหาสิ่งที่ยาก ใกล้เคียงตัว</p>	<p><u>การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่</u></p> <p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 วง ด้วยกิจกรรม รวบรวมลูกขี้ม แล้วให้จัดหมวดหมู่ของกระดุม แล้วแต่ว่า กลุ่มใดจะใช้เกณฑ์ใดในการจัดหรือเปรียบเทียบ เช่น แบ่งตามสี รูปร่าง ขนาด ฯลฯ</p> <p>2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานว่ากลุ่มของตนจัดหมวดหมู่กระดุม โดยใช้เกณฑ์ใด จากนั้นวิทยากร บรรยายว่า ควรสอนให้เด็กรู้จักเรียงตามความเหมือน และต่างกัน ความใกล้ ไกล สูง ต่ำ ฯลฯ อาจใช้ กิจกรรมในการสอนเด็ก ดังนี้</p> <p>ให้เด็กเปรียบเทียบสิ่งของที่มีอยู่ในห้อง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ดินสอ ฯลฯ ในเรื่อง เล็ก ใหญ่ สูง ต่ำ หนัก เบา ฯลฯ</p> <p>ตัดกระดาษเป็นรูปเตี๋ยขนาดต่างกัน 3 เตี๋ย และ ตัดกระดาษขนาดต่างกัน 3 ตัว ให้เด็กวางตัดกระดาษเตี๋ยให้ ถูกต้อง</p> <p>ให้เด็กเล่นเกมจัดหมวดหมู่ โดยแยกประเภทของ สิ่งของออกจากกัน</p> <p>ให้ทำแบบฝึกหัดหาภาพที่มีขนาด รูปร่าง สูง ต่ำ กว่าอีกรูป ฯลฯ</p>	<p>1. ประเมินจากความ สนใจขณะฟังบรรยาย</p> <p>2. ประเมินจากความ สนใจและสนุกสนานขณะ ร่วมกิจกรรม</p>	<p>วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กล่องยาสีฟัน สบู่ แป้ง กระดุม โต๊ะ อาหาร ช้อน จาน ฯลฯ</p>

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
25	11.10-11.35 น.			<p><u>การเรียงลำดับ การนับ</u></p> <p>หาอาสาสมัครออกมาแสดงวิธีการสอนเลข 1-5 จากนั้นวิทยากรสาธิตให้ดู โดยใช้บัตรที่เป็นของจริง และหาได้ง่าย เช่น คินสอ ที่มีขนาดสั้นไปหายาว 5 แท่ง จากนั้นสาธิตการสอนโดยเริ่มจากคินสอแท่งสั้นที่สุดไปหายาวที่สุดนับ 1-5</p> <p><u>การวัด</u></p> <p>วิทยากรบรรยายว่า เด็กในช่วงปฐมวัยสามารถเรียนรู้เรื่องเวลา การชั่ง ควบ วัดได้น้อยมาก ดังนั้นครูจึงต้องสอนด้วยกิจกรรมที่ง่าย ๆ และเด็กใช้อยู่เสมอ เช่น</p> <p><u>การสอนเรื่องเวลา</u> โดยให้เด็กดูหน้าปัดนาฬิกาและบรรยายว่า เวลาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประจำวัน คือเวลาใดบ้าง</p> <p><u>การสอนการวัด</u> สอนให้เด็กวัดด้วยเครื่องวัดหลาย ๆ เช่น ใช้คินสอ ใช้ก่อนแขนของเด็ก</p> <p><u>การสอนการชั่ง</u> สอนให้เด็กชั่งด้วยตาชั่ง 2 แขน ตอนยังไม่มือน้ำหนัก (สิ่งของ) มาใส่ตาชั่งทั้งสองข้าง จะเป็นเส้นตรง ลองหยิบสิ่งของใส่ลงในจานที่ละข้าง</p>		

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
10	11.35-11.15 น.			<p>งานข้างที่มีสิ่งของวางอยู่จะเอียง แสดงว่าหนักกว่า ลองวางของลงในจานอีกข้างหนึ่ง คาชั่งจะเป็นเส้น ตรง แสดงว่าของหนักเท่ากัน เป็นต้น</p> <p><u>การจับคั่งหนึ่งค่อหนึ่ง</u></p> <p>หาอาสาสมัครออกมาจัดโต๊ะอาหารสำหรับ คน 5 คน โดยวิทยากรเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อม เช่น จาน ช้อน ส้อม แก้วน้ำ เป็นการสอนเรื่อง มารยาทการรับประทานอาหาร และการจัดหมวด หมู่ แยกหมู่ของสิ่งของ การจับคั่งหนึ่งค่อหนึ่งด้วย ว่าคน 1 คน ต้องใช้ช้อนปกรณสักชิ้นเป็นคู่ ๆ กัน เป็นต้น</p>		
5	11.45-11.50 น.			<p>3. วิทยากรสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง โดยเอา กิจกรรมที่ได้เสนอไปแล้วในข้อ 2 มาสรุปเป็น เนื้อหา</p>		
20	11.50-12.10 น.	3. บทบาทของครูในการ สอนคณิตศาสตร์	<p>บทบาทของครูในการสอนคณิตศาสตร์ มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาพัฒนาการและธรรมชาติของเด็ก เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ 2. จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม 3. ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการได้ลงมือปฏิบัติจริง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเล่นเกมส่งดอกไม้เพื่อให้ เด็กเกิดความสนุกสนาน ประกอบการสอนเนื้อหา โดย ให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งเป็นวงกลม ส่งดอกไม้ 1 ดอก ค่อกันไปเรื่อย ๆ โดยมีเสียงเพลงประกอบ เมื่อเพลงหยุด ดอกไม้อยู่ที่ใคร คนนั้นต้องออกไปจับ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากความ สนุกสนานขณะร่วมกิจกรรม 2. ประเมินจากการตอบ คำถามขณะเล่นกิจกรรม เกมส่งดอกไม้ 	<p>ดอกไม้</p> <p>สลาก</p> <p>เพลง</p> <p>แก้วหรือภาชนะใส่ สลาก</p>

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>4. ให้เด็กได้รู้จักฝึกคิด</p> <p>5. ครูไม่ควรซักถามละเอียดมากเกินไป</p>	<p>สไลด์ 1 อัน ซึ่งตั้งอยู่กลางวง แล้วตอบคำถาม หรือปฏิบัติตามคำสั่งในสไลด์นั้น เนื้อหาในสไลด์จะเป็นเรื่องบทบาทของครูในการสอนคณิตศาสตร์ทั้งคืน</p> <p>2. วิทยากรสรุปเนื้อหา โดยโยงจากกิจกรรมเข้าสู่เนื้อหาการอบรม</p>		

การฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

ระยะเวลา 3 ช.ม.

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
10	09.00-09.10 น.	1. ความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย	การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น เป็นการวางพื้นฐานให้เด็กรู้จักการค้นคว้าหาความรู้อย่างมีระบบ รู้จักสนใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ฝึกให้เด็กรู้จักการคิดอย่างมีเหตุผล และมีเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับที่สูงต่อไป ซึ่งการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กนั้น เน้นที่กระบวนการมากกว่าผลผลิต โดยครูเป็นผู้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม เราใจให้เด็กใช้วัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นด้วยตัวของเขาเองให้มากที่สุด ครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการและคามความคิดของเขา ซึ่งจะช่วยให้เด็กค้นพบคำตอบต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง	วิทยากรบรรยายให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย เป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจก่อนเริ่มการเรียนการสอนต่อไป	ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย	

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
50	09.10-10.00 น.	2. จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย วิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย	จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย มีดังนี้ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นอยากหรืออยากเห็น 2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น 3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความคิดอย่างมีเหตุผล 4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนกล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น 5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนที่มีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อคำบอกเล่าของผู้อื่นง่าย ๆ จนกว่าจะได้พิสูจน์ให้เห็นจริง 6. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์	1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 6 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มทดลองทำเซลล์ ซึ่งวิทยากรเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้แล้ว 2. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการทดลองทำเซลล์ ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คือ การได้ทดลองของจริง และบรรยายเพิ่มเติมว่าในการสอนวิทยาศาสตร์แก่เด็กนั้น ครูควรตั้งคำถามเพื่อให้เด็กรู้จักคิด รู้จักหาเหตุผล 3. วิทยากรสรุปจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง โดยโยงจากกิจกรรมเข้าสู่เนื้อหาการอบรม	1. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมการทดลอง 2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม	อุปกรณ์ในการทำเซลล์ เช่น เซลล์ผง, น้ำตาล, น้ำร้อน, น้ำเย็น
45	10.00-10.45 น.	3. ขอบข่ายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย	ขอบข่ายการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ แบบเป็นทางการ หมายถึง การจัดประสบการณ์	1. วิทยากรโยงเนื้อหาจากเนื้อหาเรื่องการทำเซลล์ โดยกล่าวว่ากิจกรรมการทำเซลล์นี้ วิทยากรมีบทบาทอย่างไร จากนั้นอธิบายความหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการ	1. ประเมินจากความสนใจขณะเข้าร่วมประสบการณ์ต่าง ๆ	อุปกรณ์ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมสัตว์เลี้ยงนก

นาถ	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวเรื่อง พร้อมทั้งเป็นผู้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม โดยจะอธิบายวิธีการทำงานอย่างสั้น ๆ ก่อนแล้วให้เด็กทดลองทำด้วยตนเอง โดยมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด</p> <p>2. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กเลือกคิดเองว่าจะทำอะไรด้วยวิธีการของเด็กเอง</p> <p>3. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หมายถึง การเลือกเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็กและเกี่ยวข้องกับเด็ก นำมาจัดกิจกรรม โดยการหาคำอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีแนวคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯลฯ</p>	<p>และอธิบายเพิ่มเติมว่า การสอนวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการควรตั้งคำถามว่าอะไร อย่างไร โดยให้เด็กเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตัวเอง เนื้อหาที่ควรสอนได้แก่ เรื่องคุณสมบัติของวัตถุ การเปรียบเทียบความแตกต่างของวัตถุ คุณสมบัติของของแข็ง ของเหลว ก๊าซ และเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวัตถุ</p> <p>2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าศึกษาคำถามประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความสนใจโดยวิทยากรอธิบายก่อนว่ามีมุมอะไรบ้าง เช่น มุมสัตว์เลี้ยง มุมพืชสวนครัว มุมเครื่องเสียง มุมแม่เหล็ก เป็นต้น จากนั้นอธิบายความหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ</p> <p>3. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันสนทนาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป เช่น เรื่องน้ำท่วม เครื่องบินตก ไฟไหม้ ฯลฯ จากนั้นวิทยากรอธิบายความหมายของการจัดประสบการณ์แบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และสรุปเนื้อหาทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง</p>	<p>2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม</p>	

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
10	10.45-10.55 น.	4. ทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	<p>การที่จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะในการคิดแบบวิทยาศาสตร์นั้น ควรให้เด็กมีทักษะพื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกต 2. การจำแนกประเภท 3. การแสดงจำนวน 4. การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย <p><u>การสังเกต</u></p> <p>หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย หรือหลายอย่างเพื่อศึกษาคือสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ใช้ตา หู จมูก ลิ้น และกาย การจับประสบการณ์โดยใช้การสังเกต ครูควรเข้าใจหลักการต่าง ๆ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มจากส่วนที่ใหญ่ และง่ายก่อน จึงไปหาสิ่งเล็กและซับซ้อน 2. ควรชี้แนะเพื่อให้เด็กสนใจในสิ่งนั้นก่อน แล้วเด็กจะมีการสังเกตด้วยตนเอง 3. การสังเกตบางอย่างต้องอาศัยเวลา ครูจึงควรติดตามดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เพื่อเด็ก 	<p><u>การสังเกต</u></p> <p>ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรม "อะไรเอ่ย" โดยให้ล้วงมือเข้าไปในกล่องซึ่งมีเศษผ้าชนิดต่าง ๆ เป็นคู่ ๆ แล้วให้หยิบเศษผ้าที่มีลักษณะเนื้อผ้าเหมือนกัน โดยไม่เห็น ใช้แค่การสัมผัสด้วยมือเท่านั้นซึ่งเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการสังเกต จากนั้นอธิบายความหมายของทักษะการสังเกตด้วยการบรรยาย</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. กล่องกระดาษที่เจาะรูเพื่อให้มือล้วงเข้าไปได้ 2. เศษผ้าชนิดต่าง ๆ ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 3 นิ้ว เป็นคู่ ๆ

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
25	10.55-11.20 น.		<p>จะได้ไม่ทอดทิ้งจากการสิ่งเกดสิ่งนั้น เช่น การเพาะเมล็ดพืช การสังเกตวงจรชีวิตของสัตว์</p> <p>4. การสังเกตบางอย่างอาจต้องใช้อุปกรณ์เข้าช่วยบ้าง ครูจึงควรเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อม</p> <p>5. ควรให้เด็กฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น กาย</p> <p><u>การจำแนกประเภท</u></p> <p>หมายถึง การจัดแยกสิ่งของออกจากกันให้เป็นหมวดหมู่ เช่น แยกประเภทตามตัวอักษร ตามลักษณะรูปร่าง สี หรือแยกตามประโยชน์ของการใช้ ฯลฯ เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการแยกแยะสิ่งของออกจากกันให้เป็นหมวดหมู่ เป็นการฝึกการสังเกต ความจำ การคิดหาเหตุผล ฯลฯ เป็นการพื้นฐานความมีเหตุผลให้แก่เด็กในอนาคต ซึ่งการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยด้วยวิธีการจำแนก มีหลักการดังนี้</p> <p>1. การจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ฝึกการจำแนกนั้น ครูควรจัดหัวข้ออุปกรณ์หลาย ๆ ชนิดอย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ</p>	<p><u>การจำแนกประเภท</u></p> <p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 6 กลุ่ม ด้วยเกมจับกลุ่มตามคำสั่ง เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ก่อนเสนอเนื้อหา จากนั้นวิทยากรแจกจ่ายอาหารไปตามกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มละ 1 ถาด เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ที่ทำเป็นอาหารแล้ว ชนมหวานชนิดต่าง ๆ ฯลฯ แล้วให้แต่ละกลุ่มแยกประเภทของอาหารที่ได้รับออกจากกัน จากนั้นส่งผู้แทนออกมารายงาน กลุ่มละ 1 นาที ถึงประเภทของอาหารที่กลุ่มของตนแยกออกเป็นหมวดหมู่พร้อมทั้งให้เหตุผล ซึ่งแต่ละกลุ่มนั้นจะมีวิธีการแยกและเหตุผลของการแยกที่แตกต่างกัน</p> <p>2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันบอกเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ โดยใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกัน</p>		<p>ถาด</p> <p>ข้าว, ผัก, ผลไม้</p> <p>เนื้อสัตว์ ฯลฯ</p>

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
20	11.20-11.40 น.		<p>กระดือหรือรันทในการทำกิจกรรม เช่น กระดุมที่มีสี และขนาดแตกต่างกัน อาหารประเภทต่าง ๆ ผัก ผลไม้ ขนมหวาน ฯลฯ</p> <p>2. กระตุ้นให้เด็กเสนอเกณฑ์ในการจำแนก วัตถุในหลาย ๆ ลักษณะให้ได้มากที่สุด โดยครู ต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างหลากหลาย แล้ว ให้เด็กจัดแยกประเภทของสิ่งของเหล่านั้น ตามแต่เด็กจะจัดเข้าหมวดหมู่ใด</p> <p>3. ให้เด็กได้มีโอกาสอภิปรายเหตุผลที่เขาได้ จำแนกสิ่งของเหล่านั้นออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ ว่าที่เขาจัดเข้าหมวดหมู่นั้น ๆ มีเหตุผลอย่างไร เป็นการฝึกให้เด็กเป็นคนมีเหตุผลด้วย</p> <p><u>การแสดงจำนวน</u></p> <p>การแสดงปริมาณหรือจำนวน มีความหมายได้ หลายแนว เช่น หมายถึงการนับจำนวนของวัตถุ เช่น มีก้อนหิน 10 ก้อน หมายถึงการวัด เช่น วันนี้อุณหภูมิสูง 20 องศา หมายถึงการเปรียบเทียบ ของวัตถุ เช่น น้ำ 1 ลิตรมีปริมาณมากกว่าน้ำ 1 ถ้วยแก้ว และหมายถึงการจัดลำดับหลายรูปแบบ เช่น แดงยืนอยู่หัวแถว ดำเป็นลูกคนสุดท้าย</p>	<p>3. วิทยาการสรุปเนื้อหาเรื่องการจำแนกประเภท</p> <p><u>การแสดงจำนวน</u></p> <p>1. ใส่ น้ำในแก้วที่มีปริมาณเท่ากัน 2 ใบ หาวาสา สมมาตร เทน้ำจากแก้วใบหนึ่งลงในภาชนะ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมเปรียบเทียบว่าน้ำในภาชนะกับน้ำในแก้วที่ยังไม่ได้เท่นั้น มีปริมาณเท่ากันหรือไม่</p> <p>2. วิทยาการนำภาพการเจริญเติบโตของพืช และ สัตว์ตามลำดับก่อนหลัง วางเรียงบนกระดาน แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียงภาพการเกิดก่อนหลังตามลำดับ</p>		<p>แก้วน้ำ 2 ใบ</p> <p>ภาชนะชง น้ำ</p> <p>ภาพวงจรชีวิต ของพืชและสัตว์</p> <p>3 ชุด</p>

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
				<p>โดยภาพลักษณ์ประมาณ 3 ชุด จากนั้นสรุปเนื้อหา เรื่องการแต่งจำนวน (ปริมาณ) ซึ่งมีความหมายได้ หลายแนวคิดเนื้อหาการอบรมที่ได้แสดงไว้แล้ว</p> <p>3. นำกะละมัง 3 ใบที่มีขนาดเท่ากันใส่น้ำธรรมดา ให้ผู้เข้ารับการอบรมจุ่มมือลงในน้ำแล้วสนทนาเกี่ยวกับ ความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร จากนั้นนำน้ำแข็งและน้ำร้อน ใสในกะละมังที่ 2 และ 3 แล้วใส่เทอร์โมมิเตอร์ 3 อัน ลงในกะละมังทั้ง 3 ใบ ให้ผู้เข้ารับการอบรม คอยหมั่นที่แตกต่างกันจากเทอร์โมมิเตอร์ วิทยากรสรุป เนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง</p>		<p>กะละมัง 3 ใบ น้ำแข็ง น้ำร้อน เทอร์โมมิเตอร์</p>
25	11.40-12.05 น.		<p><u>การสื่อสาร</u></p> <p>หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีให้เด็กมีทักษะใน การเสนอข้อมูลต่าง ๆ การสื่อสารไม่ได้จำกัดอยู่ เฉพาะการใช้ภาษาพูดเท่านั้น การใช้ภาษาเขียน รูปภาพและรับข้อมูลได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ภาษาท่าทางการแสดงออกทางสีหน้าก็จัดว่าเป็น การสื่อสารด้วย</p>	<p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 5 กลุ่ม ด้วยกิจกรรม "การวัดเชือก" เพื่อให้เกิดความสนก สนาน ก่อนเข้าสู่เนื้อหา โดยวิทยากรแจกเชือกที่มี ขนาดไม่เท่ากัน ปลายเชือกมีลูกอมชนิดต่าง ๆ ผูกติด อยู่ใครอยากได้ลูกอมชนิดใดก็เลือกเอาตามใจชอบ จากนั้นให้เอาเชือกมาวัดกัน ใครมีเชือกขนาดเท่ากัน อยู่กลุ่มเดียวกัน จะได้ 5 กลุ่ม</p>	<p>1. ประเมินจากความ สนใจและร่วมกิจกรรม</p> <p>2. ประเมินจากการแสดง ความคิดเห็น</p> <p>3. ประเมินจากการ รายงาน</p>	<p>เชือก 5 ขนาด ลูกอม เรือกทำจาก ดินน้ำมัน, กระดาษ กาบมะพร้าว เหรียญบาท 50 อัน อ่างน้ำ 5 ใบ</p>

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยกิจกรรมการสื่อสาร มีหลักการดังต่อไปนี้</p> <p>1. ครูต้องกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้ค้นพบให้มากที่สุด ถ้ามีเด็กที่ไม่ชอบพูด ครูอาจจะต้องใช้เทคนิคในการตั้งคำถามหรือให้วาดภาพ ให้แสดงท่าทาง</p> <p>2. ถ้าเด็กบรรยายสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่ถูกต้อง ครูควรแก้ไขทันที หรือให้สังเกตเพิ่มเติม</p>	<p>จากนั้นให้ทดลองเรื่องการลอย การจม โดยแจกเรือที่ทำด้วยกระดาษ กาบมะพร้าว ดินน้ำมัน กลุ่มละ 3 ลำ อ่างน้ำกลุ่มละ 1 อ่าง เหยื่อบาทกลุ่มละ 10 เหยื่อ แล้วให้แต่ละกลุ่มทดลองลอยเรือที่ละชนิดในอ่างน้ำ แล้วค่อย ๆ หยอกเหยื่อบาทลงไปทีละเหยื่อจนกว่าเรือจะจม จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มบอกขั้นตอนของการทดลองและผลการทดลองกลุ่มละ 1 นาที จากนั้นวิทยากรอภิปรายกับผู้ที่เข้ารับการอบรมด้วยการตั้งคำถาม ดังนี้</p> <p>เรือ 3 ลำนั้น ทำจากอะไรบ้าง แตกต่างกันอย่างไร</p> <p>เรืออะไรที่ลอยน้ำ เพราะอะไร</p> <p>เรืออะไรที่จมน้ำ เพราะอะไร</p> <p>เรืออะไรที่ต้องใส่ของหนักจึงจะจม เพราะอะไร</p> <p>เรืออะไรที่ไม่ต้องใส่ของเลยก็จมเอง เพราะอะไร</p> <p>ฯลฯ</p>		

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
				<p>2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยโยงจากกิจกรรมเข้าสู่เนื้อหาการอบรม นอกจากนี้ขอขยายเพิ่มเติมว่าการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ เพื่อฝึกให้เด็กได้มีการเสนอข้อมูลด้วยการสื่อสารนั้น ครูสามารถจัดกิจกรรมได้หลายอย่าง โดยจัดกิจกรรมที่ทดลองให้เด็กเห็นจริง แล้วเปิดโอกาสให้เด็กได้รายงาน ครูควรกระตุ้นด้วยการตั้งคำถาม หรือให้เด็กรายงานด้วยวิธีการวาดภาพ หรือการแสดงท่าทาง เป็นต้น</p>		

นาท	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
10	12.05-12.15 น.	5. บทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์	<p>บทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดโอกาสให้เด็กลงมือปฏิบัติ หรือศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด ทั้งนี้ต้องระวังเรื่องความปลอดภัยด้วย 2. วางแผนการจัดประสบการณ์ไว้ให้พร้อมทั้งประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และแบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งต้องเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กด้วย โดยการเตรียมการ คือ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และการทดลองก่อน 3. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้พร้อม และเป็นหมวดหมู่ 4. ครูควรมีเทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การสาธิต การทดลอง การไปทัศนศึกษา ฯลฯ 5. ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิทยากรและผู้รับการอบรมช่วยกันอภิปรายถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย 2. วิทยากรสรุปเนื้อหาบทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กอีกครั้งหนึ่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากการร่วมกันอภิปราย 2. ประเมินจากความสัมพันธ์ขณะฟังบรรยาย 	

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์

ระยะเวลา 3 ชม.

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
45	09.00-09.45 น.	1. ความสำคัญและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	<p>ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความสามารถในการคิดหลายทิศทาง อันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการแก้ปัญหา ซึ่งเกิดจากการคิดค้นแปลง ประยุกต์ ผสมผสานให้เกิดเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่คาดไม่ถึง</p> <p>ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่ดี มีคุณภาพ และเป็นปัจจัยที่จำเป็นเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ปัญหา พัฒนา และริเริ่มสร้างสรรค์ความจริงก้าวหน้าในงานทุกชนิด ทุกสาขาวิชา และทุกวงการอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคนให้เป็นปกติสุข เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในคนทุกคนและสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนและฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง เด็กในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่เด็กมีจินตนาการสูง ดังนั้น</p>	<p>วิทยากรอธิบายความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการบรรยาย แล้วให้ทำกิจกรรมภายใต้หัวข้อองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้</p> <p><u>ความคิดริเริ่ม</u></p> <p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 3 กลุ่มด้วยเกม "กระรอกเข้าโพรง" เพื่อให้เกิดความสนุกสนานก่อนเข้าสู่เนื้อหา จากนั้นแจกบัตรคำสั่ง ซึ่งมีคำสั่งดังนี้</p> <p>ให้กลุ่มของท่านช่วยกันคิดว่าหากหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์ ยึดครองโลกมนุษย์จะเป็นอย่างไร จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมารายงานกลุ่มละ 1 นาที</p> <p><u>ความคิดยืดหยุ่นและความคิดคล่องแคล่ว</u></p> <p>2. ให้แต่ละกลุ่มสรุปประโยชน์ของตะเกียบ และดอกไม้มาให้มากที่สุด</p> <p>จากนั้นส่งตัวแทนออกมารายงานกลุ่มละ 1 นาที</p>	<p>1. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>2. ประเมินจากทัศนวิสัยฟังบรรยาย</p>	<p>เกมกระรอก</p> <p>เข้าโพรง</p> <p>บัตรคำสั่ง</p>

นาทีก	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>หากช่วงเวลาดังกล่าวนี้ ได้มีโอกาสกิจกรรมที่เหมาะสมและต่อเนื่องก็เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวัยต่อมา</p> <p>องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดริเริ่ม หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดเดิม และอาจไม่เคยมีใครเคยนึกหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการ แต่ไม่ใช่คิดเพียงอย่างเดียวจำเป็นต้องคิดสร้างและหาทางทำให้เกิดผลงานด้วย 2. ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ เป็นความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งจะทำให้คำตอบมีความหลากหลาย และแตกแยกแขนงออกได้หลายแขนง 3. ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง ความคล่องแคล่วในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุด 	<p>กลุ่มใดสามารถบอกประโยชน์ได้มากที่สุด กลุ่มนั้นชนะ</p> <p><u>ความคิดละเอียดละออ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ให้แต่ละกลุ่มตกลงกันถึงของสิ่งหนึ่ง แล้วบรรยายรูปร่างลักษณะของของสิ่งนั้น แล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่นทายว่าคืออะไร 4. วิทยากรสรุปเนื้อหาเรื่อง ความหมาย และความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ โดยโยงจากกิจกรรมเข้าสู่เนื้อหาการอบรม 		

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>เท่าที่จะมากได้ เน้นปริมาณความคิด ความคิดยิ่งมีปริมาณมากเท่าใดก็ยิ่งดีเท่านั้น</p> <p>4. ความคิดละเอียดละออ หมายถึง ความคิดในรายละเอียดสามารถอธิบายให้เห็นภาพพจน์ชัดเจน เป็นการขยายความคิดสร้างสรรค์ให้สมบูรณ์</p>			

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
45	09.45-10.30 น.	2. ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์	<p>เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความอยากรู้อยากเห็นอยู่เป็นนิจ 2. ชอบซักถามและถามคำถามแปลก ๆ 3. ช่างสงสัย ประหลาดใจในสิ่งที่ตนพบเห็นอยู่เสมอ 4. มีจินตภาพ 5. ชอบสำรวจ ค้นคว้า และทดลอง 6. ชอบสังเกต มองเห็นสิ่งที่ผิดปกติได้ง่ายและรวดเร็ว 7. มีอารมณ์ขันและร่าเริง มองสิ่งต่าง ๆ รอบด้านในแง่มุมที่แปลก คิดไม่ถึง 8. มีความเชื่อมั่นในตนเอง 9. พอใจที่จะทำในสิ่งที่สลับซับซ้อน 10. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจอยู่ 	<p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยกิจกรรม "โยนกระดาษ" ใครได้กระดาษที่เป็นก้อนกลมต้องรีบส่งให้คนอื่น ขณะที่เล่นกิจกรรมนี้วิทยากรเปิดเพลงสนุก ๆ ไปด้วย เมื่อเพลงหยุดใครมีกระดาษในมือก็จับกลุ่มกันเป็น 1 กลุ่มใครไม่มีกระดาษก็จับกลุ่มกันเป็นอีก 1 กลุ่ม จากนั้นให้ทั้ง 2 กลุ่มแข่งขันกันเล่นเกมสะสมคะแนนจากบัตรคำโดยวิทยากรเตรียมบัตรคำที่มีลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ บัตรละ 1 ข้อ ตามเนื้อหาการอบรม เช่น</p> <p>อยากรู้อยากเห็น ชอบซักถาม มีคำถามแปลก ๆ ช่างสงสัย ฯลฯ และบัตรคำลักษณะของเด็กที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น ชอบทำตามที่ครูบอก เกร็งเกรียวกับระเบียบแบบแผน ไม่ค่อยมีคำถาม ฯลฯ</p> <p>นำบัตรคำเหล่านี้ คิดรวม ๆ กันไว้บนกระดาน แล้วให้ทั้ง 2 กลุ่มผลัดกันเลือกบัตรคำที่กลุ่มตนชอบ เมื่อเลือกแล้วพลิกดูด้านหลัง จะมีคะแนนซึ่งแต่ละบัตรจะมีคะแนนไม่เท่ากัน สะสมไว้เรื่อย ๆ จนครบ 100 คะแนน กลุ่มไหนครบก่อน กลุ่มนั้นชนะ</p>	ประเมินจากความสนุกสนานขณะเข้าร่วมกิจกรรม	<p>กระดาษที่ป็นเป็นก้อนกลม</p> <p>เพลง</p> <p>บัตรคำต่าง ๆ</p>

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
				2. วิทยากรสรุปเนื้อหา โดยนำหัวข้อ "เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์" และ "เด็กที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์" ติดบนกระดาน แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันจัดบัตรคำที่เล่นในกิจกรรมนี้เสียใหม่ ว่าบัตรคำใดควรอยู่ในหัวข้อเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ บัตรคำใดควรอยู่ในหัวข้อเด็กที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ จากนั้นสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง		บัตรคำ
60	10.30-11.30 น.	3. เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	เด็กในช่วงปฐมวัยที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ครูจึงควรรู้เทคนิควิธีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็ก ดังนี้ 1. สอนโดยการทำเด็กลงมือปฏิบัติจริง 2. สนใจและตั้งใจฟังคำถามแปลกใหม่ของเด็ก ยอมรับความคิดแปลก ๆ และส่งเสริมความคิดแปลกใหม่ 3. ยอมรับในความคิดของเด็ก แสดงให้เด็กเห็นว่า ความคิดของเขามีคุณค่า และมีประโยชน์ 4. ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต ช่างซักถาม และตอบคำถาม	1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มหนึ่งเป็นวงกลม แล้วเล่นนิทานรอบวง โดยตกลงกันก่อนว่าใครจะเป็นผู้เริ่มเล่า และใครเป็นคนสุดท้ายให้เล่าได้คนละ 1-2 ประโยคเท่านั้น เป็นนิทานผจญภัยไปในที่แปลก ๆ ที่ไม่เคยมีใครพบเห็นมาก่อน โดยนิทานต้องจบที่คนสุดท้ายของวงถามที่ตกลงกันไว้แต่แรกเท่านั้น เป็นการสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ด้วย กิจกรรมที่สนุกสนาน		

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>5. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน มีอิสระไม่เคร่งครัดค่อยๆ เบียดเบียนจนเกินไป ไม่บังคับให้เด็กทำตามคำสั่งตลอดเวลา และไม่กังวลที่จะรักษาความเงียบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา</p>	<p>2. พาผู้เข้ารับการอบรมไปที่ศึกษารอบ ๆ ชุมชน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกสิ่งที่กลุ่มของตนสนใจ ไว้ท้าย 20 คำถาม กับอีกกลุ่มหนึ่ง จะนั้นทุกคนต้องช่วยกันใช้ ความสังเกตสิ่งที่พบเห็นทุกอย่าง เพราะต่างก็ไม่ทราบ ว่าอีกกลุ่มจะทายอะไร ซึ่งการพาไปที่ศึกษาก็เพื่อ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เปลี่ยนบรรยากาศ ของการอบรมด้วยกิจกรรมนอกสถานที่บ้าง และเป็น แนวตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรมจะได้นำเด็กของตน ไปที่ศึกษารอบ ๆ ชุมชนบ้าง</p> <p>3. วิทยากรสรูปเนื้อหาโดยโยงจากกิจกรรมทั้ง 2 ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 นี้จะเป็นการสอนเนื้อหาที่ใช้ความ สนุกสนานเป็นสื่อ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย</p>		
40	11.30-12.10 น.	4. กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	<p>การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กในด้านสติปัญญา ซึ่งได้แก่ พัฒนาด้านความคิด ความเข้าใจ และด้านจิตใจ ซึ่งได้แก่ พัฒนาความรู้สึก เจตคติ เป็นต้น ซึ่งจะรวมการพัฒนาลักษณะความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดละออ ความคิดจินตนาการ ความอยากรู้อยากเห็น ความพอใจที่จะทำงานที่ยาก และ ซื่อซื่อ และความพร้อมที่จะเสี่ยง เป็นต้น</p>	<p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 5 กลุ่ม โดย วิทยากรแจกใบไม้รูปร่างต่าง ๆ ให้ ใครมีใบไม้ รูปร่างเหมือนกัน เข้าอยู่กลุ่มเดียวกัน ก็จะได้ 5 กลุ่ม จากนั้นให้เล่นเกม "จับคู่คำ" กลุ่มใดทายถูก และตอบ ได้เร็วกว่า กลุ่มนั้นได้ 1 คะแนน โดยวิทยากรเป็นผู้ถาม เช่น แจกัน คู่กับ..... ฯลฯ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้ บอกชื่อดอกไม้ที่รู้จักมาให้มากที่สุด</p>	<p>1. ประเมินจากความ สนุกสนานขณะเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>2. ประเมินจากความ สนุกขณะฟังบรรยาย</p>	ใบไม้รูปร่างต่าง ๆ

นาถิ	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้</p> <p>1. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางภาษา สามารถจัดได้หลาย ๆ รูปแบบ เพราะรวมเอาทักษะทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง อ่าน พูด และเขียนไว้ด้วยกัน และภาษายังเป็นการแสดงออกทางความคิด และการกระทำด้วย</p> <p>2. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี กิจกรรมสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ-ตา และการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจมีเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการฝึกการรู้จักทำงานด้วยตนเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งทางด้านความคิดและการกระทำซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะ และยังสามารถนำไปสู่การเรียนเขียน อ่าน ต่อไป</p>	<p>ขอกิ่งที่มีลักษณะเป็นวงกลมมาให้มากที่สุด</p> <p>ขอกิ่งที่มีกลิ่นหอมมาให้มากที่สุด</p> <p>ขอกิ่งที่มีลักษณะนุ่มมาให้มากที่สุด</p> <p>2. ให้แต่ละกลุ่มแข่งขันกันทาย "ปริศนาคำทาย" โดยวิทยากรเป็นผู้ถาม เช่น อะไรเอ่ย มีปากไม่มีคอ ไม่มีหัว มีแต่หน้า ถึงเวลาได้คือเอา (กลอง) ฯลฯ</p> <p>3. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน "วาดภาพจากประสบการณ์" โดยจะวาดก็ภาพก็ได้พร้อมทั้งบรรยายได้ภาพด้วย เมื่อวาดได้หลายภาพ นำมารวมกันเป็นเล่ม 1 คนก็จะได้นิทาน 1 เรื่อง เป็นค้น นิทานจะสั้นหรือยาวก็ได้แล้วแต่ผู้วาดภาพแต่ละคน</p> <p>4. วิทยากรสรุปเนื้อหาของกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามเนื้อหาการอบรมแล้วกล่าวว่ากิจกรรมในข้อ 1-3 เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ทางภาษาและทางศิลปะ ส่วนกิจกรรมการประดิษฐ์ ครูสามารถสอนเด็กได้ โดยให้ประดิษฐ์เศษวัสดุ หรือให้ต่อเติมภาพ ☐ ☐ ที่กำหนดให้เป็นภาพอะไรก็ได้ ตามแต่เด็กจะวาด</p>		<p>กระดาษเปล่า</p> <p>ดินสอ</p>

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>3. กิจกรรมการประดิษฐ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้เด็กคิดจินตนาการและสร้างจินตนาการออกมาเป็นผลงาน รวมทั้งการต่อเติม ตัดออก ปรับขยาย ทำให้ใหญ่ ทำให้เล็กลง แต่งเติมแต้มสี ทำให้เคลื่อนไหวได้ หรือใช้แทนกันก็ได้ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ การต่อเติมภาพ</p> <p>△ □ ○ ที่กำหนดให้ เป็นภาพอะไรก็ได้</p> <p>4. กิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กฟังอย่างสร้างสรรค์คิดจินตนาการ และถ่ายทอดออกมาทางอิสระ โดยบรรยาย เขียน หรือแสดงท่าทางและกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ</p> <p>5. กิจกรรมการเล่นที่เด็กมีอิสระในการคิดและได้ใช้จินตนาการเป็นการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นในมุมบทบาทสมมติ หรือมุมบ้าน การเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น</p>	<p>ส่วนกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว ครูสามารถจัดให้เด็กได้โดยแสดงบทบาทให้สมจริง เช่น การเต้นนอน การแต่งตัวมาโรงเรียน พบคุณรู้จัก ถึงโรงเรียน ฯลฯ โดยครูกำหนดกิจกรรมแล้วให้เด็กทำตาม หรือการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการทำท่าทางประกอบเพลง เป็นต้น ส่วนกิจกรรมการเล่น เช่น การให้เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ หรือการเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ วิทยากรเคยจัดให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติแล้วในชั่วโมงอื่น ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากันได้</p>		

การเล่น

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแก่เด็กได้

ระยะเวลา 2 ชม.

นาที	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
40	09.00-09.40 น.	1. ความสำคัญและประเภทของการเล่น	<p>การเล่นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การพูด การฟัง การเคลื่อนไหว พัฒนาการด้านสังคม รู้จักการรอคอย ผลัดเปลี่ยน มีกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักหน้าที่ รู้จักการทำงาน ซึ่งการเล่นของเด็กชนิดต่าง ๆ จะช่วยเตรียมเด็กสำหรับชีวิตในอนาคต นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายความเครียดอีกด้วย</p> <p>การเล่นแบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้ 2 ประเภท</p> <p><u>การเล่นแบ่งตามผลที่ได้รับจากการเล่น</u></p> <p>1. การเล่นแบบสร้างสรรค์ เป็นการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี เช่น ปั้นดิน ก่อทราย ต่อไม้บล็อก วาดภาพ ประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ</p> <p>2. การเล่นแบบมีจินตนาการ เป็นการเล่นที่เด็กสร้างสถานการณ์ขึ้น และเล่นตามสถานการณ์นั้น พร้อมกับแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น เช่น การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นเกมเลียนแบบ ฯลฯ</p>	<p>1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 4 กลุ่ม ด้วยกิจกรรมการแจกกระดาษ ซึ่งมี 4 สี ใครได้สีเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกันก็จะได้ 4 กลุ่ม เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ก่อนเริ่มเนื้อหา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มไปเลือกรูปภาพอาหาร ช้างที่ติดอยู่ข้างฝา ซึ่งด้านหลังของภาพจะเป็นบัตรคำสั่ง ดังนี้</p> <p>กลุ่มที่ 1 ให้ประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นรูปอะไรก็ได้ ตามแต่กลุ่มจะตกลงกัน</p> <p>กลุ่มที่ 2 ให้กลุ่มเล่นบทบาทสมมติ 1 เรื่อง จะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ ตามแต่กลุ่มจะตกลง</p> <p>กลุ่มที่ 3 ให้แสดงการเล่น 1 อย่าง เป็นการเล่นกลางแจ้ง</p> <p>กลุ่มที่ 4 ให้ทำการทดลองการไหลของน้ำ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่มีอยู่ในห้องเรียน</p>	<p>1. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>2. ประเมินจากการเสนอผลงาน</p>	<p>รูปช้าง</p> <p>รูปภาพอาหารของช้าง</p> <p>เศษวัสดุ</p> <p>อุปกรณ์ทดลองการไหลของน้ำ</p> <p>เช่น สายยาง อ่างน้ำ, น้ำ</p>

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>3. การเล่นเกมผจญภัย เป็นการ เล่นที่ต้องใช้แรงและกำลังในการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งจะ ทำให้ระบบประสาททั่วอวัยวะ การสัมผัสลึกลับเกิดขึ้น การควบคุมการทรงตัวของร่างกายจะพัฒนาขึ้น ประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะประสานกันดีขึ้น เช่น การวิ่งไล่จับ ฝึกปายเครื่องเล่น กระโดดเชือก เตะหรือปาลกบอล ฯลฯ</p> <p>4. การเล่นเกมทดลองสำรวจและค้นคว้า เด็กในวัยนี้ชอบทดลองทำโน่นทำนี่ หรือหาวิธีใหม่ ๆ มากทดลองเล่น เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม คิน น้า ต่อไม้บล็อก นอกจากนั้นยังชอบสำรวจค้นคว้า ซึ่งจะช่วยให้ เด็กได้พบสิ่งแปลกใหม่เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอีกด้วย</p> <p><u>การเล่นแบ่งตามลักษณะการเล่น</u></p> <p>1. การเล่นเกมอิสระ เป็นการ เล่นที่เด็ก ๆ ชอบมาก เป็นการ เล่นอย่างอิสระ โดยเด็กอาจ เล่นคนเดียวหรือเล่นกับเพื่อน</p>	<p>จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมา เสนอผลงาน กลุ่มละ 5 นาที</p> <p>2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยกล่าวถึงประเภทของการ เล่นทั้ง 2 ประเภท</p>		

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>3. การเล่นเกมผจญภัย เป็นการเล่นที่ต้องใช้แรงและกำลังในการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งจะทำให้ระบบประสาทท่อนไข การสัมผัสโลติดขึ้น การควบคุมการทรงตัวของร่างกายจะพัฒนาขึ้น ประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะประสานกันดีขึ้น เช่น การวิ่งไล่จับ ปีนป่ายเครื่องเล่น กระโดดเชือก เตะหรือปาลูกบอล ฯลฯ</p> <p>4. การเล่นเกมทดลองสำรวจและค้นคว้า เด็กในวัยนี้ชอบทดลองทำโน่นทำนี่ หรือหาวิธีใหม่ ๆ มาทดลองเล่น เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม ดิน น้ำ คอไม้บล็อก นอกจากนั้นยังชอบสำรวจค้นคว้า ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้หัดสิ่งแปลกใหม่เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอีกด้วย</p> <p><u>การเล่นแบ่งตามลักษณะการเล่น</u></p> <p>1. การเล่นที่มีอิสระ เป็นการเล่นที่เด็ก ๆ ชอบมาก เป็นการเล่นอย่างอิสระ โดยเด็กอาจเล่นคนเดียวหรือเล่นกับเพื่อน</p>	<p>จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมาเสนอผลงาน กลุ่มละ 5 นาที</p> <p>2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยกล่าวถึงประเภทของการเล่นทั้ง 2 ประเภท</p>		

นาที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>2. การเล่นที่มีกฎเกณฑ์ เป็นการเล่นที่ต้องอาศัยกฎกติกาในการเล่น มักเป็นการเล่นที่ต้องออกกำลัง เช่น มอญซ่อนผ้า โหนหวาง ฯลฯ</p>			
60	09.40-10.40 น.	2. ผลของการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กปฐมวัย	<p>การเล่นของเด็กจะช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และยังช่วยให้อารมณ์ของเด็กมีความสมดุล ซึ่งผลของการเล่นจะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กได้ดังนี้</p> <p>1. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านทักษะทางภาษา ขณะที่เด็กเล่น เด็กจะสนทนากัน ได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น ทำให้กล้าพูด กล้าแสดงออก พร้อมทั้งฝึกการฟังไปด้วย</p> <p>2. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านคณิตศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์เป็นเรื่องของนามธรรม ครุจึงต้องหาวิธีให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ด้วยการให้การเล่นเข้าช่วย จะช่วยฝึกให้เด็กช่างสังเกต รู้จักคิดหาเหตุผล รู้จักเปรียบเทียบ พร้อมทั้งรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน</p>	<p>1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเล่นบทบาทสมมติ เรื่อง "ร้านค้าสหกรณ์"</p> <p>2. ผู้อบรมสรุปเนื้อหาโดยโยงจากกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์ ซึ่งกิจกรรมนี้จะสามารถสรุปเนื้อหาได้ทั้งหมด นอกจากนั้นผู้อบรมอาจขยายการสรุปเนื้อหาโดยโยงให้เห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดมาแล้ว ในวิชาอื่น ๆ นั้นล้วนแต่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งครุควรนำกิจกรรมการเล่นมาจัดให้หลากหลายในแต่ละสัปดาห์</p> <p>3. ร่วมกันวิเคราะห์ การเล่นบทบาทสมมติ "ร้านค้าสหกรณ์" ถึงผลที่ได้จากการเล่นต่อการสร้างเสริมประสบการณ์</p>	<p>1. ประเมินจากการจัดกิจกรรม</p> <p>2. ประเมินจากการตอบคำถาม</p>	

หน้าที่	ช่วงเวลา	ชื่อเรื่อง	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมและวิธีการอบรม	วิธีการประเมินผล	สื่อ
			<p>3. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านวิทยาศาสตร์ ขณะที่เด็กเล่น เด็กจะได้สังเกต สำรวจ ทดลอง เกิดการเรียนรู้ข้อเท็จจริงของธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ทำให้เด็กชอบค้นคว้าและมีเหตุผล</p> <p>4. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยทางด้านสังคม ขณะที่เด็กเล่นกับคนอื่น เด็กจะเรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักการสร้างสัมพันธ์กับเด็กอื่น รู้จักการรอคอย ช่วยเหลือและแบ่งปัน</p>			
20	10.40-11.00 น.	3. บทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจความสนใจและความต้องการของเด็ก 2. จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม 3. เป็นผู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กในทักษะด้านต่าง ๆ 4. ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำเด็กขณะที่เล่น 5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการเล่นให้มีความสุขสนุกสนาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายบทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่น 2. วิทยากรสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย 2. ประเมินจากความสนใจในการร่วมกิจกรรม 	

ส่วนที่ 2

คู่มือฝึกอบรม

ใช้ประกอบกับแผนการปฏิบัติงานของโครงการ

การจัดสภาพแวดล้อม

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนได้

เนื้อหาการอบรม

1. ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย
 2. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย
 3. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน
 4. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน
 5. บทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนต่อการจัดสภาพแวดล้อม
1. ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

สามารถบอกความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

เด็กในช่วงปฐมวัยนั้น ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตสำคัญมากในการที่จะสร้างความพร้อมให้กับเด็กเพื่อพัฒนาในขั้นต่อไป การจัดสภาพแวดล้อมที่ตลกสนุกสนานจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและบุคลิกภาพ เด็กจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยในอนาคตนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กในวัยนี้ นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณค่า ยังช่วยเสริม

ทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร การคิดค้นคว้า ทดลองและแก้ปัญหาอีกด้วย เพราะเด็กได้สัมผัส ได้จับต้องสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กได้รับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัส นับเป็นประสบการณ์ตรง เพราะเด็กได้จับต้องสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวด้วยตนเอง
2. ช่วยให้เด็กได้ทดลอง ค้นคว้า สังเกต คิดหาเหตุผลด้วยตนเอง เช่น การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ มุมไม้ขีดไฟ ฯลฯ โดยให้เด็กได้จับต้องและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
3. ช่วยฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการเล่น การทำงาน เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด มีระเบียบ และมีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ นั้น เด็กจะได้เห็นและรู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง และเมื่อเล่นเสร็จแล้ว ต้องเก็บของเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย นับว่าเป็นการปลูกฝังนิสัยที่ดีงามแก่เด็กได้เป็นอย่างดี
4. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย เพราะเด็กได้วิ่งเล่นออกกำลังกายในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี
5. ช่วยขยายประสบการณ์เดิมของเด็กให้กว้างขวางขึ้น เพราะเด็กได้เล่น ได้สัมผัสด้วยตนเองนับเป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้มองโลกทัศน์ได้กว้างขึ้น

กิจกรรม

1. ฉายสไลด์ภาพสถานอบรมเลี้ยงดูเด็กที่จัดสภาพแวดล้อมที่ถูกละเลยลักษณะ และบรรยายให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยนั้น ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตสำคัญมากในการที่จะสร้างความพร้อมให้กับเด็กเพื่อพัฒนาในขั้นต่อไป การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ถูกละเลยลักษณะจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและบุคลิกภาพ เด็กจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยในอนาคตขึ้นอยู่กับการจัดสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กในวัยนี้ นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณค่ายังช่วยส่งเสริมทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร การคิดค้นคว้า ทดลอง และการแก้ปัญหาอีกด้วย
2. ฉายสไลด์พร้อมกับบรรยายให้เห็นสถานอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น การจัดห้องโดยยใช้โต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดใหญ่ที่เหมาะสมกับเด็กที่โตกว่า และไม่มีการจัดมุมประสบการณ์ใด ๆ ไว้เลย รวมทั้งไม่มีวัสดุอุปกรณ์หรือการตกแต่งห้องที่เสริมความรู้แก่

เด็ก สภาพห้องเรียนไม่สะอาด และไม่ระเบียบ ฯลฯ

3. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเปรียบเทียบภาพที่เห็นในกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 ว่าต่างกันอย่างไร สภาพแวดล้อมเช่นไรที่จะเอื้อต่อการพัฒนาเด็กได้มากกว่ากัน เพราะอะไร

4. วิทยากรสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง โดยกล่าวว่าสิ่งแวดล้อมที่ดีช่วยพัฒนาเด็ก ดังนี้

4.1 ช่วย让孩子ได้รับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัส นับเป็นประสบการณ์ตรง เพราะเด็กได้จับต้องสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ด้วยตัวเอง

4.2 ช่วย让孩子ได้ทดลอง ค้นคว้า สังเกต คิดหาเหตุผลด้วยตนเอง เช่น ครูจัดสภาพแวดล้อมทั้งในหรือนอกห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ มุมไม้ขีดไฟ ฯลฯ โดยให้เด็กได้จับต้องและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

4.3 ช่วยฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการเล่น การทำงาน เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด มีระเบียบ และมีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ นั้น เด็กจะได้เห็นและรู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง และเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บของเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย นับว่าเป็นการปลูกฝังนิสัยที่ดีงามแก่เด็กได้เป็นอย่างดี

4.4 ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย เพราะเด็กได้วิ่งเล่นออกกำลังกาย กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพดี

4.5 ช่วยขยายประสบการณ์เดิมของเด็กให้กว้างขวางขึ้น เพราะเด็กได้เล่น ได้สัมผัสด้วยตนเอง นับเป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้มองโลกทัศน์ได้กว้างขึ้นเพื่อการขยายประสบการณ์เดิมให้กว้างขวางขึ้น

5. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถาม และสนทนาเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดสภาพแวดล้อมของห้องที่ตนรับผิดชอบอยู่

อุปกรณ์

สไลด์ศูนย์เด็กปฐมวัยที่จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

ประเมินผล

1. สังเกตดูความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม ขณะดูสไลด์ว่า มีความสนใจต่อภาพและคำบรรยายของวิทยากรมากน้อยเพียงใด
2. ประเมินจากการอภิปรายระหว่างกลุ่ม และระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากร

2. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยมีอะไรบ้าง

เนื้อหา

องค์ประกอบที่มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัย ได้แก่

- บุคลากร ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร
- สถานที่ หมายถึง สถานศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย
- วัสดุอุปกรณ์และเครื่องเล่นต่าง ๆ

กิจกรรม

1. วิทยากรกล่าวถึงภารกิจที่เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณลักษณะนั้น สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง โดยเริ่มจากสภาพแวดล้อมในบ้านซึ่งมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต่อมาคือสภาพแวดล้อมนอกบ้าน ซึ่งก็ได้แก่ สถานเลี้ยงเด็กปฐมวัยอันมีผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กเป็นอันดับต่อมา จากนั้นเสนอเนื้อหาโดยโยงให้เห็นว่าการที่องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ บุคลากร หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของเด็กปฐมวัย โดยการเอาใจใส่เลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก และจัดสภาพแวดล้อมโดยการหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องเล่นต่าง ๆ ให้จะทำให้เด็กเป็นบุคคลที่กล้าพูด กล้าแสดงออก รู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีจิตใจอ่อนโยน สามารถอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานที่ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างบรรยากาศให้สะอาด เรียบร้อย แพลกตาอยู่เสมอ และควรมีสถานที่สำหรับพักผ่อนกลางวัน โดยอาจตัดแปลงห้องเรียนให้เป็นห้องนอน มีห้องน้ำ ห้องส้วม สถานที่สำหรับเล่น ออกกำลังกาย นอกจากนี้มีวัสดุอุปกรณ์หลายชนิด ที่เอื้อต่อการคิด ค้นคว้า ทดลอง และเร้าให้เด็กสนใจในการที่จะคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ

2. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ มีผลต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้อย่างไรบ้าง

3. วิทยากรยกตัวอย่างบุคคลหรือสถานอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เป็นที่รู้จักกันดี แล้วร่วมกันสนทนาว่าเหตุใดบุคคลหรือสถานนั้นจึงเป็นที่รู้จักกันดี เขาน่าจะมีวิธีการหรือกิจกรรมใดที่เอื้อต่อการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็ก จากนั้นสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง

อุปกรณ์

ประเมินผล

ประเมินจากการร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็น

3. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนได้

เนื้อหา

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีดังนี้

1. จัดสิ่งของ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในห้องเรียนให้เป็นหมวดหมู่

และมีระเบียบ

2. ห้องเรียนควรสะอาด และมองดูเป็นระเบียบเรียบร้อย
3. การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กนั้น ควรคำนึงถึงพัฒนาการและความต้องการที่เหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย

กิจกรรม

1. วิทยากรจัดห้องเรียนให้เป็นมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นชั่วโมง เช่น มุมวิทยาศาสตร์ มุมคณิตศาสตร์ มุมศิลปะ มุมบทบาทสมมติ ฯลฯ เมื่อถึงเนื้อหาที่ วิทยากรแนะนำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้จักมุมต่าง ๆ ว่ามีอะไรและมีวิธีเล่นในแต่ละมุมอย่างไร จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้ามามุมต่าง ๆ ตามความสนใจ โดยมีวิทยากรเดินดูและคอยตอบข้อซักถาม จากนั้นสรุปเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง

อุปกรณ์

อุปกรณ์ประกอบในแต่ละมุมประสบการณ์ เช่น

มุมคณิตศาสตร์ : กะบะทราย น้ำ ถ้วยพลาสติกไว้ให้เด็กได้เล่นปั้นเป็นก้อนได้ ถ่ายเท ตวงก็ได้ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องจำนวน ได้ใช้กล้ามเนื้อมือ ได้รับความสนุกสนาน และรู้จักคิด

: เศษวัสดุหาได้ในท้องถิ่น เช่น กล่องยาสีฟัน กระดาษห่อของ ไขไม้ กระจก ไม้ไอศกรีม ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องขนาดและจำนวนนับ

มุมวิทยาศาสตร์ : อ่างน้ำ พร้อมด้วยพลาสติก หรือขวดสำหรับให้เล่นตวงน้ำ ของเล่นที่ลอยได้และจมเพื่อเรียนรู้เรื่องการลอยการจม

: อ่างเลี้ยงปลา เพื่อให้เด็กเรียนรู้การเจริญเติบโต การให้อาหาร การว่ายน้ำ ฯลฯ

: เครื่องชั่ง ถ้วย แม่เหล็ก โลหะ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องคุณสมบัติของแม่เหล็ก น้ำหนักของสิ่งของ ฯลฯ

มุมศิลปะ : กระดาษ สีน้ำ สีเทียน กระดาษสีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้วาดรูประบายสีตามใจชอบ หรือฉีกปะให้เป็นรูปต่าง ๆ

มุมบ้าน : เลื่อนผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่แล้ว รองเท้า กระเป๋าถือ ตุ๊กตา เครื่องใช้ภายในบ้านที่ไม่ใช่ เพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นได้โดยเสรี หรืออาจทำเป็นห้องครัว ซึกรีดด้วยก็ได้ เด็กจะได้เรียนรู้ชีวิตจริง การแก้ปัญหา มารยาท และการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. วิทยาการสรุปเนื้อหาถึงสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ว่ามีอะไรบ้าง

ประเมินผล

สังเกตจากความสนใจและการซักถามขณะเข้ามาชมประสบการณ์ต่าง ๆ

4. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนได้

เนื้อหา

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่ควรคำนึงถึงได้แก่

1. สนาม ควรดูแลสนามหรือถ้าไม่มีสนาม อาจใช้บริเวณที่ว่างที่สามารถให้เด็กวิ่งเล่นได้ ให้อยู่ในสถานที่เรียบร้อย ปราศจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อเด็ก
2. เครื่องเล่นสนาม เช่น ชิงช้า ไม้ลื่น ฯลฯ ควรดูแลให้อยู่ในสถานที่ดี ไม่ชำรุดหรือเสียหาย เป็นอันตรายต่อเด็ก และมีขนาดพอเหมาะกับวัย
3. ความปลอดภัย ความสะอาด และความมีระเบียบ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้แก่เด็ก รวมทั้งความสวยงามของบริเวณ เช่น การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับด้วย

กิจกรรม

1. วิทยากรดูแลสนาม หรือหากไม่มีสนาม อาจใช้บริเวณที่ว่างที่สามารถให้เด็กวิ่งเล่นได้ ให้อยู่ในสถานที่เรียบร้อย ปราศจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อเด็ก จัดแต่งบริเวณให้สวยงาม รมรื่น มีไม้ดอก ไม้ประดับ มุมนั่งเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนามเท่าที่ศูนย์ฯ มีอยู่ หรือเท่าที่จะจัดหาได้ เช่น กระดานลื่น ชิงช้า บ่อทราย อุปกรณ์เล่นบ่อทราย ยางรถยนต์ที่ไม่ใช้แล้ว ลูกฟุตบอล ฯลฯ จัดเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนเริ่มต้นชั่วโมง เมื่อถึงเวลาอบรมเรื่องนี้ให้นำผู้เข้ารับการอบรมเดิมชม บริเวณที่จัดเป็นสนาม

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมวาดภาพ การจัดสนามหรือที่ว่างที่สามารถให้เด็กวิ่งเล่นได้ โดยจัดตกแต่งตามความนึกคิดของตนให้เป็นสถานที่เอื้อต่อการให้เด็กได้วิ่งเล่น จากนั้นนำมาอภิปรายกันว่าแบบไหนเป็นอย่างไร

3. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยฉายสไลด์สถานเลี้ยงเด็กที่มีสภาพแวดล้อมภายนอกที่สวยงาม รมรื่นและอธิบายว่าสนามเด็กเล่นเป็นส่วนสำคัญเช่นกัน หากไม่มีสถานที่ที่ควรหา บริเวณว่างปรับแต่งให้เด็กได้วิ่งเล่น โดยหาไม้ดอกไม้ประดับมาตกแต่งให้สวยงามและเป็นระเบียบ ระวางอย่าให้มีวัตถุที่จะเป็นอันตรายแก่เด็ก พร้อมกับจัดหาเครื่องเล่นสนามพร้อมอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้ปีน มุด ลอด ไต่หรือกระโดด อันเป็นธรรมชาติของเด็กวัยนี้ และให้เด็กใช้กล้ามเนื้อเพื่อพัฒนาประสาทสัมผัส เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ต่อไป และหากมีเครื่องเล่นใดเสียหาย ต้องซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

อุปกรณ์

- สไลด์ ศูนย์เด็กปฐมวัย
- ไม้ดอกไม้ประดับ และเครื่องเล่นสนามเท่าที่จะจัดหาได้ เช่น บ่อทราย อุปกรณ์เล่นบ่อทราย ยางรถยนต์ที่ไม่ใช้แล้ว ลูกฟุตบอล ฯลฯ

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและร่วมกิจกรรมด้วยการปฏิบัติจริง
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นขณะที่มีการอภิปราย

5. บทบาทและหน้าที่ของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อม

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกได้ว่า ครูมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไร

เนื้อหา

ในการจัดสภาพแวดล้อมของเด็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้นั้น ครูควรมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

1. หมั่นศึกษาหาความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย
2. การจัดบรรยากาศทั้งในห้องและนอกห้องเรียน เป็นการสร้างความสนใจและยั่วยุให้เด็กอยากคิด อยากทำ ครูจึงควรดูแลบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ได้อยู่เสมอ เช่น การตกแต่งป้ายนิเทศ และมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แปลกใหม่อยู่เสมอ
3. จัดที่เล่นและหาอุปกรณ์เครื่องเล่นที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน
4. หมั่นหาอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาบรรจุไว้ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอและให้มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนเด็ก

กิจกรรม

1. วิทยากรอธิบายถึงบทบาทและหน้าที่ของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมว่า ครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากรองจากพ่อแม่ เด็กจะพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับตัวครูทั้งสิ้นรวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาปฐมวัยหรือแม้แต่อารมณ์ของครูเอง ครูจึงควรมีบทบาทหน้าที่ คือ

1.1 หมั่นศึกษาหาความรู้ในหลักการศึกษาศึกษาปฐมวัยอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่าแต่ละช่วงอายุนั้น มีพัฒนาการและความต้องการแตกต่างกัน เด็กในช่วงนี้ยังไม่พร้อมที่จะเรียนเขียนอ่านดังเช่นเด็กโต แต่เป็นการเตรียม

ความพร้อมที่จะเรียนในระดับสูงต่อไป ดังนั้นการสอนเนื้อหาใด ๆ ควรใช้กิจกรรมการเล่นเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

1.2 จัดบรรยากาศทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เร้าความสนใจ ยั่วยุให้เด็กอยากคิด อยากทำ ด้วยการตกแต่งป้ายนิเทศ และมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แปลกใหม่อยู่เสมอ

1.3 จัดหาสถานที่ให้เด็กได้เล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง โดยคำนึงถึงความปลอดภัย สะอาด สะดวก สวยงามเป็นหลัก พร้อมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมเท่าที่จะหาได้ โดยอาจหามาได้โดยการซื้อ ขอบริจาค หรือทำขึ้นเอง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาครบทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1.4 จัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้ในห้องและหลาย ๆ มุมเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ครูควรหาวัสดุอุปกรณ์มาเปลี่ยนอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กตื่นตาตื่นใจ เราใจอยากจะเรียนรู้ ทดลอง ค้นคว้าหาประสบการณ์แปลกใหม่อยู่เสมอ หากครูมีหน้าที่ดังกล่าว ก็จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ "บทบาทของครูในการจัดสื่อภายในห้องเรียน" โดยอย่าให้ซ้ำกับวิทยากรบรรยายไว้แล้ว เพื่อให้เกิดความคิดที่หลากหลายมากขึ้น

อุปกรณ์ -

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจขณะฟังบรรยาย
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น

การฝึกทักษะทางภาษา

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหาการอบรม

1. ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาของเด็กปฐมวัย
2. จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย ทั้งในด้านการฟัง

พูด อ่าน เขียน

3. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย
4. บทบาทของครูในการพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย

1. ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาของเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

สามารถบอกความสำคัญของการเตรียมความพร้อมที่มีผลต่อการเรียนภาษาของเด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

การเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษานับเป็นสิ่งสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารและสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจความต้องการและความรู้สึกของตน อีกทั้งยังเป็นการปูพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับประถมศึกษา และเด็กจะเรียนภาษาได้ผลดี หากได้มีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กแต่ละวัย

แต่ละคน มีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาแตกต่างกันซึ่งในการเตรียมความพร้อมนั้น ต้องมีการเตรียมทั้งด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน เพราะเมื่อเด็กเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาแล้ว จะได้สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม

1. วิทยากรนำการสนทนา โดยกล่าวถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมตามเนื้อหาการอบรม จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมว่าเด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่ยังแบเบาะอยู่ โดยจะเริ่มเรียนรู้จากการฟังก่อน แล้วจำไปพูด ต่อมาก็จะเริ่มอ่าน แล้วจึงจะเขียนเป็นลำดับสุดท้าย จากนั้นวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนถึงลำดับขั้นตอนพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

อายุ 3 ขวบ พูดเป็นประโยคสั้น ๆ ได้ เวลานุดมกัใช้ท่าทางประกอบร้องเพลงสั้น ๆ ได้บ้าง มักใช้คำถามขึ้นต้นประโยค "อะไร" ด้านการเขียนจะเขียนเป็นเส้นยู่ ๆ

อายุ 4 ขวบ ใช้ภาษานุดมกกว่าท่าทาง เริ่มรู้จักแสดงเหตุผล ชอบถามคำถามที่ขึ้นต้น "ทำไม อย่างไร" เป็นวัยที่มีจินตนาการสูง จึงมักเล่าเรื่องที่ไม่เป็นความจริง ด้านการเขียน สามารถเขียนรูป Δ และ \square ได้ วาดรูปคนได้แต่ยังไม่เป็นภาพที่สมบูรณ์ เช่น หัวแขน ลำตัว ฯลฯ ยังไม่สมดุลย์กันเป็นต้น

อายุ 5-6 ขวบ นุดได้ชัดเจน สามารถโต้ตอบอย่างมีเหตุผล คำถามมีความหมายขึ้น สามารถเรียนรู้ตัวอักษร ตัวเลข และนับเลขง่าย ๆ ได้ ความจำและความสนใจดีขึ้น ด้านการเขียน สามารถวาดรูปคนได้ครบส่วนที่สำคัญ

2. วิทยากรเสนอสไลด์ภาพวาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุต่าง ๆ เช่น 3, 4, 5-6 ขวบ ประกอบการบรรยายเชิงสนทนา เช่น เส้นยู่ ๆ ภาพคน ภาพดอกไม้, ภาพสัตว์ ฯลฯ

วิทยากรสรุปให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมทางภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นสิ่งสำคัญ เด็กแต่ละวัยจะมีพัฒนาการทางด้านภาษาต่างกัน และเป็นลำดับขั้นตอนของวัย การสอนภาษาแก่เด็กจึงต้องคำนึงถึงความต่างนี้

อุปกรณ์

สไลด์ภาพวาดของเด็กอายุ 3, 4, 5-6 ขวบ จำนวน 15 ภาพ เช่น ภาพที่เห็น
เพียงเส้นยู่ ๆ ภาพคน, สัตว์, ดอกไม้ ฯลฯ

ประเมินผล

1. ประเมินจากการร่วมสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
2. สังเกตจากความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมขณะดูสไลด์

2. จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน
เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในด้านการฟัง
พูด อ่าน และเขียนได้

เนื้อหา

จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในด้านการฟัง มีดังนี้

1. จำแนกความแตกต่างของเสียงได้
2. ฟังคนอื่นพูดแล้วเข้าใจ
3. เข้าใจความหมายของประโยคได้
4. ฟังคำสั่งและทำตามคำสั่งได้
5. สามารถจำข้อมูล 2-3 อย่างได้จากการฟัง และสามารถสรุปได้

กิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมฟังเสียงต่าง ๆ โดยไม่ให้เห็นสิ่งของหรือวัตถุ โดยวิทยากร
ใช้ผ้าขาว ๆ คลุมโต๊ะแล้วเคาะสิ่งของใต้โต๊ะเพื่อให้เกิดเสียง เช่น ไม้ กระทบไม้ โลหะกระทบ

โลหะเสียงมือเคาะโต๊ะ ดินสอกระทบแก้ว ฯลฯ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบเมื่อได้ยินเสียงวัตถุกระทบกันว่าเสียงเหมือนหรือแตกต่างกัน และให้ผู้เข้ารับการอบรมฟังเสียงสัตว์ร้อง ซึ่งวิทยากรเตรียมเทปไว้แล้ว เช่น เสียงเบ็ด หมา แมว ฯลฯ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมมาตอบว่าเสียงเหมือนกันหรือไม่ เสียงใดเป็นเสียงร้องของสัตว์ใด

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเล่นเกมทำตามคำสั่ง เมื่อฟังคำสั่งแล้วทำตาม เช่น ให้ยืนขึ้น นั่งลง ขมือนขึ้นเหนือศีรษะ ประนมมือ 2 ครั้ง 3 ครั้ง หรือไปหยิบชอล์คมาให้ครู 1 แท่ง แล้วไปขีดเส้นบนกระดาน 2 เส้น
3. ให้ผู้เข้ารับการอบรมฟังเพลงที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ แล้วให้ร้องหรือทำท่าทางประกอบ
4. วิทยากรเล่านิทานให้ผู้เข้าอบรมฟัง 1 เรื่อง จะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ โดยอาจใช้นิทานที่แต่งขึ้นมาเอง ยังไม่มีใครเคยได้ยินมาก่อน โดยเอาโครงเรื่องของผู้อื่นมาก็ได้เช่น

เรื่อง ลูกไก่คือ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีลูกไก่ตัวหนึ่งเป็นลูกไก่ที่คือ ไม่ชอบเชื่อฟังพ่อแม่ วันหนึ่งก่อนที่แม่ไก่จะออกไปหาอาหาร แม่ไก่ได้สั่งลูกไก่ที่ตัวนี้ว่า "ลูกอย่าออกไปวิ่งเล่นที่ไหนไกล ๆ นะ เดี่ยวเจ้าเหี้ยมเห็นเข้ามันจะมาคาบลูกไป"

"จะแม่" ลูกไ้รับคำ แต่พ่อแม่ไ้ก็ออกไปพ้นบ้าน เจ้าลูกไ้ก็ออกไปวิ่งเล่นทันที และวิ่งไกลออกไปด้วยความเพลิดเพลิน เมื่อแม่ไ้กลับบ้านไม่เห็นลูก จึงร้องเรียก "ก๊ิก ๆ ๆ ลูกจำอยู่ไหน" แต่ก็ไม่มีเสียงตอบ แม่ไ้จึงวิ่งออกไปตามไกลออกไปทุกที หันไ้ตนเอง ก็ได้ยินเสียงลูกร้อง "เจี๊ยบ ๆ ๆ แม่จำช่วยด้วย" เมื่อแม่ไ้วิ่งตามเสียงร้องก็เห็นเหี้ยมตัวใหญ่กำลังไล่โฉบลูกไ้อยู่ แม่จึงส่งเสียงขันด้วยเสียงอันทัง "เอ๊กอ๊ เอ๊ก เอ๊ก" พร้อมกับกระพือปีก และโอบลูกหลบเข้าไ้ต้นไม้ใหญ่ ลักครุเหี้ยมก็บินจากไป แม่ไ้จึงสอนลูกว่า "ทีหลังอย่าดี้อีกนะ"

วิทยากรตั้งคำถามถามผู้เข้ารับการอบรมถึงเนื้อเรื่อง เช่น

- ทำไมลูกไ้จึงเกือบถูกเหี้ยมคาบไป
- ลูกไ้ร้องเสียงอย่างไร

- ไม้ขันทองอย่างไร

ฯลฯ

5. วิทยากรสรุปเนื้อหาจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการฟังด้วยแผนภูมิ และอธิบายเพิ่มเติมว่าหากนำกิจกรรมเหล่านี้ไปใช้กับเด็ก เด็ก ๆ จะชอบมากเพราะเหมาะกับวัยของเด็ก

อุปกรณ์

- สิ่งของหรือวัตถุต่าง ๆ เช่น ไม้ โลหะ (เหล็ก) แก้ว ฯลฯ
- เทปเสียงสัตว์
- นิทาน
- แผนภูมิ

ประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมฟังคำสั่งและร้องเพลง

เนื้อหา

จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการฟัง ดังนี้

1. ให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ
2. ให้เด็กพูดได้ชัดและถกโวษากรณ์
3. เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เข้าใจ
4. ฝึกให้เด็กรู้จักเสียงวรรณยุกต์
5. ฝึกให้เด็กเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้

กิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งเป็นวงกลม ตรงกลางวงจะมีบัตรคำสั่งใส่ของวางเรียงไว้ตามหมายเลขประมาณ 10-20 ซอง ให้ผู้เข้ารับการอบรมส่งกระบอกซึ่งมีไม้เชื่อมซี มีเลขประจำไม้ 10-20 อัน เท่าจำนวนของ ส่งไปรอบวงเรื่อย ๆ โดยมีเสียงเพลงประกอบ ถ้าเพลงหยุดที่คนใด คนนั้นต้องเล็งเชื่อมซีด้วยการดึง เขย่า หรือหยิบไม้เชื่อมซีออกมา 1 อัน ได้หมายเลขใด ให้ไปหยิบของหมายเลขนั้น แล้วอ่านคำสั่งดัง ๆ และปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ข้อความในบัตรคำสั่งอาจมีดังนี้

- ให้เล่ากิจวัตรประจำวันของตนที่ทำในวันนี้ตั้งแต่ตื่นนอน จนกระทั่งถึงเวลานี้
- ให้ท่องคำคล้องจอง 1 บท
- ให้สอนเพื่อน ๆ ร้องเพลงประกอบท่าทาง
- บอกความหมายของคำว่า "บึ้ง" พร้อมทั้งท่าทางประกอบ
- ให้ดูภาพต่าง ๆ ที่วิทยากรให้ดู แล้วแต่งเป็นนิทาน
- ให้ท่องคำคล้องจองมา 1 บท หรือ 1 ประโยค
- ให้ร้องเพลงให้เพื่อน ๆ ฟัง 1 เพลง

ฯลฯ

2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยอธิบายว่าเด็กแต่ละคนมีประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้นภาษาก็มักจะแตกต่างกันด้วย ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์ พร้อมทั้งการออกเสียงให้ถูกต้องด้วย ดังนั้นครูจึงควรเริ่มตั้งแต่การฝึกออกเสียงไปจนกระทั่งถึงการพูดให้ได้เรื่องได้ราว โดยมีจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการพูดดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ
2. เพื่อให้เด็กพูดได้ชัดเจนขึ้น และพูดถูกต้องไวยากรณ์จนเป็นนิสัย
3. เพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น
4. เพื่อฝึกให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น เสียงวรรณยุกต์ การเรียงคำให้เป็นประโยค
5. เพื่อฝึกให้เด็กสามารถเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเองอย่างถูกต้อง

อุปกรณ์

- ไม้เชื่อมซี
- เพลง
- ใบคำสั่ง

ประเมินผล

1. ประเมินผลจากความร่วมมือ ความสนุกสนานขณะร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยายสรุป

เนื้อหา

จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการอ่านมีดังนี้

1. สามารถจับคู่พยัญชนะ และสระที่เหมือนกันได้
2. บรรยายเหตุการณ์ในรูปภาพได้
3. สามารถจับคู่ภาพกับคำที่เป็นชื่อของภาพนั้นได้
4. เมื่อเห็นแล้วจะรู้จักการจำ
5. ดูภาพแล้วแต่งเรื่องจากภาพได้
6. ถือนั่งสืออย่างถูกต้อง

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 5 กลุ่ม ด้วยกิจกรรมบัตรสี โดยวิทยากรแจกบัตรวงกลมที่มีสีต่างกัน 5 สี ใครได้สีเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน ก็จะได้ 5 กลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมดังนี้

เกมที่ 1 ผู้อบรมนำตัวพยัญชนะต่าง ๆ กัน เช่น ม น พ อ จ ติดเรียงเป็นแถวตอนบนกระดานเหมือนกัน 5 แถว แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา 5 คน เข้าแถวตอน เมื่อวิทยากรให้สัญญาณ ผู้เล่นเกมคนที่ 1 จะต้องวิ่งไปหยิบพยัญชนะ ม ที่วางไว้รวม ๆ กันบนโต๊ะกลางห้องไปวางคู่กับ ม ที่วิทยากรติดไว้บนกระดาน ทำเช่นนี้จนถึงผู้เล่นคนที่ 5 คือตัว จ แถวใดเสร็จก่อน

และได้ครบทั้ง 5 ตัวแฉนั้นชนะ

เกมที่ 2 ให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมา 5 คน (คนที่เล่นเกมแล้วต้องไปต่อท้ายแถวใหม่) จากนั้นให้ดูภาพที่มีคำประกอบ และถามว่าเป็นภาพอะไร แล้วให้อ่านคำใต้ภาพซ้ำประมาณ 2 ครั้ง เช่น รูปปลาว่ายอยู่ในน้ำ มีคำว่า "ปลา" อยู่ใต้ภาพ จากนั้นนำรูปภาพ ปลา ติดไว้บนกระดานโดยไม่ต้องติดตัวอักษรคำว่า "ปลา" ไว้ด้วย ทำเช่นนี้ประมาณ 5 ภาพ จากนั้นให้ผู้เล่นเกมหาพยัญชนะ และสระที่วิทยากรเตรียมไว้ให้แล้วบนโต๊ะกลางห้อง ไปติดบนกระดานต่อจากภาพนั้น ๆ เช่น รูปภาพปลา จะมีพยัญชนะและสระคือ ปลา แล้วให้ผู้เล่นเกมบรรยายว่าภาพนั้นเป็นอย่างไร เช่น "ปลาว่ายอยู่ในน้ำ" แถวใดเสร็จก่อน แฉนั้นชนะ

เกมที่ 3 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา 5 คน วิทยากรหยิบภาพให้ดู แล้วให้ผู้เล่นเกมแต่งเรื่องสั้น ๆ จากภาพ หนึ่งหรือสองประโยค ใครแต่งได้ก่อนแฉนั้นชนะ จากนั้นวิทยากรเขียนประโยคนั้นบนกระดาน เช่น (ภาพลูกแมว 3 ตัว) ลูกแมว สามตัว มันน่ารักมาก มันร้องเหมียวเหมียว ทำเช่นนี้จนครบผู้เล่น 5 คน จากนั้นให้ทุกคนอ่านข้อความบนกระดานซ้ำ ๆ

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนฝึกทำในการจับหนังสือที่ถูกต้อง โดยใช้มือซ้ายรองใต้หนังสือมือขวาจับที่มุมหนังสือด้านขวา พร้อมทั้งจะพลิกหน้าต่อไป

3. วิทยากรสรุปเนื้อหาว่ากิจกรรมที่ให้เล่นทั้งหมดนั้นเป็นจุดประสงค์ในการเตรียมพร้อมในการอ่าน ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

1. สามารถจับคู่พยัญชนะ และสระที่เหมือนกันได้
2. สามารถบรรยายเหตุการณ์ในรูปภาพได้
3. สามารถจับคู่ภาพกับคำที่เป็นชื่อของภาพนั้นได้
4. เมื่อเห็นแล้วจะรู้จักการจำ
5. ดูภาพแล้วแต่งเรื่องจากภาพได้
6. สามารถถือหนังสืออย่างถูกวิธี

โดยผู้เฝ้ามองว่ากิจกรรมที่เล่นนั้นเป็นจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการอ่านของเด็กทั้งสี่ ซึ่งเกมเหล่านี้ถ้าใช้กับเด็กปฐมวัยจริง ๆ แล้ว เด็ก ๆ จะสนุกมากและใช้เวลานานกว่า สำหรับเกมที่ให้แต่งประโยคจากภาพนั้น ถ้าเป็นเด็ก ครูอาจต้องช่วยเด็กโดยการถามนำในกรณีที่เด็กแต่งไม่ได้ เช่น ถามว่าเป็นภาพอะไร ทำอะไรอยู่ ฯลฯ เป็นต้น

อุปกรณ์

- ภาพ
- บัตรคำต่าง ๆ
- พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์
- กระดาษสี

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนุกสนานขณะเล่นเกม
2. ประเมินจากความสนใจและร่วมมือขณะฟังบรรยาย

เนื้อหา

จุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมทางการเขียน มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อย่อย เช่น นิ้วมือ
2. เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา
3. เพื่อพัฒนาทักษะในการแสดงออกของความคิดของตนด้วยการเขียน
4. เพื่อฝึกการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา

กิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกถึงวิธีการเตรียมความพร้อมในการเขียนว่าตนเองได้มีวิธีการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กอย่างไร จากนั้นวิทยากรอธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งสาธิตประกอบดังนี้

1.1 ฝึกให้เด็กนั่ง และจับดินสอเขียนให้ถูกต้องตามวิธีด้วยนิ้ว 3 นิ้ว คือ นิ้วโป้ง นิ้วชี้ และนิ้วกลาง

1.2 ให้เด็ก (ใช้นิ้วชี้) เขียนบนอากาศเป็นรูปเส้นต่าง ๆ หรือพยัญชนะตามที่ครูเขียนให้ดูบนกระดาน

1.3 ให้เด็กเล่นก่อบทรายเป็นรูปต่าง ๆ หรือขีดเขียนรูปต่าง ๆ พยัญชนะต่าง ๆ

ตามแต่ใจนึกบนกะบะทราย หรือลานทราย

- 1.4 ให้เขียนเส้นต่าง ๆ เพื่อฝึกกล้ามมือ เช่น เส้นหยักขึ้นหยักลง เส้นวง
ต่อเนื่องกัน เส้นเลี้ยวลง เส้นโค้ง ฯลฯ
 - 1.5 ให้เขียนลากเส้นตามขอบตัวอักษร หรือภาพสัตว์ ภาพผลไม้
 - 1.6 ให้วาดภาพเส้นง่าย ๆ เป็นรูปสัตว์ ผลไม้
 - 1.7 ให้เขียนต่อเติมภาพที่ยังไม่สมบูรณ์
 - 1.8 ให้ระบายสีลงในภาพที่ครูแจกให้
 - 1.9 ให้เขียนต่อเติมพยัญชนะหรือคำที่ขาดหายไป (เมื่อเทียบกับพยัญชนะหรือ
คำที่กำหนดไว้)
 - 1.10 ให้เขียนชื่อของเด็กเองตามบัตรชื่อที่ครูเขียนไว้บนโต๊ะของเด็ก
 - 1.11 ให้เขียนพยัญชนะ หรือคำตามรอยประบนแผ่นกระดาษที่ครูแจกให้
 - 1.12 ให้เขียนคำจากบัตรคำที่ครูชี้ให้ดู
 - 1.13 ให้เล่นเกมเกี่ยวกับการเขียน เช่น แข่งขันเขียนคำให้ถูกต้อง ฯลฯ
 - 1.14 ให้นักเรียนเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา โดยให้ดูภาพและสิ่งของ
จากซ้ายไปขวา หรือให้มองตามแสงไฟฉายที่เคลื่อนจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง เป็นต้น
2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยกล่าวว่า กิจกรรมทั้ง 14 ข้อ ดังที่ยกตัวอย่างให้ดูนั้น
สามารถสนองจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมในการเขียนได้ทั้งสิ้น คือ
1. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อย่อย เช่น นิ้วมือ
 2. เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา
 3. เพื่อพัฒนาทักษะในการแสดงออกของความคิดของตนด้วยการเขียน
 4. เพื่อฝึกการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา
3. ให้ผู้เข้ารับการอบรมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันว่าใครได้
เตรียมความพร้อมทางการเขียนให้แก่เด็กบ้าง ด้วยวิธีใด

ประเมินผล

1. ประเมินจากการแสดงความสนใจขณะฟังบรรยาย
2. ประเมินจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ และหลายสถานการณ์ ดังนี้

1. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "ในวงกลม" หมายถึง กิจกรรมการสอนเนื้อหาให้แก่เด็ก โดยการจัดที่นั่งให้เป็นรูปวงกลม หรือครึ่งวงกลม จากนั้น ครูสอนเนื้อหาให้แก่เด็ก โดยฝึกได้ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนในวงกลมนี้ การจัดที่นั่งเช่นนี้เพื่อช่วยให้เด็กได้ใกล้ชิดครู ทำให้รู้สึกอบอุ่น การนั่งเป็นรูปวงกลมโดยมีครูนั่งอยู่ด้วย จะช่วยให้เด็กนั่งไม่ขี้ก้น มองเห็นครูและสิ่งที่ครูนำมาให้ดูอย่างชัดเจน
2. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "การเล่น" เป็นการจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้ให้เด็กได้เล่น ซึ่งภายในมุมเหล่านั้น เด็กจะได้ฝึกทักษะทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เป็นการฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยวิธีการเล่นที่เด็ก ๆ ชอบมาก คือ การเล่นตามมุม เช่น มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์ มุมไม้บล็อก มุมหนังสือ มุมทักษะการเขียน ฯลฯ
3. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "ศิลปะศึกษา" การจัดศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ไม่ใช่เพื่อให้เด็กทำศิลปะนั้น ๆ ให้ออกมาสวยงาม แต่เป็นการฝึกกล้ามเนื้อนิ้วมือให้สามารถจับดินสอเพื่อเขียนได้ และเพื่อเป็นการฝึกประสาทสัมผัสขั้นระหว่างมือและตา ฝึกการฟัง การพูดและพัฒนาด้านอารมณ์ ดังนั้น กิจกรรมศิลปะจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี
4. การฝึกทักษะทางภาษาในกิจกรรม "กายบริหารและจังหวะ" การสอนจังหวะใน

เด็กปฐมวัยนั้น ควรเริ่มให้เด็กเรียนรู้จากการเคาะเครื่องเคาะเป็นอันดับแรก แล้วจึงสอนให้ร้องเพลงตามจังหวะ เช่น ให้เด็กฟังเสียงปรบมือ หรือเครื่องเคาะแล้วให้เด็กทำตาม อาจโดยการปรบมือยกหน้า ตบเข้า ตามจังหวะที่ครูทำ เช่น 1-2, 1-2-3 หรือเรียนรู้ว่าชื่อของเพื่อน ๆ หรือของตัวเองนั้นมีกี่พยางค์ แล้วให้เด็กกระโดดตามจังหวะพยางค์นั้น ๆ เช่น สุก-ดา = กระโดด 1, 2 หรือให้เด็กสมมุติตัวเองเป็นสัตว์ตามจินตนาการ ตามท้องเรื่องในนิทานที่ครูเล่า เป็นต้น เด็กก็จะได้ทั้งการฟัง การพูด การกระโดดโลดเต้น และจินตนาการไปด้วย

กิจกรรม

กิจกรรมในวงกลม

ให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม จากนั้นให้ร่วมเล่นกิจกรรมในการฝึกทักษะในด้านการฟัง การออกเสียงและความจำ ดังนี้

- ให้ฝึกฟังเสียงที่ทำขึ้นเอง โดยให้ดูก่อนว่าอะไรเคาะกับอะไร แล้วเกิดเสียงอย่างไร เช่น เคาะไม้กับไม้ พลาสติกกับพลาสติก หินกับหิน ฯลฯ จากนั้น หากจากนั้นแล้วลองเคาะใหม่ ให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบว่าเป็นเสียงวัตถุใดกับวัตถุใด จากนั้นเปลี่ยนวัตถุเคาะกัน เช่น ไม้กับพลาสติก หินกับไม้ ฯลฯ
- ให้ผู้เข้ารับการอบรมท่องคำคล้องจอง โดยอาจเป็นบทกลอนหรือคำคล้องจองที่เป็นของเก่า หรือแต่งใหม่ก็ได้ แต่ครูควรสอนคำศัพท์และความหมายให้เข้าใจก่อน แล้วจึงให้เด็กว่าตาม เช่น

ฝนตกนร่านร่า	แม่ดำกางร่ม
แกเดินก้มก้ม	อยู่ข้างกำแพง
ประเดี๋ยวดุดูด	แกบอกพ่อแดง
ฉันไม่มีแรง	หุบร่วมให้ที

- เอาสิ่งของมาวางกลางวงประมาณ 10 ชิ้น แล้วหาอาสาสมัคร 1 คน ให้จำสิ่งของเหล่านั้นทั้ง 10 ชิ้น จากนั้นให้อาสาสมัครออกไปนอกวง แล้วให้เพื่อนในวงหยิบของออกไปซ่อนประมาณ 4-5 ชิ้น ให้อาสาสมัครกลับเข้าวงแล้วบอกว่าอะไรหายไปบ้าง เป็นการฝึกความจำ

กิจกรรมการเล่นตามมุมและศิลปะสร้างสรรค์

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าศึกษาตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ เช่น
 - มุมบทบาทสมมติ ซึ่งจัดเป็นมุมบ้านเพื่อให้เด็กได้เล่นเป็นบุคคลในบ้าน เป็นการเลียนแบบชีวิตจริง หรืออาจจัดเป็นมุมคลินิก ให้เด็กได้เลียนแบบชีวิตการเป็นหมอ การเป็นคนไข้ ตามประสบการณ์ที่เด็กได้รับมา
 - มุมหนังสือ จัดหาหนังสือประเภทนิทาน หรือหนังสือวิทยาศาสตร์ หนังสือธรรมชาติวิทยาต่าง ๆ ซึ่งมีภาพประกอบสวยงามที่เหมาะสมกับเด็ก จัดวางไว้ให้เรียบร้อย เป็นการฝึกให้เด็กรักการอ่าน โดยอาจมีตุ๊กตาประจำในคunyiด้วยก็ได้ เพื่อให้โอกาสเด็กได้ถาม หรือได้ฟังเนื้อเรื่องจากหนังสือ
 - มุมศิลปะสร้างสรรค์ จัดหากิจกรรมทางศิลปะไว้หลาย ๆ อย่าง เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น การฉีกปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาด้วยว่าในทางปฏิบัตินั้น การให้เด็กเรียนรู้ศิลปะควรให้หลาย ๆ อย่าง ให้เด็กได้เลือกเรียนตามความสนใจ
 - การเล่นกลางแจ้ง จัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามไว้ให้เด็กได้เล่น ปีนป่าย มุด ลอด ฯลฯ หรือการเล่นทราย ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก กิจกรรมเหล่านี้เด็กจะได้ฝึกทั้งภาษาและจินตนาการไปด้วย
2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเล่นตามมุมและศิลปะสร้างสรรค์ พร้อมทั้งบทบาทของครูที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาจากกิจกรรมเหล่านี้ โดยโยงให้เห็นว่าการเล่นของเด็กนั้น นอกจากจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะภาษาในการพูด การฟังแล้ว ยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น ช่วยให้ได้ปรับตัวเข้ากับเพื่อน และยังเป็นการปูพื้นฐานให้เป็นคนที่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อีกด้วย ส่วนศิลปะสร้างสรรค์จะช่วยฝึกประสาทสัมผัสระหว่างกล้ามเนื้อตาและมือให้ทำงานสัมพันธ์กัน เมื่อตามองเห็นต้องการให้มือขีดเขียนไปในทิศทางใด มือก็เขียนไปตามนั้น นอกจากนั้นยังช่วยฝึกการฟัง การพูด เพราะขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะอยู่นั้น เด็กจะมีโอกาสฟังคำพูดของครู หรือสนทนากับเพื่อน ๆ พร้อมทั้งได้พัฒนาด้านอารมณ์ สังคม ไปด้วย ซึ่งจะเป็

พื้นฐานให้เด็กรักการเรียน เพราะแทนที่จะเริ่มหัดเขียนตัวหนังสือก็จะเป็นการวาดรูป ปั้น ฯลฯ แทน ซึ่งจะตรงกับพัฒนาการตามวัยของเด็กและจะเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาต่อไป

บทบาทของครูในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจากกิจกรรมเหล่านี้ ก็คือครูกควรจะต้องเห็นความสำคัญและเข้าใจคุณค่าของการเล่นเหล่านี้ โดยส่งเสริมให้เด็กได้เล่นอย่างเต็มที่ หากพบว่าเด็กมีปัญหาในการเล่นกับเพื่อน ครูควรช่วยเหลือด้วยความนุ่มนวล และครูกควรเป็นคนมีอารมณ์แจ่มใส จะช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กกล้าแสดงออกทั้งคำพูดและการกระทำ ส่วนการส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปะนั้น ครูควรให้เด็กได้มีโอกาสบรรยายถึงภาพ หรือสิ่งที่เด็กได้ทำขึ้น และครูกควรหาข้อชมเชยเด็กให้ทั่วถึง แต่การชมนั้นต้องมีความเหมาะสม โดยหาคำพูดอื่น ๆ มาใช้ เช่น ชมว่าภาพสวย ชมว่ามีความละเอียดลออ ฯลฯ นอกจากนี้ครูกควรนำผลงานของเด็กมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดู โดยหลีกเลี่ยงการเลือกเฉพาะงานที่สวยงาม ควรให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสโชว์ผลงานของตนด้วย เพราะจะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก

กิจกรรมกาษาบริหารและจังหวะ

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- ปรบมือเป็นจังหวะ เช่น /// /// /// /
/// /// /// เอ้

ฯลฯ

- ปฏิบัติตามเสียงเครื่องเคาะจังหวะ เช่น
เคาะ 1 ครั้ง - กระโดด 2
เคาะรัว - กระโดดติด ๆ กันไปเรื่อย
เคาะ 2 ครั้ง - หยุด

ฯลฯ

- จินตนาการด้วยท่าทางตามคำบรรยาย เช่น สมมติให้ผู้เข้ารับการอบรมส่วนหนึ่งเป็นกระต่าย ส่วนหนึ่งเป็นต้นไม้ คนหนึ่งเป็นเสือ คนหนึ่งเป็นสิงโต ฯลฯ เมื่อครูบรรยายถึงใคร ให้คนนั้นทำท่าทางประกอบตาม เช่น ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีกระต่ายผู้หนึ่งนอนอยู่ใต้

ต้นไม้ ขณะนั้นเองก็มีเลื้อยตัวหนึ่งค่อย ๆ เดินอย่างแผ่วเบา เพื่อจะจับกระต่ายเป็นอาหาร เผอิญ
 เท้าไปเหยียบกิ่งไม้แห้งหัก กระต่ายตัวหนึ่งจึงตกใจตื่น เมื่อเห็นเลื้อยจึงตะโกนเรียกเพื่อน ๆ ให้
 วิ่งหนี เลื้อยก็วิ่งไล่ตาม ทันใดนั้นเองก็มีสิงโตตัวหนึ่งเดินออกมาจากป่าอีกด้านหนึ่ง เห็นกระต่าย
 วิ่งซาก็จะเข้าไปจับกิน เผอิญเจ้าเลื้อยตัวนั้นก็จับกระต่ายเช่นกัน เลื้อยกับสิงโตจึงต่อสู้กันเอง
 กระต่ายตัวนั้นจึงวิ่งหนีรอดไปได้ ฯลฯ

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์
 ของกิจกรรมเหล่านี้ โดยวิทยากรชี้ให้เห็นว่าการสอนกายบริหารและจังหวะ มิได้หมายถึงการออก
 กำลังกายอย่างเดียวเท่านั้น ครูสามารถสอนจังหวะประกอบท่าทางต่าง ๆ และการฝึกเด็กใน
 เรื่องจังหวะ ไม่ใช่เริ่มที่เพลงดังที่เข้าใจกัน แต่จะให้เรียนรู้จังหวะการเคาะเครื่องเคาะจังหวะ
 ก่อน แล้วจึงสอนเพลง ซึ่งประโยชน์ที่เด็กจะได้นั้น จะช่วยให้เด็กได้ออกกำลังพร้อมกับเป็นการฝึก
 จินตนาการตามคำบรรยายของครู พร้อมกับได้ฝึกทักษะการฟังอีกด้วย

3. วิทยากรสรุปเนื้อหา โดยสรุปรวมว่าการจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาแก่
 เด็กปฐมวัยนั้น สามารถจัดได้ 4 ประเภท คือ

กิจกรรมในวงกลม - ช่วยพัฒนาความพร้อมทางด้านภาษา การพูด ให้รู้
 ความหมายของคำศัพท์ สามารถฟังเข้าใจ และพูดโต้ตอบได้

กิจกรรมการเล่น - ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือ การเห็นความแตกต่างและ
 ความสัมพันธ์ของภาพและสัญลักษณ์ ฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา และการติดต่อสื่อสาร
 กับผู้อื่น

กิจกรรมการเล่นตามมุมและศิลปะสร้างสรรค์ - ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือ ประสาท
 สัมผัสระหว่างมือกับตาให้มีความพร้อมที่จะเขียน ฝึกความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมกายบริหารและจังหวะ - ช่วยให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ เข้าใจคำสั่งและ
 ปฏิบัติตาม ฝึกจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความกล้า และความจำ โดยการฟังคำสั่งจากครู
 ว่าให้ทำอะไร แล้วทำตาม หากไม่เข้าใจครูจะอธิบายซ้ำ หรือเด็กคิดจากจินตนาการของตน
 แล้วแสดงออกมาตามความคิดนั้น ๆ

อุปกรณ์

1. วัสดุที่ทำให้เกิดเสียง เช่น ไม้ พลาสติก หิน ฯลฯ
2. อุปกรณ์ในห้อง 10 ชนิด เช่น ดินสอ ปากกา ไม้บรรทัด แก้วน้ำ ไม้บล็อก ฯลฯ
3. อุปกรณ์ตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจัด โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหา
4. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กลอง ฉิ่ง ฯลฯ

ประเมินผล

1. ประเมินจากการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ว่าสมาชิกสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมากน้อยเพียงใด
2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นและการอภิปราย

4. บทบาทของครูในการพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแสดงบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

บทบาทของครูในการพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน

1. จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้พูดเป็นรายบุคคล
3. จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ หรือกับครู
4. คำถามหรือคำสั่งที่ครูใช้ควรเป็นในลักษณะปลายเปิด
5. ครูจะต้องใช้ภาษาที่ถือเป็นแบบอย่างได้
6. ครูควรจะได้ใกล้ชิดกับเด็ก ให้เด็กรู้สึกว่าครูเป็นบุคคลที่น่าเข้าใกล้ และเข้าใจ

7. ครูควรมีอารมณ์แจ่มใสเสมอ เมื่ออยู่กับเด็ก

กิจกรรม

1. วิทยากรจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น จัดให้มีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ โดยอาจจัดเนื้อหาในมุมประสบการณ์นั้น ๆ ให้แปลกตาไปจากการจัดในสัปดาห์ก่อน ๆ และเน้นความสะอาด ความมีระเบียบ ความน่าอยู่ของห้องเรียน โดยอาจจัดให้มีกระถางต้นไม้วางไว้ที่มุมห้อง แจกันดอกไม้ตั้งไว้บนโต๊ะ เปิดประตู หน้าต่าง ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ฯลฯ จากนั้นสนทนากับผู้เข้ารับการอบรมถึงเหตุผลในการจัดห้องเรียนแบบนี้
2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมผลัดกันเล่าเรื่องอะไรก็ได้ที่ตนประทับใจมากที่สุดให้เพื่อน ๆ ฟังคนละ 1 นาที อาจใช้วิธีสุ่มโดยการจับสลากให้เล่าประมาณ 3 คน เพื่อไม่ให้ใช้เวลามาก หลังจากนั้นวิทยากรชี้ให้เห็นว่า หากครูจะนำไปใช้กับเด็กในศูนย์จริง ๆ ควรให้เด็กได้พูดทุกคน แต่อาจใช้เวลา 1-3 วันก็ได้ เพื่อให้เด็กทุกคนกล้าแสดงออก โอกาสที่เด็กจะฝึกฟัง ฝึกพูดก็จะมามากขึ้นด้วย หรือครูอาจเล่านิทานแล้วให้เด็กเล่าต่อเองจนจบ หรือครูอาจหาภาพมาให้เด็กดู แล้วอธิบายภาพนั้น ๆ ว่ามีอะไรบ้าง เป็นต้น
3. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยกล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็ก โดยสังเกตและวิเคราะห์จากกิจกรรมที่จัดในข้อ 1, 2 นอกจากนี้ผู้อบรมกล่าวเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของครูในการพัฒนาทักษะทางภาษา และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันเพิ่มเติมเนื้อหา

อุปกรณ์

1. วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ประกอบในมุมประสบการณ์ตามเนื้อหาที่ครูจัด
2. กระถางต้นไม้ แจกันดอกไม้ ฯลฯ

ประเมิณผล

1. ประเมิณจากความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ประเมิณจากการแสดงความคิดเห็น

การฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหาการอบรม

1. ความสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
2. จุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
3. การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกความพร้อมทางคณิตศาสตร์
4. บทบาทของครูในการสอนคณิตศาสตร์

1. ความสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

การสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย จะช่วยเพิ่มประสบการณ์ในการสังเกต เปรียบเทียบ ความละเอียดถี่ถ้วน รู้จักคิดหาเหตุผลรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมความพร้อมในการคิดคำนวณให้แก่เด็กได้ ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะต้องสร้างเสริมตั้งแต่วัยเด็ก

กิจกรรม

1. ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันจัดสภาพห้องเรียนมุมใดมุมหนึ่งเป็นร้านค้า โดยผู้อบรมเตรียมสิ่งของต่าง ๆ ไว้ให้ เช่น ป้ายกระดาษ ไว้ให้ผู้เข้าอบรมเขียนชื่อร้านค้า กระดาษติดแต่งร้านค้าให้สวยงาม โตะ แก้ว ชั้นวางของ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น กล่องสบู่ ยาสีฟัน กระจกบัง รongเท้า เสื้อผ้า ผัก ผลไม้ ฯลฯ ตะกร้าจ่ายของ เครื่องคิดเลข เงิน (อาจทำจากกระดาษ มีเลขกำกับเพื่อแสดงค่าของเงิน)
2. หาอาสาสมัครประมาณ 10-20 คน เล่นซื้อขายของกันในบ้านค้า โดยส่วนหนึ่งเป็นผู้ขาย อีกส่วนหนึ่งเป็นผู้ซื้อ แล้วทั้ง 2 ฝ่ายทำการซื้อขายของกันจริง ๆ มีการให้และทอนเงินกันตามราคาของสินค้า ส่วนผู้เข้ารับการอบรมที่เหลืออื่น ๆ เป็นผู้สังเกตการณ์ว่าเกิดการซื้อขายกันจริง ๆ นั้น ผู้ซื้อและผู้ขายมีพฤติกรรมอย่างไร จึงจะซื้อและขายกันได้
3. วิทยากรสรุปเนื้อหา โดยโยงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ว่ามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก และในชีวิตประจำวันของเรา นั้น เราต้องใช้การสังเกต การคิดคำนวณการเปรียบเทียบและความละเอียดถี่ถ้วน จึงจะดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นจึงควรปูพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งจากกิจกรรมที่วิทยากรจัดให้คือการซื้อขายของในบ้านค้านั้น นับเป็นประสบการณ์ที่เด็กได้พบเห็นและปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน จึงควรฝึกให้เด็กได้รู้จักการซื้อขายด้วยการใช้การสังเกต เปรียบเทียบ การมีเหตุผลในการซื้อขาย เป็นต้น

อุปกรณ์

- วัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ เช่น
กล่อง กระจกบัง ฯลฯ
- ตะกร้า ธนบัตรจำลอง

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนใจขณะร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

2. จุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกจุดประสงค์ของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

จุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นดังนี้

1. เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่เรียนคณิตศาสตร์เบื้องต้นในชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อขยายประสบการณ์ในเรื่องคณิตศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิธีสอนในชั้นต่อไป วิชาคณิตศาสตร์แต่ละชั้นตอนนั้นจะสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เด็กจะเรียนรู้อีวก ลบ ได้นั้นจะต้องเรียนรู้และเข้าใจค่าและความหมายของตัวเลข สามารถนับเลขได้ รู้จักสังเกตเปรียบเทียบ การแยกหมู่ รวบรวมหมู่ การเพิ่มขึ้นและลดลงก่อน ดังนั้นควรจัดลำดับเรื่องที่จะเรียนก่อนหลัง ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น
3. เพื่อให้เด็กเข้าใจความหมายของคำบางคำและรู้จักใช้ตัวเลขได้ถูกต้อง เช่น ดินสอ 3 แท่ง ดอกไม้ 3 ดอก เลข 3 แทนจำนวนของดินสอและดอกไม้ เป็นต้น
4. เพื่อฝึกทักษะเบื้องต้นในการคิดคำนวณ เช่น การเปรียบเทียบรูปทรง ขอบ ความแตกต่างในเรื่องน้ำหนัก ขนาด ระยะเวลา จำนวนสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ สามารถแยกของเป็นหมวดหมู่ เรียงลำดับใหญ่-เล็ก สูง-ต่ำ แยกเป็นหมู่ย่อยได้โดยการเพิ่มขึ้นหรือลดลง ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้เด็กพร้อมที่จะคิดคำนวณในขั้นต่อ ๆ ไป
5. เพื่อฝึกให้เป็นคนมีเหตุผลละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบ อาจทำโดยการตั้งปัญหาให้เด็กคิดหาเหตุผล หาคำตอบ ให้ค้นคว้าเองโดยการจัดสื่อการสอนให้ทำและฝึกหัดซ้ำ ๆ วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ใช้ได้ตลอดชีวิตและในชีวิตประจำวันของมนุษย์จะต้องมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยจะต้องเริ่มฝึกหัดตั้งแต่ออยู่ในวัยเยาว์

6. เพื่อให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การทำแบบฝึกหัดทางคณิตศาสตร์ควรจะเป็นปัญหาที่เกิดจากชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น เรื่องดินสอของเล่น เงิน เพื่อนมาเรียนก็คน ฯลฯ

7. เพื่อให้มีใจรักวิชาคณิตศาสตร์ ครูจึงควรพยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถโดยการให้แรงเสริมเพื่อเร้าใจให้เด็กสนใจ เกิดความสำเร็จ สนุกสนาน และได้ความรู้โดยไม่รู้สึกตัว

กิจกรรม

วิทยากรบรรยายถึงจุดประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยตามเนื้อหาที่ได้กล่าวมาแล้ว จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นเหตุเป็นผล ต้องการความละเอียดถี่ถ้วน และถูกต้องแม่นยำในการคิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ฝึกปลูกฝังและสอนกันได้ การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กจึงจำเป็นต้องมีวิธีการในการจัดกิจกรรมดังนี้

- การสอนในเรื่องของนามธรรมนั้น จะต้องให้เด็กเรียนจากประสบการณ์ตรง จากของจริง ครูจึงต้องหาอุปกรณ์ของจริงให้มากที่สุด
- เริ่มสอนจากสิ่งที่ย้ำไปหาสิ่งที่ยาก
- ให้เด็กคิด ค้นคว้า หาคำตอบด้วยตนเองมากกว่าฝึกให้จำ
- จัดกิจกรรมให้สนุกสนานและได้รับความรู้ไปด้วย

อุปกรณ์

ประเมินผล

ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

3. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนทางคณิตศาสตร์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย มีหลักดังนี้

1. ควรมีการวางแผนโดยคำนึงถึงเนื้อหาที่เด็กจะได้รับอย่างเต็มที่ที่เหมาะสมกับเวลา

ความสนใจ ความสามารถ

2. กิจกรรมที่จัดต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะและเนื้อหา

3. ครูจะต้องเข้าใจถึงพื้นฐาน ความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และระยะ

ความสนใจของเด็กด้วย

กระบวนการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นของจริง

ขั้นที่ 2 ขั้นรูปภาพ

ขั้นที่ 3 ขั้นกึ่งรูปภาพ

ขั้นที่ 4 ขั้นรูปภาพหรือกึ่งรูปภาพควบคู่กับสัญลักษณ์

ขั้นที่ 5 ขั้นนามธรรม

กิจกรรม

วิทยากรสาธิตการสอนตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นเพื่อให้กิจกรรมเป็นรูปธรรม เด็กจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดความเข้าใจ โดยใช้กระบวนการตามลำดับเริ่มจากของจริง รูปภาพ กึ่งรูปภาพ สัญลักษณ์ และ ขั้นนามธรรมดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นใช้ของจริง ครูจะต้องพยายามหาอุปกรณ์ที่เป็นของจริงมาให้เด็กดู เช่น เมื่อนุดถึงแจกัน ก็เอาแจกันมาให้เด็กดู ถ้าพูดถึงดินสอ ฝ่าเช็ดหน้า ถุงกระดาษ ฯลฯ ก็ต้องเอาของจริงมาให้ดู

ขั้นที่ 2 ขั้นใช้รูปภาพแทนของจริง บางครั้งเมื่อโจทย์กล่าวถึงของบางสิ่ง ซึ่งไม่สามารถหาของจริงมาให้ดูได้ อาจเนื่องมาจากปัญหาเรื่องฤดูกาล ความปลอดภัย หรือเป็นของมีค่า หรือไม่สะดวกถ้าจำนวนมาก ๆ ไม่สะดวกที่จะนำของจริงมา ครูก็อาจหารูปภาพมาให้ดูแทนของจริง หรือถ้ารูปภาพก็ยังไม่ได้ ก็อาจใช้ภาพถ่ายหรือภาพเขียน ก็ได้ เช่น ลินจี้ งู เพชร ฯลฯ

ขั้นที่ 3 ขั้นถึงรูปภาพหรือสมมุติเครื่องหมายต่าง ๆ แทนภาพหรือจำนวน เมื่อต้องการให้เด็กนับหรือคิดคำนวณ หรือเปรียบเทียบก็สมมุติเครื่องหมายขึ้นแทนจำนวนนั้น ๆ เช่น

สมมุติ △ △ △ แทนจำนวน 3

□ □ □ □ แทนจำนวน 4

ฯลฯ

ขั้นที่ 4 ขั้นใช้รูปภาพหรือถึงรูปภาพควบคู่ไปกับสัญลักษณ์ เพื่อให้เด็กเข้าใจ

ยิ่งขึ้น เช่น

○	○	○	○	4
☺	☺	☺	☺	5

ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ขั้นนามธรรม จึงจะใช้ตัวเลขและเครื่องหมาย ขวาก ลบ เช่น โจทย์บอกว่า นีมีขนม 1 ห่อ แม่ให้อีก 1 ห่อ นีจะมีขนมกี่ห่อ เมื่อเขียนก็จะได้นี้

1 + 1 = 2 ฯลฯ

อุปกรณ์

- ของจริงต่าง ๆ เช่น แฉกกัน ดินสอ ผ้าเช็ดหน้า ถุงกระดาษ ฯลฯ
- รูปภาพต่าง ๆ เช่น ลินจี้ งู เพชร ฯลฯ

ประเมินผล

ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

เนื้อหา

วิธีการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ เรียงตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นมูลฐานทางคณิตศาสตร์ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งได้แก่ การสอนให้รู้จักการเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง และการนับ เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการคิดคำนวณซึ่งเป็นการสอนขั้นตอนต่อจากขั้นมูลฐาน ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ การแยกหมู่ การรวมหมู่ของสิ่งของ และการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ เช่น แจกกัน 3 ใบ = /// เป็นต้น
3. การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์นั้น ควรให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม คือ ใช้ของจริง ใช้รูปภาพ กึ่งรูปภาพ สัญลักษณ์ และหากไม่มีทั้งของจริง รูปภาพ และสัญลักษณ์ จึงจะสอนขั้นนามธรรม คือขั้นใช้ตัวเลขเลย เช่น $1+1 = 2$

กิจกรรมการเปรียบเทียบการจัดหมวดหมู่

1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 กลุ่ม โดยให้จับคู่กันร่างลวดซุ้ม โดยร่างเป็นวงกลม คนที่ร่างเป็นผู้หญิงอยู่วงใน คนที่ร่างเป็นผู้ชายอยู่วงนอก วิทยากรร้องเพลงร่างไปสักครู่หนึ่ง ก็ให้แต่ละคู่หันหน้าเข้าหากัน จับมือกันแล้วชูขึ้นเหนือศีรษะโดยทำเป็นซุ้ม ให้คู่ต่อมาร่างลวดซุ้มมือนั้นแล้วจับมือทำเป็นซุ้มต่อ คู่ที่ 3 ก็ทำเช่นเดียวกัน ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ ไป จนถึงคู่สุดท้ายที่จะทำเป็นซุ้ม วิทยากรก็หยุดร้องเพลง ก็จะได้ 2 กลุ่ม คือคนที่อยู่วงนอก กับคนที่อยู่วงใน จากนั้นผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 2 กลุ่ม แข่งขันกันจัดหมวดหมู่ของกระดุม ซึ่งวิทยากรเตรียมไว้ให้แล้วเหมือนกันทั้ง 2 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งเอง เช่น รูปร่าง สี ขนาด ฯลฯ กลุ่มใดเสร็จก่อน รีบยกมือขึ้น หากจัดได้ถูกต้องด้วย ก็จะเป็นผู้ชนะ
2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมส่งตัวแทนออกมารายงานว่ากลุ่มของตนจัดหมวดหมู่กระดุม โดยใช้เกณฑ์อย่างไร เช่น แบ่งตามสี ขนาด รูปร่าง หรือ จำนวน จากนั้นวิทยากรอธิบายเพิ่มเติมว่า เด็กควรจะทราบว่าสิ่งของต่าง ๆ นั้นย่อมมีเหมือนกันและต่างกัน เช่น เหมือนและต่างในเรื่องของสี ขนาด รูปร่าง และจำนวน เป็นต้น นอกจากนี้เด็กปฐมวัยควรจะเข้าใจความหมายของบางคำว่า ใหญ่-โต เล็ก-น้อย รู้จักคำที่มีความหมายตรงข้าม เช่น ใหญ่-เล็ก

นอกจากนี้เด็กควรรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างยาวกับสั้น สูงกับเตี้ย ไกลกับใกล้ นอกจากนี้
ครูยังอาจจัดกิจกรรมเพื่อสอนเรื่องการเปรียบเทียบได้อีก ดังนี้

2.1 ให้เด็กเปรียบเทียบสิ่งของที่อยู่ในห้อง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ดินสอ
ไม้บรรทัด โดยเปรียบเทียบสิ่งของประเภทเดียวกันไม่เกิน 2 สิ่ง เพื่อให้ฝึกสังเกตเรื่อง เล็ก
ใหญ่ สูง ต่ำ หนักเบา สั้น ยาว ฯลฯ

2.2 ตัดกระดาษเป็นรูปเตี๋ยงขนาดต่างกัน 3 เตี๋ยง และตุ๊กตาขนาดต่างกัน
3 ตัว ให้เด็กวางตุ๊กตาบนเตี๋ยงให้ถูกต้อง หรือครูอาจใช้วัสดุอื่น ๆ หรือของจริงก็ได้

2.3 ให้เด็กได้เล่นเกมจัดหมวดหมู่โดยแยกประเภทของสิ่งของออกจากกัน
เช่น กระจุกกลมอยู่กลุ่มเดียวกับกระจุกกลม กระจุกสีแดงอยู่กลุ่มสีแดง ฯลฯ

กิจกรรมการเรียงลำดับ

หาอาสาสมัคร 1 คน ออกมาแสดงวิธีการสอนเลข 1-5 ว่ามีวิธีสอนอย่างไร จากนั้น
วิทยากรสาธิตการสอนโดยใช้อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายและมีขนาดเรียงลำดับกัน จากสั้นไปหายาว ได้แก่
ดินสอ โดยเริ่มสอนจำนวน 1 ด้วยดินสอที่สั้นที่สุด เรียงลำดับไปจนถึงจำนวน 5 ด้วยดินสอที่ยาว
ที่สุด เป็นการสอนได้เนื้อหาทั้งการสอนนับเลขจำนวน 1 - 5 และการเรียงลำดับจากสั้นไปหายาว
จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมว่าด้วยวิธีนี้สามารถสอนเลขด้วยการขวก ลบ ได้อีกด้วย โดยครูหยิบออก
1 แล้วให้เด็กดูว่าเหลือเท่าเดิมหรือไม่ขาดหายไปเท่าไร หรือถ้าครูใส่เพิ่ม ก็ให้บอกว่าเป็นมาอีก
เท่าไรทั้งนี้ไม่ควรเกิน 10 เป็นต้น

กิจกรรมการวัด

วิทยากรอธิบายว่าประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยในเรื่อง เวลา เงินตรา และการชั่ง
ตวง วัด มีน้อยมาก เด็กจะเรียนรู้ เมื่อเติบโตขึ้น - ครูสามารถสอนเด็กในเรื่องเวลาโดย
ให้เด็กดูหน้าปัดนาฬิกาแล้วครูบอกเวลาที่เด็กทำเป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น เวลาเข้าเรียน
เวลาเลิกเรียน เวลารับประทานอาหาร

- สอนเรื่องการวัด โดยให้เด็กรู้จักการวัดด้วยเครื่องวัดอย่างหยาบ ๆ
เช่น ใช้ดินสอ ใช้ท่อนแขนของเด็ก

- สอนเรื่องการชั่ง โดยให้เด็กชั่งด้วยตาชั่ง 2 แขน ตอนยังไม่มือน้ำหนัก (สิ่งของ) มาใส่ตาชั่งทั้ง 2 ข้างจะเป็นเส้นตรงลองหยิบสิ่งของใส่ลงในจานที่ละข้าง จานข้างที่มีสิ่งของวางอยู่จะเอียง แสดงว่าหนักกว่า ลองวางของลงในจานอีกข้างหนึ่ง คานชั่งจะเป็นเส้นตรง แสดงว่าของหนักเท่ากัน เป็นต้น
- สอนเรื่องการตวง โดยให้เด็กใช้ขัน ถ้วย ขวด ตวงน้ำหรือทรายเล่น เป็นต้น

กิจกรรมการจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

หาอาสาสมัคร 3 คน ช่วยกันจัดโต๊ะอาหาร 5 ที่ ซึ่งมีอุปกรณ์ในการรับประทานอาหารไว้อย่างพร้อมเพียง เช่น จานใส่กับข้าว จานข้าว ช้อน ส้อม แก้วน้ำ แจกัน จากนั้นวิทยากรอธิบายเพิ่มเติมถึงกิจกรรมนี้ว่าเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร คือรู้จักการจัดโต๊ะอาหาร ขณะเดียวกันเป็นการสอนคณิตศาสตร์ไปด้วย คือ เด็กได้รู้จักการจัดหมวดหมู่ แยกหมู่ ของสิ่งของ รู้จักแยกสิ่งของ ออกเป็นชุดว่าอะไรกับอะไร และใช้กับคนกี่คน ของที่เตรียมก็ต้องพอกับจำนวนคนด้วย เป็นการสอนการจับคู่ หนึ่งต่อหนึ่งด้วย เช่น สำหรับคน 5 คน ก็ต้องเตรียมจานข้าว ช้อน - ส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ 5 ที่ เป็นต้น

จากนั้น สรุปเนื้อหาโดยกล่าวว่าจากกิจกรรมที่จัดมาทั้งหมดนั้นเป็นวิธีการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ ซึ่งการจัดนั้นต้องเรียงลำดับขั้นตอนดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นมูลฐานทางคณิตศาสตร์ก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งได้แก่ การสอนให้รู้จักการเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง และการนับ เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการคิดคำนวณ ซึ่งเป็นการสอนขั้นตอนต่อจากขั้นมูลฐาน ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ การแยกหมู่ การรวมหมู่ของสิ่งของ และการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ เช่น แจกัน 3 ใบ = /// เป็นต้น
3. กิจกรรมทางคณิตศาสตร์นั้นควรให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรมคือใช้ของจริง ใช้รูปภาพ กิ่งรูปภาพ สัญลักษณ์ และหากไม่มีทั้งของจริง รูปภาพ และ

สัญลักษณ์ จึงจะสอนชั้นนามธรรม คือการให้บวกลบด้วยตัวเลข เป็น $2 - 1 = 1$ เป็นต้น และสรุปเพิ่มเติมว่า การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์นั้น ควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดค้นด้วยตัวเอง
3. ปลอ่ยให้เด็กได้ใช้ความสามารถให้เต็มที่ ไม่ควรเร่งเด็ก
4. ปลอ่ยให้เด็กตัดสินใจเอง มอบให้รับผิดชอบตามความสามารถ
5. ปลอ่ยให้เด็กได้แก้ปัญหาด้วยตัวเอง ควรช่วยเหลือเมื่อจำเป็นจริง ๆ
6. จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก
7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์

- อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กล่องยาสีฟัน สบู่ แป้ง กระจุกที่มีขนาดสี รูปร่างต่างกัน เงินเหรียญ โต้ะอาหาร จาน ชาม ช้อน ฯลฯ

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย
2. ประเมินจากความสนใจและความสนุกสนานขณะร่วมกิจกรรม

4. บทบาทของครูในการสอนคณิตศาสตร์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบทบาทของครูในการสอนคณิตศาสตร์ได้

เนื้อหา

บทบาทและหน้าที่ของครูในการสอนคณิตศาสตร์ มีดังนี้

1. จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม

2. ศึกษาพัฒนาการและธรรมชาติของเด็กในวัยปฐมวัย เพื่อให้ทราบความต้องการและความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็ก
3. สอนโดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงและเด็กได้คิดค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเองให้มากที่สุด
4. เมื่อเด็กเข้าใจแล้ว ควรให้เด็กได้มีโอกาสฝึกคิดจากคำถามของครู เพื่อจะได้เข้าใจและชำนาญยิ่งขึ้น
5. ครูไม่ควรยึดกฎระเบียบมากนัก และไม่ควรรนำเด็กมาเปรียบเทียบกัน

กิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งล้อมเป็นวงกลม เล่นเกมส่งดอกไม้ต่อกันไปเรื่อย ๆ โดยมีเสียงเพลงประกอบ เมื่อเพลงหยุด ดอกไม้อยู่ที่ใครคนนั้นต้องออกมาหยิบกระดาษสลากที่อยู่กลางวง 1 สลาก แล้วปฏิบัติตามคำสั่งในสลากนั้น ทำเช่นนี้หลาย ๆ รอบเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งข้อความในสลากอาจเป็นคำถาม ให้ผู้นั้นตอบ หรือให้คนอื่นตอบแทน หรืออาจเป็นคำถามและมีคำตอบเสริ้จสรรน หรืออาจเป็นข้อความที่ให้ควมรู้ก็ได้ เช่น
 - ท่านคิดว่าข้อความต่อไปนี้ถูกหรือผิด
 - " การสอนคณิตศาสตร์นั้น บทบาทของครูข้อหนึ่งคือ ครูไม่ควรยึดกฎระเบียบมากนัก และไม่ควรรนำเด็กมาเปรียบเทียบกัน
 - ให้เพื่อนคนที่นั่งซ้ายมือของท่าน ตอบคำถามต่อไปนี้ว่าถูกหรือผิด
 - " ครูปฐมวัย ควรรู้ถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี "
 - จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ดัง ๆ ซ้ำ ๆ ซัด ๆ
 - " บทบาทของครูในการสอนคณิตศาสตร์ คือครูจะจัดหาสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอนไว้ให้พร้อม และมากที่สุดเท่าที่จะหาได้ "
 - ให้ท่านและเพื่อนคนที่นั่งถัดจากท่าน ทางขวามือคนที่ 5 ช่วยกันคิดและตอบคำถามต่อไปนี้มา 1 ข้อ
 - " ท่านคิดว่า ครูควรมีบทบาทอย่างไรในการสอนคณิตศาสตร์ "

2. วิทยาการสรุปเนื้อหาโดยชี้ให้เห็นว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสอนคณิตศาสตร์ เพราะเป็นการปูพื้นฐานขั้นเริ่มต้น เด็กจะชอบคณิตศาสตร์หรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับการสอนของครูในช่วงวัยนี้ ดังนั้นครูจึงควรรับทราบและหน้าที่ของตนในการสอนคณิตศาสตร์ ดังนี้

1. จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม
2. ศึกษาพัฒนาการและธรรมชาติของเด็กในวัยปฐมวัยเพื่อให้ทราบความต้องการ และความสามารถของเด็ก โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์
3. สอนโดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และให้เด็กได้คิดค้นหาคำตอบด้วยตัวเองให้มากที่สุด
4. เมื่อเด็กเข้าใจแล้ว ควรให้เด็กได้มีโอกาสฝึกคิดจากคำถามของครู เพื่อจะได้เข้าใจและชำนาญยิ่งขึ้น
5. ครูไม่ควรยึดกฎระเบียบมากนัก และไม่ควรนำเด็กมาเปรียบเทียบกัน

อุปกรณ์

- เพลง
- ดอกไม้
- กระดาษที่ทำเป็นสลากเขียนข้อความต่าง ๆ
- แก้วหรือภาชนะใส่สลาก

ประเมินผล

1. ประเมินผลจากความสนุกสนานขณะร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากการตอบคำถามขณะเล่นเกมส่งดอกไม้

การฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหาการอบรม

1. ความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ แก่เด็กปฐมวัย
 2. จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
 3. ขอบข่ายและวิธีการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
 4. วิธีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
 5. บทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
1. ความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้แก่

เนื้อหา

การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้เด็กปฐมวัย เป็นการวางพื้นฐานให้เด็กรู้จักการค้นคว้าหาความรู้อย่างมีระบบ รู้จักสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ฝึกให้เด็กรู้จักการคิดอย่างมีเหตุผล และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับที่สูงต่อไป ซึ่งการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ แก่เด็กนั้น จึงเน้นที่กระบวนการมากกว่าผลผลิต โดยครูเป็นผู้จัดเตรียมวัสดุ

อุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม เราใจให้เด็กใช้วัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นด้วยตัวของเขาเองให้มากที่สุด
ครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการและความคิดของเขา
ซึ่งจะช่วยให้เด็กค้นพบคำตอบต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง

กิจกรรม

วิทยากรบรรยายให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเสริมประสบการณ์ทาง
วิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย เป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจก่อนเริ่มการเรียนการสอนต่อไป

อุปกรณ์

ประเมินผล

ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

2. จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทาง
วิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความคิดอย่างมีเหตุผล
4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนกล้าพูด กล้าทำกล้าแสดงความคิดเห็น

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนที่มีความมั่นใจและไม่เชื่อต่อบอกเล่าของผู้อื่น
ง่าย ๆ จนกว่าจะได้พิสูจน์ให้เห็นจริง
6. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้ร่างเก็บเศษกระดาษที่
วิทยากรทำเป็นก้อนกลม ๆ โยนเข้าไปกลางวง ซึ่งเป็นกระดาษสีต่าง ๆ 6 สี ขณะผู้เข้ารับการ
อบรมร่าง วิทยากรร้องเพลงเศษกระดาษ (หรือเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสม) เมื่อเป่า
นกหวีด ให้ผู้เข้ารับการอบรมรีบหยิบเศษกระดาษคนละ 1 ชิ้น จากนั้นให้ดูว่าตนได้สีอะไร ก็ให้
เข้ากลุ่มกับคนที่สีเหมือนตนก็จะได้สมาชิกทั้งหมด 6 กลุ่ม

จากนั้นให้แต่ละกลุ่มทำเยลลี่ ซึ่งมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ วางไว้บนโต๊ะเรียบร้อยแล้ว
เหมือน ๆ กัน โดยวิทยากรอธิบายการทำเยลลี่ว่าให้นำเอาผงเยลลี่ผสมกับน้ำอุ่นและน้ำเย็นใน
ชาม แล้วเอาช้อนคนให้เข้ากัน จากนั้นตักใส่ในถ้วยนิ่มวางผึ่งไว้

เมื่อแต่ละกลุ่มทำเยลลี่เสร็จแล้ว และทิ้งไว้สักครู่จนเยลลี่แข็งตัว ก็ให้แลกเปลี่ยน
กันเล่าขั้นตอน วิธีการทำ และส่วนผสมที่กลุ่มของตนใช้ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้เยลลี่ที่มีความแข็ง
ความนิ่มไม่เท่ากัน เมื่อได้แลกเปลี่ยนวิธีการกันเช่นนี้แล้ว ก็จะให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบว่า
การจะทำเยลลี่ให้ได้พอดีนั้น ควรทำอย่างไรด้วย

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการ
ทดลองจริง ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จากนั้นวิทยากรขยายความให้เห็นว่า การจัด
ประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ครูต้องเน้นที่กระบวนการมากกว่าจะเน้นที่ผล
ผลิต เช่น การทำเยลลี่นี้ ก่อนทำเด็กควรจะต้องศึกษากระบวนการในการทำเสียก่อน แล้วจึง
ลงมือทำตามกระบวนการนั้น เช่น

- จัดหาส่วนผสมไว้ให้พร้อม คือ ผงเยลลี่ น้ำอุ่น น้ำเย็น
- จัดหาอุปกรณ์ไว้ให้พร้อม เช่น ชาม ช้อน ถ้วยนิ่มรูปต่าง ๆ
- ผสมส่วนต่าง ๆ ให้ถูกต้อง
- เทลงในถ้วยนิ่ม นำไปแช่ตู้เย็น หรือผึ่งไว้

ถ้าเด็กทำตามกระบวนการนี้ได้ถูกต้อง เฮลล์ที่ออกมาจะพอดี ไม่แข็งหรือเหลวจนเกินไป ก่อนที่จะให้เด็กลงมือทำนั้น ครูควรอธิบายก่อน แล้วเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำเอง โดยครูเดินดูอยู่อย่างใกล้ชิดและไม่ควรไปเสนอแนะใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่ได้ตาม จากนั้นครูควรตั้งคำถามเกี่ยวกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เด็กรู้จักคิด เช่น ถามว่า นักเรียนได้ค้นพบสิ่งใดบ้าง เกิดอะไรขึ้น หรือเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งกิจกรรมที่ครูจัดให้ นั้นนอกจากจะช่วยสร้างความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพของวัตถุแล้ว ยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการสังเกตและการจำแนกสิ่งของอีกด้วย

3. วิทยาการสรุปจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ โดยดึงเอากิจกรรมการทำเฮลล์มาช่วยสรุปว่า

- 3.1 เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น
- 3.2 เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น
- 3.3 เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความคิดอย่างมีเหตุผล
- 3.4 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนกล้าพูดกล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น
- 3.5 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นคนมีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อต่อคำบอกเล่าของผู้อื่น

ง่าย ๆ จนกว่าจะได้พิสูจน์ให้เห็นจริง

- 3.6 เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์

อุปกรณ์

- เศษกระดาษสีต่าง ๆ 6 สี
- เนื้อเพลงเศษกระดาษ
- ผงเฮลล์
- น้ำอุ่น น้ำเย็น
- ชาม (ไว้สำหรับผสม ขนาดพอเหมาะ) , ช้อน
- ถ้วยนิ่ม

ประเมินผล

1. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมการทดลอง
2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถาม

3. ขอข่ายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกขอข่ายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

ขอข่ายการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการ หมายถึงการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องพร้อมทั้งเป็นผู้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม พร้อมทั้งอธิบายวิธีการทำงานอย่างสั้น ๆ ก่อนแล้วให้เด็กทดลองทำด้วยตัวเอง โดยมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด
2. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กเลือกคิดเองว่าจะทำอะไร ด้วยวิธีการของเด็กเอง โดยครูเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมและหลากหลาย
3. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หมายถึง การเลือกเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็กและเกี่ยวข้องกับเด็ก มาจัดกิจกรรมโดยการพูดคุยเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อส่งเสริม ให้เด็กมีมโนคติเกี่ยวกับเหตุการณ์ นั้น ๆ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯลฯ

กิจกรรม

1. วิทยากรโยงเนื้อหาที่ 1 เรื่องการทำเยลลี่ โดยอธิบายว่าจากกิจกรรมการทำเยลลี่จะเห็นได้ว่าตัววิทยากรมีบทบาทอย่างไรบ้าง โดยพยายามดึงคำตอบให้เข้าสู่เนื้อหาของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการว่า หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยที่ครูเป็นผู้กำหนดหัวเรื่อง พร้อมทั้งเป็นผู้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม โดยจะอธิบายวิธีการทำงานอย่างสั้น ๆ ก่อน แล้วให้เด็กทดลองทำด้วยตัวเอง ครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นทางการสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

- ส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องความจริงทางวิทยาศาสตร์เราอาจตั้งคำถามว่า " อะไร "
- ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ เราอาจตั้งคำถามว่า " อย่างไร "

เนื้อหาที่ควรนำมาจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการนั้น ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กสามารถค้นพบด้วยตัวเอง โดยควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติของวัตถุ เช่น อณูหภูมิ สี ลักษณะของน้ำ ขนาด การกระเด็นของวัตถุ กลิ่น ความหนักเบา ฯลฯ

2. การเปรียบเทียบวัตถุและความแตกต่างกันระหว่างวัตถุต่าง ๆ โดยนำสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กมาเปรียบเทียบในเรื่อง สี รูปร่าง เสียง ขนาด ลักษณะ ปริมาณ กลิ่น ฯลฯ

3. ประเภทของสสารของแข็ง ของเหลวและก๊าซ อะไรคือของแข็ง อะไรคือของเหลว เหมือนและต่างกันอย่างไร (โดยอธิบายเหตุผลอย่างง่าย ๆ เหมาะกับเด็ก)

4. การเปลี่ยนแปลงของวัตถุ วิธีการที่จะให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้คือต้องให้เด็กได้ทดลองด้วยตัวเองเด็กจะสังเกตถึงผลที่เกิดขึ้น

2. วิทยากรให้ผู้รับการอบรมเข้าศึกษาตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวิทยากรเตรียมไว้พร้อมแล้วตั้งแต่ต้นชั่วโมง แล้วอธิบายการเข้ามุมประสบการณ์ว่าวันนี้จัดกิจกรรมตามมุมอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมนั้นอยู่ที่ไหน โดยให้เลือกตัดสินใจเอาเองว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมใด

ตามความสนใจของตน เช่น มุมสัตว์เลี้ยง มุมพืชสวนครัว มุมเครื่องเสียง มุมแม่เหล็ก มุมไฟฟ้า หลังจากให้ผู้เข้ารับการอบรมเดินดูตามมุมต่าง ๆ แล้ว ประมาณ 10 นาที ผู้อบรม อธิบายต่อว่าถ้าเป็นเด็กปฐมวัยจริง ๆ จะให้เข้าศึกษาตามมุมที่ตนเองสนใจประมาณ 20-25 นาที แต่ครั้งนี้เพียงให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบว่ามิมุมอะไร แต่ละมุมนั้นมีอุปกรณ์ง่าย ๆ อะไรบ้าง ซึ่งการจัดลักษณะนี้เรียกว่า การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งหมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมโดยเสรี ด้วยวิธีการของเด็กเองโดยครูเป็นเพียงผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมและหลากหลายซึ่งเนื้อหาที่จะนำมาจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบไม่เป็นทางการนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ครูต้องศึกษาความสนใจและความต้องการของเด็กในชั้น ซึ่งเด็กปฐมวัยจะมีความสนใจในเรื่องที่คล้าย ๆ กัน ได้แก่ เรื่องไฟฟ้า เรื่องแม่เหล็ก แสง เสียง การลอยการจมของวัตถุ เรื่องพืชและสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

3. วิทยากรชวนสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น เช่น เรื่องรถแก๊สระเบิด น้ำท่วม ฟ้าผ่า เครื่องบินตก ฯลฯ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทัศนะต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์นั้น ๆ เกิดจากอะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร ป้องกันหรือแก้ไขได้อย่างไร ฯลฯ จากนั้นสรุปว่าการที่วิทยากรชวนสนทนาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนนั้น เป็นการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นอธิบายความหมายดังนี้

การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หมายถึงการเลือกเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็กและเกี่ยวข้องกับเด็ก นำมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีมโนคติเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ

หลังจากกิจกรรมทั้ง 3 แล้ว วิทยากรสรุปเนื้อหาการจัดประสบการณ์ทั้ง 3 ตามเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง แล้วอธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ควรจัดหลาย ๆ อย่างโดยคำนึงถึงการที่เด็กจะได้ประสบความสำเร็จด้วย

อุปกรณ์

- อุปกรณ์ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น
- มุมสัตว์เลี้ยง - นก

มุมพิชสวนครัว - ต้นพริก ต้นโหระพา ฯลฯ

มุมเครื่องเสียง - วิทยุ เทปคาสเซ็ท

มุมแม่เหล็ก - แผ่นแม่เหล็กเล็ก ๆ ตะปู กิ๊บติดผม

มุมไฟฟ้า - แผงหลอดไฟที่มีสวิตเปิดปิดได้ ไฟฉาย

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนใจขณะเข้าชมประสบการณ์ต่าง ๆ
2. ประเมินจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. ทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมให้เด็กฝึกการสังเกต การจำแนกประเภท การแสดงจำนวน และการสื่อสารได้

เนื้อหา

การที่จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะในการคิดแบบวิทยาศาสตร์นั้น ควรให้เด็กมีทักษะพื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การสังเกต
2. การจำแนกประเภท
3. การแสดงจำนวน
4. การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย

การสังเกต

หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือหลายอย่างเพื่อศึกษาต่อสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ใช้ตา หู จมูก ลิ้น และกาย การจัดประสบการณ์โดยใช้การสังเกต ควรควร

เข้าใจหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1. เริ่มจากส่วนที่ใหญ่และง่ายก่อนจึงไปหาส่วนที่เล็กและซับซ้อน
2. ควรชี้แนะเพื่อให้เด็กสนใจในสิ่งนั้น ๆ ก่อน แล้วเด็กจะมีการสังเกตด้วยตนเอง
3. การสังเกตบางอย่างต้องอาศัยเวลา ครูจึงควรติดตามดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เด็กจะได้ไม่ทอดทิ้งจากการสังเกตสิ่งนั้น เช่น การเพาะเมล็ดพืช การสังเกตวงจรชีวิตของสัตว์
4. การสังเกตบางอย่างอาจต้องใช้อุปกรณ์เข้าช่วยบ้าง ครูจึงควรเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อม
5. ควรให้เด็กฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น กาย

การจำแนกประเภท

หมายถึง การจัดแยกสิ่งของออกจากกันให้เป็นหมวดหมู่ เช่น แยกประเภทตามตัวอักษร ตามลักษณะรูปร่าง สี หรือแยกตามประโยชน์ของการใช้ ฯลฯ เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการแยกแยะสิ่งของออกจากกันให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อการฝึกการสังเกต ความจำ การคิดหาเหตุผล ฯลฯ เป็นการปูพื้นฐานความมีเหตุผลให้แก่เด็กในอนาคต ซึ่งการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยด้วยวิธีการจำแนก มีหลักการดังนี้

1. การจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ฝึกการจำแนกนั้น ครูควรหาวัสดุอุปกรณ์หลาย ๆ ชนิดอย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เช่น หากระตุมที่มีสีและขนาดแตกต่างกัน อาหารประเภทต่าง ๆ ผัก ผลไม้ ขนมหวาน ฯลฯ
2. กระตุ้นให้เด็กเสนอเกณฑ์ในการจำแนกวัตถุในหลาย ๆ ลักษณะให้ได้มากที่สุด โดยครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างหลากหลาย แล้วให้เด็กจัดแยกประเภทของสิ่งของเหล่านั้น ตามแต่เด็กจะจัดเข้าหมวดหมู่ใด
3. ให้เด็กได้อภิปรายเหตุผลที่เข้าได้จำแนกสิ่งของเหล่านั้นออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ ว่าที่เขาจัดเข้าหมวดหมู่นั้น ๆ มีเหตุผลอย่างไร เป็นการฝึกให้เด็กเป็นคนมีเหตุผลด้วย

การแสดงจำนวน (ปริมาณ)

การแสดงจำนวนหรือปริมาณ มีความหมายได้หลายแนว เช่น หมายถึง การนับจำนวนของวัตถุ เช่น มีก้อนหิน 10 ก้อน หมายถึง การวัด เช่น ใช้น้ำอุณหภูมิสูง 20 C หมายถึงการเปรียบเทียบของวัตถุ เช่น น้ำ 1 ลิตรมีปริมาณมากกว่าน้ำ 1 ถ้วย และหมายถึง การจัดลำดับหลาย ๆ รูปแบบ เช่น แดงยืนอยู่หัวแถว ดำเป็นลูกคนสุดท้าย เป็นต้น

การสื่อสาร

หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กมีทักษะในการเสนอข้อมูลต่าง ๆ การสื่อสารไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการใช้ภาษาพูดเท่านั้น การใช้ภาษาเขียน รูปภาพและรับข้อมูลได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ภาษาท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า ก็จัดว่าเป็นการสื่อสารด้วย

การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการสื่อสารมีหลักการต่อไปนี้

1. ครูจะต้องกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เขาได้ค้นพบให้มากที่สุด ถ้ามีเด็กที่ไม่ชอบพูด ครูอาจจะต้องใช้เทคนิคในการตั้งคำถาม หรือให้วาดภาพ ให้แสดงท่าทาง
2. ถ้าเด็กบรรยายสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้อง ครูควรแก้ไขทันที หรือให้สังเกตเพิ่มเติม

การสังเกต

กิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรม "อะไรเอ่ย" โดยวิทยากรหาเศษผ้าตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 3 นิ้ว โดยใช้ผ้าชนิดต่าง ๆ อย่างละคู่ เช่น ผ้าแพร ผ้าขนหนู ผ้าลินิน ฯลฯ ใส่ในกล่องที่ปิดโดยมีช่องสำหรับให้มือล้วงเท่านั้น หากอาสาสมัครเอามือล้วงลงไปในห้องทั้งสองมือ โดยไม่ต้องมอง และให้หยิบเศษผ้าสี่เหลี่ยม 2 ชิ้นที่มีลักษณะเนื้อผ้าเหมือนกัน ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ ไป คือหยิบออกมาทีละคู่จนกว่าจะหมดกล่อง จากนั้นอธิบายว่ากิจกรรมนี้ต้องใช้การสังเกต การสัมผัสทางมือ ซึ่งกิจกรรมนี้เหมาะกับเด็กกลุ่มเล็ก ๆ ถ้าห้องเรียนที่มีเด็กมาก ครูอาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อย และจัดหาวัสดุมาหลาย ๆ ชุด เด็กจะได้ไม่ต้องคอยนาน ซึ่งจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย จากนั้นวิทยากรอธิบายว่า การที่จะส่งเสริมให้เด็กมีทักษะและคิดด้วยวิธีวิทยาศาสตร์นั้น ควรให้เด็กมีทักษะในเรื่องต่าง ๆ คือ การสังเกต การจำแนกประเภท

การแสดงจำนวน และการสื่อสาร จากกิจกรรม "อะไรเอ่ย" นี้เด็กจะได้ฝึกทักษะการสังเกต ในการสัมผัสทางมือ ซึ่งทักษะการสังเกต หมายถึงการใช้ประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เพื่อรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ทางตา หู จมูก ลิ้น และกาย

การจัดประสบการณ์โดยใช้วิธีการสังเกต ควรควรเข้าใจหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1. เริ่มจากส่วนที่ใหญ่และง่าย ๆ เสียก่อน แล้วจึงไปหาสิ่งที่เล็กและซับซ้อนขึ้นตามลำดับ
2. การฝึกการสังเกต ควรเริ่มให้เด็กสนใจในสิ่งนั้น ๆ ก่อน แล้วเด็กจะมีการสังเกตด้วยตนเอง
3. การสังเกตสิ่งของบางอย่างต้องอาศัยเวลา ครูจึงควรติดตามดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เมื่อเด็กจะได้ไม่ทอดทิ้งจากการสังเกตสิ่งนั้น ๆ เช่น การเพาะเมล็ดพืช การสังเกตวงจรชีวิตของสัตว์
4. การสังเกตบางอย่าง อาจต้องใช้อุปกรณ์เข้าช่วยบ้าง เช่น เครื่องมีวัด ครูจึงควรจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม

อุปกรณ์

1. กล้องกระดาษ
2. เศษผ้าชนิดต่าง ๆ ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 3 นิ้ว เป็นคู่ ๆ

การจำแนกประเภท

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้เล่นเกมจับกลุ่มตามคำสั่งเช่น จับกลุ่มเฉพาะคนผมยาว ผมสั้น, จับกลุ่มกับคนที่ใส่เสื้อสีโทนเดียวกัน, จับ 3 คน 6 คน 5 คน ฯลฯ เมื่อจับกลุ่มได้ แต่ละครั้งให้รับนั่งลง ใครยังจับกลุ่มไม่ได้ หรือนั่งช้า รอบนั้นอาจถูกทำโทษด้วยการร้อง ร้องเพลง ฯลฯ แต่คำสั่งสุดท้ายต้องแบ่งสมาชิกออกเป็น 6 กลุ่ม จากนั้นวิทยากรเตรียมอาหารประเภทต่าง ๆ ใส่ถาดแจกจ่ายไปตามกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มละ 1 ถาด เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ (ส้ม องุ่น พุทรา มะละกอ ฯลฯ) เนื้อสัตว์ที่ทำเป็นอาหารแล้ว (ไก่ทอด เนื้อเค็ม

นมหวาน ฯลฯ) นม ขนมหวาน (ขนมชั้น ทองหยอด ฯลฯ) ขนมปัง เกลือ น้ำตาล แล้วให้
ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มแยกประเภทของอาหารด้วยวิธีใด ๆ ก็ได้ จากนั้นส่งตัวแทนออกมา
อภิปรายถึงเกณฑ์ต่าง ๆ ในการแยกประเภทถึงสาเหตุที่แยกประเภทในลักษณะนั้น

2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันบอกเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ
โดยใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกัน

3. วิทยากรโยงกิจกรรมที่ 1 มาสรุปเนื้อหา โดยชี้ให้เห็นว่าจากกิจกรรมที่ให้ใน
กิจกรรมที่ 1 สามารถฝึกทักษะอะไรได้บ้าง โดยพยายามตั้งคำถามให้เข้าสู่ความหมายของ
การจำแนกประเภท จากนั้นอธิบายเรื่องการจำแนกประเภทตามเนื้อหา ดังนี้

การจำแนกประเภท หมายถึง การจัดแยกสิ่งของออกจากกันให้เป็นหมวดหมู่ เช่น
แยกประเภทตามตัวอักษร ตามลักษณะรูปร่าง สี หรือแยกตามประโยชน์ของการใช้ ฯลฯ เพื่อ
ฝึกให้เด็กรู้จักการแยกแยะสิ่งของออกจากกันให้เป็นหมวดหมู่ เป็นการฝึกการสังเกต ความจำ
การคิดหาเหตุผล ฯลฯ เป็นการปูพื้นฐานความมีเหตุผลให้แก่เด็กในอนาคต ซึ่งจากการจัด
ประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยด้วยการจำแนก มีหลักการดังนี้

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์หลาย ๆ ชนิด เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจอยู่เสมอ
2. กระตุ้นให้เด็กเสนอแนวคิดในการจำแนกวัตถุในหลาย ๆ ลักษณะให้ได้มากที่สุด
3. ให้เด็กอภิปรายเหตุผลที่เขาได้จำแนกตามประเภทเช่นนั้น

อุปกรณ์

- อาหารประเภทต่าง ๆ เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ นม ขนมหวานต่าง ๆ
เกลือ น้ำตาล ฯลฯ

การแสดงจำนวน (ปริมาณ)

กิจกรรม

1. วิทยากรเตรียมแก้วน้ำที่มีขนาดเท่ากัน 2 ใบ ใส่ น้ำให้มีปริมาณที่เท่า ๆ กัน และ
ถาดที่มีขอบสูงประมาณ 2 นิ้ว 1 ใบ หาอาสาสมัคร 1 คน มาเทน้ำจากแก้วใบหนึ่ง ลงไปใน

ภาคและถามผู้เข้ารับการอบรมคนอื่น ๆ ว่า น้ำในถ้วยแก้วที่ยังไม่ได้เทลงภาคมากกว่าหรือ เท่ากันหรือน้อยกว่าน้ำในภาค วิธีการนี้ถ้าใช้กับเด็กปฐมวัยจริง ๆ เด็กจะใช้ความคิดมาก เพราะเด็กในวัยนี้ยังมีความคิดในเรื่องปริมาณที่ยังไม่สมบูรณ์นัก และควรสนับสนุนให้เด็กเทน้ำกลับไปกลับมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

2. วิทยากรนำภาพการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ตามลำดับก่อนหลัง วางเรียงบนกระดาน แล้วถามผู้เข้ารับการอบรมว่าภาพใดเกิดก่อน เรียงตามลำดับ เช่น ภาพเมล็ดพืช ภาพพืชที่กำลังงอก ภาพต้นพืชที่เจริญเติบโต และภาพต้นพืชที่แห้งเหี่ยวตาย หากภาพลักษณะ เช่นนี้ประมาณ 3 ชุด ให้ผู้เข้ารับการอบรมดู เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

3. วิทยากรนำกะละมังที่มีขนาดเท่ากันใส่น้ำธรรมดาจำนวน 3 ใบ ตั้งเรียงไว้กลางห้อง ให้ผู้เข้ารับการอบรมดูและลองใช้นิ้วมือจุ่มลงไปสัมผัส แล้วสนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร จากนั้นนำเทอร์โมมิเตอร์ 3 อัน จุ่มลงในน้ำ ให้ผู้เข้ารับการอบรมสังเกตดู จะเห็นว่าเทอร์โมมิเตอร์อยู่ในระดับที่เท่ากันระดับหนึ่ง จากนั้นชวนสนทนาว่า หากเติมน้ำแข็งลงในกะละมัง อุณหภูมิจะเป็นอย่างไร และหากเติมน้ำร้อนลงในกะละมัง อุณหภูมิจะเป็นอย่างไร จากนั้นทดลองให้เห็นจริง โดยกะละมังใบที่ 1 ยังคงเหมือนเดิม กะละมังใบที่ 2 เติมน้ำแข็ง กะละมังที่ 3 เติมน้ำร้อน จากนั้นนำเทอร์โมมิเตอร์จุ่มลงในกะละมัง อันละ 1 ใบ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมดูและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันถึงระดับอุณหภูมิในเทอร์โมมิเตอร์ จากนั้นสรุปให้ฟังว่า ในกะละมังใบที่ 1 อุณหภูมิจะยังคงเดิม กะละมังใบที่สองอุณหภูมิจะลดลง กะละมังใบที่ 3 อุณหภูมิจะสูงขึ้น ซึ่งกิจกรรมนี้ ถ้าใช้ในการทดลองกับเด็กปฐมวัยจริง ๆ เด็กจะสนุกสนาน และตื่นเต้นมาก

จากนั้นวิทยากรสรุปเนื้อหาเรื่องแสดงจำนวน (ปริมาณ ดังนี้)

การแสดงจำนวน (ปริมาณ) มีความหมายได้หลายแนว เช่น หมายถึงการนับจำนวนของวัตถุ เช่น มีก้อนหิน 10 ก้อน ดินสอ 10 แท่ง หมายถึง การวัด เช่น วันนี้อุณหภูมิสูง 20 C แก้วสูง 20 ซม. หมายถึงการเปรียบเทียบของวัตถุ เช่น น้ำ 1 ลิตรมีปริมาณมากกว่าน้ำ 1 ถ้วยแก้ว และหมายถึงการจัดลำดับหลายรูปแบบ เช่น แดงยืนอยู่หัวแถว ดำเป็นลูกคนสุดท้าย เป็นต้น

การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการแสดงปริมาณ ควรคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้เด็กบอกปริมาณของวัตถุต่าง ๆ ควรจะมุ่งในเรื่องของปริมาณที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน และเป็นกิจกรรมหน่วยใหญ่ ๆ
2. การให้เด็กแสดงปริมาณของวัตถุ ไม่ควรใช้การสังเกตด้วยสายตาเพียงอย่างเดียว ควรให้เด็กได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ให้มากที่สุด เช่น การวัด การชั่งน้ำหนัก ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้พิสูจน์ปริมาณของวัตถุนั้น ๆ อย่างถูกวิธี

อุปกรณ์

- แก้วน้ำ 2 ใบ
- ถาดขอบสูง
- น้ำ
- ภาพวงจรชีวิตของพืชและสัตว์ 3 ชุด
- กะละมังใส่น้ำ 3 ใบ
- น้ำแข็ง น้ำร้อน
- เทอร์โมมิเตอร์ 3 อัน

การสื่อสาร

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 5 กลุ่ม ด้วยกิจกรรม "การวัดเชือก" โดยวิทยากรแจกเชือกที่มีขนาดไม่เท่ากัน ปลายเชือกมีลูกอมชนิดต่าง ๆ ผูกติดอยู่ ใครอยากได้ลูกอมชนิดใดก็เลือกเอาตามใจชอบ เมื่อผู้เข้ารับการอบรมกินลูกอมเพื่อเป็นการผ่อนคลายบรรยากาศแล้ว วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมนำเชือกมาวัดกัน ใครมีเชือกขนาดเท่ากันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มใดเสร็จก่อนชนะ จึงได้ลูกอมพิเศษแจกอีก ก็จะได้กลุ่ม 5 กลุ่ม จากนั้นแจกเรือที่ทำจากกระดาษ กาบมะพร้าว ดินน้ำมัน กลุ่มละ 3 ลำ อ่างน้ำกลุ่มละ 1 อ่าง เหยี่ยุบาทกลุ่มละ 10 เหยี่ยุ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มนั่งเป็นรูปวงกลม และทดลองลอยเรือที่ละชนิดในอ่างน้ำ แล้วค่อย ๆ หยอดเหยี่ยุ

บาทลงในเรือที่ละเหรียญ จนกว่าเรือจะจม จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มบอกขั้นตอนของการทดลองและผลการทดลอง โดยวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายด้วยคำถามต่อไปนี้

- เรือ 3 ลำนั้น ทำจากอะไรบ้าง แตกต่างกันอย่างไรร
- เรืออะไรที่ลอยน้ำ เพราะอะไร
- เรืออะไรที่จมน้ำเพราะอะไร
- เรืออะไรที่ต้องใส่เหรียญบาทก็เหรียญจึงจะจม เพราะอะไร
- เรืออะไรที่ไม่ต้องใส่ของเลขก็จมเอง เพราะอะไร

2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยอิงจากกิจกรรมที่ 1 และ 2 มาสรุปว่ากิจกรรมทั้ง 2 นี้ ช่วยให้เด็กได้พูด ได้มีกิจกรรม ทั้งในระหว่างเด็กด้วยกันและกับครู ซึ่งทำให้เด็กได้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกัน จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ เพื่อฝึกให้เด็กได้มีการเสนอข้อมูลด้วยการสื่อสารนั้น ครูสามารถจัดกิจกรรมได้หลายอย่าง โดยจัดกิจกรรมที่ทดลองให้เด็กเห็นจริง ได้ลงมือปฏิบัติจริง แล้วเปิดโอกาสให้เด็กได้พูด ได้อภิปรายซักถาม ฝึกการใช้เหตุผล หากเด็กไม่พูดครูควรกระตุ้นด้วยการตั้งคำถาม หรือให้เด็กรายงานด้วยวิธีการวาดภาพ การแสดงท่าทาง เป็นต้น จากนั้นอธิบายความหมายของการสื่อสารว่า

การสื่อสาร หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กมีทักษะในการเสนอข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้อง สั้น กระชับรัด การสื่อสารไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการใช้ภาษาพูดเท่านั้น การใช้ภาษาเขียน รูปภาพ และรับข้อมูลได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ภาษา ท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้าก็จัดว่าเป็นการสื่อสารด้วย

การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการสื่อสารมีหลักการดังต่อไปนี้

1. ครูต้องคอยกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้พูดสิ่งที่เขาได้พบให้มากที่สุด ถ้าเด็กที่ไม่ชอบพูด ครูอาจจะต้องใช้เทคนิคในการตั้งคำถาม
2. ถ้าเขาบรรยายสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง ครูควรแก้ไขทันที

จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมว่า การที่จะฝึกให้เด็กมีทักษะในการสื่อสารที่ดีได้นั้น เด็กจะต้องรู้คำศัพท์ หรือความหมายของคำเป็นอย่างดี อีกทั้งจะต้องมีประสบการณ์ในการสื่อสารให้ถูกวิธีด้วย การพัฒนาทางด้านภาษาและความพร้อมในการอ่าน จะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกิจกรรมที่ให้ในกิจกรรม 1 และ 2 นั้น อาจจะง่ายสำหรับผู้เข้ารับการอบรม แต่สำหรับเด็กเขาจะต้องใช้ทักษะหลายด้าน จึงสามารถนำกิจกรรมนี้ไปใช้กับเด็กได้

อุปกรณ์

- เชือก 5 ขนาด ลูกลอมชนิดต่าง ๆ
- เรือที่ทำจากกระดาษ, กาบมะพร้าว, ดินน้ำมัน กลุ่มละ 1 ชุด
- อ่างน้ำ 5 ใบ
- เหรียญบาท 50 อัน

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนใจและร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็น
3. ประเมินจากการรายงาน

5. บทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกบทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

บทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยมีดังนี้

1. จัดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ หรือศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้ต้องระวังเรื่องความปลอดภัยด้วย
2. วางแผนการจัดประสบการณ์ไว้ให้พร้อมทั้งประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และแบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ต้องเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กด้วย โดยการเตรียมการคือ การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และการทดลองก่อน
3. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมและเป็นหมวดหมู่
4. ครูต้องมีเทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เช่น การสาธิต การทดลอง การไปทัศนศึกษา ฯลฯ
5. ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

กิจกรรม

1. วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็ก โดยวิทยากรกล่าวนำเพื่อตั้งเข้าสู่เนื้อหา จากนั้นสรุปเนื้อหา โดยกล่าวว่า การวางแผนกิจกรรม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรม ตลอดจนการประเมินผล ล้วนเป็นงานของครูที่ต้องรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ประสบผลสำเร็จ ซึ่งครูควรมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้
 1. จัดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติหรือศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้ต้องระวังเรื่องความปลอดภัยด้วย
 2. ครูจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ไว้ให้พร้อมทั้งประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และแบบตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ต้องเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กด้วย
 3. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมและเป็นหมวดหมู่
 4. ครูควรมีเทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การสาธิต การทดลอง การไปทัศนศึกษา ฯลฯ
 5. ครูควรยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์

ประเมินผล

1. ประเมินจากการร่วมกันอภิปราย
2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์

เนื้อหาการอบรม

1. ความสำคัญและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
2. ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์
3. เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
5. ครูกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

1. ความสำคัญและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกความสำคัญและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ได้

เนื้อหา

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดหลายทิศทางอันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการแก้ปัญหาซึ่งเกิดจากการคิดดัดแปลง ประยุกต์ ผสมผสาน ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ที่คาดไม่ถึง

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่มีคุณภาพ และเป็นปัจจัยที่จำเป็นเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ปัญหา พัฒนา และริเริ่มสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในงานทุกชนิด ทุกสาขาวิชาและทุกวงการ อาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคนให้เป็นปกติสุข เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวคนทุกคน และสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนและฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง ดีที่สุดในช่วง 6 ปีแรก ของชีวิต เป็นช่วงที่เด็กมีจินตนาการสูง ดังนั้นหากช่วงเวลาดังกล่าวนี้เด็กได้มีกิจกรรมที่เหมาะสมและ ต่อเนื่องก็เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวัยต่อมา

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม หมายถึงลักษณะความคิดแปลกใหม่แตกต่างจากความคิดเดิมและ อาจไม่เคยมีใครเคยนึกหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการ แต่ ไม่ใช่คิดเพียงอย่างเดียวจำเป็นต้องคิดสร้างและหาทางทำให้เกิดผลงานด้วย
2. ความคิดยืดหยุ่น หมายถึงความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ เป็นความคิดและการกระทำ เป็นความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งจะทำได้คำตอบมีความหลากหลาย และแตกแยกแขนงออกได้หลายแขนง
3. ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง ความคล่องแคล่วในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เน้นปริมาณความคิด ความคิดยิ่งมากเท่าใด ก็ยิ่งดีเท่านั้น
4. ความคิดละเอียดละออ หมายถึง ความคิดในรายละเอียดสามารถอธิบายให้เห็น ภาพพจน์ชัดเจน เป็นการขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ขึ้น

ความคิดริเริ่ม

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยเกม "กระรอกเข้าโพรง" โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมจับคู่กันมา 3 คน ให้ 2 คนจับมือกันเป็นโพรงอีกคนหนึ่งเป็นกระรอก วิทยากรออกคำสั่งให้ผู้เล่นตามแต่ละครั้ง
 - กระรอกเข้าโพรง (กระรอกก็จะวิ่งเข้าไปในโพรงของกลุ่มของตน)
 - กระรอกออกจากโพรง (กระรอกก็จะวิ่งออกมาจากโพรงของตน)

- กระรอก 3 ตัว โพรง 3 โพรง (คนที่ เป็นโพรง 3 โพรง ซึ่งจะมี 6 คน ก็จ้วงมาจับกันเป็นโพรงเดียวกัน โดยมีกระรอก 3 ตัว อยู่ข้างใน)
- กระรอกจะเข้าโพรง แต่โพรงไม่ให้เข้า
- กระรอกวิ่งหนีโพรง โพรงจับกระรอก
- โพรง 1 กระรอก 1

ฯลฯ

ผู้สั่งจะสั่งอย่างไรก็ได้ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน แต่คำสั่งสุดท้ายต้องเป็น โพรง 1 กระรอก 1 เพื่อจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ใครเป็นโพรงชาย โพรงขวา และกระรอก ก็จับกลุ่มกัน จะได้ 3 กลุ่มพอดี

จากนั้น แจกบัตรคำสั่งซึ่งมีคำสั่งดังนี้

- ให้กลุ่มของท่านช่วยกันคิดว่าหากหุ่นยนต์คอมพิวเตอร์ยึดครองโลกมนุษย์จะเป็นอย่างไร

- ส่งตัวแทนออกมารายงาน

ความคิดยืดหยุ่นและความคิดคล่องแคล่ว

2. ให้แต่ละกลุ่มสรุปประโยชน์ของตะเกียบและดอไม้มาให้มากที่สุด

- ส่งตัวแทนออกมารายงาน กลุ่มใดสามารถบอกประโยชน์ได้มากที่สุด กลุ่มนั้นชนะ

ความคิดละเอียดลออ

3. ให้แต่ละกลุ่มตกลงกันนึกถึงสิ่งของสิ่งหนึ่ง แล้วส่งตัวแทนบรรยายรูปร่างลักษณะของของสิ่งนั้น แล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่นทาย ให้เวลา 1 นาที กลุ่มใดทายถูก กลุ่มนั้นชนะ ถ้าไม่มีใครทายถูก กลุ่มที่ทายจะเฉลย และเป็นผู้ชนะแทน

4. วิทยากรสรุปเนื้อหา โดยอธิบายความหมายและความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ตามเนื้อหาว่า

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดหลายทิศทาง อันนำไปสู่การคิด

ค้นพบสิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการแก้ปัญหา ซึ่งเกิดจากการคิดค้นแปลง ปรุงแต่งผสมผสาน ให้เกิดเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่คาดไม่ถึง

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่ดีมีคุณภาพและเป็นปัจจัยนี้ใช้ในการปรับปรุงแก้ปัญหา พัฒนา และริเริ่มสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในงานทุกชนิด ทุกสาขาวิชา และทุกวงการอาชีพตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคนให้เป็นปกติสุข เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวทุกคนและสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนและฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง ดีที่สุดในช่วง 6 ปี แรกของชีวิตเป็นช่วงที่เด็กมีจินตนาการสูง ดังนั้น หากช่วงเวลาดังกล่าวนี้เด็กได้มีกิจกรรมที่เหมาะสม และต่อเนื่อง ก็เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคง สำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวัยต่อมา จากนั้นโยงกิจกรรมที่ 1-3 เข้าสู่องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ว่ามี 4 ประเภท ซึ่งกิจกรรมทั้ง 3 ที่ผ่านมานั้น อยู่ในประเภทขององค์ประกอบทั้ง 4 ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดเดิม และอาจไม่เคยมีใครนึกหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการ แต่ไม่ใช่คิดเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องคิดสร้างและหาทางทำให้เกิดผลงานด้วย
 2. ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำเป็นความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งจะทำให้คำตอบมีความหลากหลาย และแตกแยกแขนงออกได้หลายแขนง
 3. ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง ความคล่องแคล่วในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เน้นปริมาณความคิด ความคิดยังมีปริมาณมากเท่าใด ก็ยิ่งจะดีมากเท่านั้น
 4. ความคิดละเอียดลออ หมายถึง ความคิดในรายละเอียดสามารถอธิบายให้เห็นภาพพจน์ เป็นการขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ขึ้น
- จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันคิดว่ากิจกรรมทั้ง 3 จัดอยู่ในองค์ประกอบใดได้บ้าง

ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้คุณสามารถนำไปใช้กับเด็กได้ทันที และยังสามารถคิดกิจกรรมลักษณะเช่นนี้ ให้เด็กได้พัฒนาความคิดและเกิดความสุขสนุกสนานได้อีก

อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง

ประเมินผล

1. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

2. ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความสร้างสรรค์ได้

เนื้อหา

เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความอยากรู้อยากเห็นอยู่เป็นนิจ
2. ชอบซักถามและถามคำถามแปลก ๆ
3. ช่างสงสัย ประหลาดใจในสิ่งที่ตนพบเห็นอยู่เสมอ
4. มีจินตนาการ
5. ชอบสำรวจ ค้นคว้าและทดลอง
6. ช่างสังเกต มองเห็นสิ่งที่ผิดปกติได้ง่ายและรวดเร็ว
7. มีอารมณ์ขันและรื่นเริงมองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบด้านในแง่มุมมองแปลก คิดไม่ถึง
8. มีความมั่นใจในตนเอง
9. พอใจที่จะทำในสิ่งที่สลับซับซ้อน

10. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยกิจกรรม "โยนกระดาษ" โดยวิทยากรโยนกระดาษที่ป็นเป็นก้อนกลม ๆ จำนวนเท่ากับครึ่งหนึ่งของผู้เข้าอบรม ใครได้รับกระดาษต้องรีบส่งต่อให้คนอื่นโดยวิธีใดก็ได้ เช่น โยน ขว้าง ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่อยู่ข้างเคียง ขณะเดียวกันวิทยากรเปิดเพลงสนุก ๆ ไปด้วย เมื่อเพลงหยุดใครมีกระดาษอยู่ในมือต้องออกมารำวงหรือเต้นตามเพลง ฯลฯ ให้เล่นเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนเห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมสนุกสนานพอควรแก่เวลาแล้ว เมื่อเพลงหยุด ใครมีกระดาษอยู่ในมือก็จับกลุ่มกัน เป็น 1 กลุ่ม ไม่มีก็จับกลุ่มเช่นเดียวกันเป็นอีก 1 กลุ่ม ก็จะได้ผู้อบรมเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นให้เล่นแข่งขันกันสะสมคะแนน โดยวิทยากรเตรียมบัตรคำลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ บัตรละ 1 ข้อ ตามเนื้อหา เช่น อยากรู้อยากเห็น, ชอบซักถาม, มีคำถามแปลก ๆ ฯลฯ และบัตรคำลักษณะของเด็กที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น ชอบทำตามที่ครูบอก, เครื่องครัดกับระเบียบแบบแผน, ไม่ค่อยมีคำถาม ฯลฯ นำบัตรคำเหล่านี้ตีตรวมกันไว้บนกระดาน (ประมาณ 25 บัตร) แล้วให้ทั้ง 2 กลุ่มผลัดกันเลือกบัตรคำที่กลุ่มของตนชอบ เมื่อเลือกแล้วจึงจะพลิกดูด้านหลังว่าบัตรนั้นมีคะแนนเท่าไร ซึ่งแต่ละบัตรจะมีคะแนนไม่เท่ากัน สะสมไว้เรื่อย ๆ จนครบ 100 คะแนน กลุ่มไหนครบ 100 ก่อนกลุ่มนั้นชนะซึ่งในตอนแรกนั้น วิทยากรจะไม่กล่าวถึงหัวข้อว่าลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ และลักษณะของเด็กที่ไม่มีความสร้างสรรค์ เมื่อแข่งขันเสร็จแล้ว และแบ่งเป็น 2 ฝ่ายแล้ว จึงจะเอา 2 ข้อนี้ติดไว้เหนือบัตรคำของทั้ง 2 ฝ่ายที่เลือกไว้

2. วิทยากรสรุปเนื้อหาโดยกล่าวว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีลักษณะพฤติกรรมดังนี้

1. มีความอยากรู้อยากเห็นอยู่เป็นนิจ
2. ชอบซักถามและถามคำถามแปลก ๆ
3. ช่างสงสัยประหลาดใจในสิ่งที่ตนพบเห็นอยู่เสมอ
4. มีจินตนาการ
5. ชอบสำรวจ ค้นคว้า และทดลอง

6. ช่างสังเกตมองเห็นสิ่งที่ผิดปกติได้ง่ายและรวดเร็ว
7. มีอารมณ์ขันและร่าเริงมองสิ่งต่าง ๆ รอบด้านในแง่บวก คิดไม่ถึง
8. มีความมั่นใจในตนเอง
9. พอใจที่จะทำในสิ่งที่สลับซับซ้อน
10. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ

จากนั้นวิทยากร และผู้เข้ารับการอบรม ช่วยกันจัดกลุ่มบัตรคำ เด็กที่มึ่ความคิดสร้างสรรค์ และเด็กไม่มึ่ความคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรมที่เล่นในข้อ 1 ใหม่ ในกรณีที่มีบัตรคำไม่ตรงกับหัวข้อที่ถู

อุปกรณ์	ด้านหน้า	ด้านหลัง
- บัตรคำต่าง ๆ เช่น	ชอบซักถาม	30
	ชอบทำตาม ที่ครูบอก	10

- กระดาษหนังสือพิมพ์ป็นเป็นก้อนกลม ๆ
- เพลงสนุก ๆ

ประเมินผล

1. ประเมินผลจากความสนุกสนานขณะร่วมกิจกรรม
 2. ประเมินจากการจัดกลุ่มบัตรคำ
3. เทคนิคส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกเทคนิควิธีในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่

เด็กได้

เนื้อหา

เด็กในช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ครูจึงควรรู้เทคนิควิธีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็ก ดังนี้

1. สอนโดยการให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง
2. สนใจและตั้งใจฟังคำถามแปลกใหม่ของเด็ก ยอมรับความคิดแปลก ๆ และส่งเสริมความคิดแปลกใหม่
3. ยอมรับในความคิดของเด็ก แสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดของเขามีคุณค่าและมีประโยชน์
4. ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนช่างสังเกตช่างซักถามและตอบคำถาม
5. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน มีอิสระ ไม่เคร่งครัดต่อระเบียบวินัยจนเกินไปไม่บังคับให้เด็กทำตามคำสั่งตลอดเวลา และไม่กังวลที่จะรักษาความเรียบร้อยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ 2 กลุ่มเดิมที่เคยแบ่งไว้ในเรื่องที่ 2 จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนั่งเป็นรูปวงกลม เล่านิทานรอบวง โดยให้ตกลงกันก่อนว่าใครจะเป็นผู้เริ่มเล่า และใครจะเป็นคนสุดท้าย ให้เล่าได้คนละ 1 - 2 ประโยคเท่านั้น เป็นนิทานผจญภัยไปในที่แปลก ๆ และพบเห็นสิ่งแปลก ๆ ที่ไม่เคยมีใครพบเห็นมาก่อน ให้แต่ละกลุ่มเวียนได้ไม่เกิน 2 รอบเท่านั้น เมื่อครบ 1 หรือ 2 รอบแล้วนิทานต้องจบที่คนสุดท้ายเป็นผู้จบเรื่องเท่านั้นกลุ่มใดเล่าเสร็จแล้วให้ปรบมือทั้งกลุ่ม จะได้ทราบว่ากลุ่มใดเสร็จแล้ว

2. นำผู้เข้าอบรมไปทัศนศึกษารอบ ๆ ชุมชน โดยให้เดินเป็นกลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มตกลงกันว่าจะเลือกสิ่งใดที่กลุ่มตนเห็นขณะเดินทัศนศึกษามาทาย 20 คำถาม กับอีกกลุ่มหนึ่ง ฉะนั้นทุกคนต้องช่วยกันใช้ความสังเกตสิ่งที่พบเห็นทุกอย่าง เพราะต่างก็ไม่ทราบว่าอีกกลุ่มจะทายอะไร หากครบ 20 คำถาม อีกกลุ่มไม่สามารถตอบได้ กลุ่มที่ทายจะเฉลย และจะเป็นผู้ชนะซึ่งการพาไปทัศนศึกษาก็เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เปลี่ยนบรรยากาศของการอบรมด้วยกิจกรรม

นอกสถานที่บ้าง และเป็นแนวตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรม จะได้นำเด็กของตนไปทัศนศึกษารอบ ๆ ชุมชนบ้าง

๘. วิทยาการ สรุปรูป กิจกรรมที่ 1, 2 โดยกล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ก็คือ ความคิดจินตนาการประยุกต์ ซึ่งหมายถึงจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบ มิใช่เป็นจินตนาการที่ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ความคิดสร้างสรรค์นั้นมิได้เกิดจากการคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเท่านั้น บ่อยครั้งที่ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความคิดฝัน หรือเป็นจินตนาการที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือมีทางเป็นไปได้ยาก จากนั้นอธิบายตามเนื้อหา โดยโยงจากกิจกรรมที่ 1 และ 2 มาเป็นตัวอย่างในการอธิบายเนื้อหาได้บ้าง ดังนี้

เด็กในช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ครูจึงควรรู้เทคนิควิธีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็ก ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นมาก ๆ
2. สนใจตั้งใจฟังคำถามแปลกใหม่ของเด็ก ยอมรับความคิดแปลก ๆ และส่งเสริมความคิดแปลกใหม่
3. ยอมรับในความคิดของเด็กแสดงให้เด็กเห็นว่า ความคิดของเขามีคุณค่าและมีประโยชน์
4. ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต ช่างซักถามและตอบคำถาม
5. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน มีอิสระ ไม่เคร่งครัดต่อระเบียบวินัยจนเกินไป ไม่บังคับให้เด็กทำตามคำสั่งตลอดเวลา และไม่กังวลที่จะรักษาความเงียบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา

อุปกรณ์

ประเมินผล

1. ประเมินจากความสนุกสนานขณะร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากความสนใจขณะร่วมกิจกรรม

4. กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กได้

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กในด้านสติปัญญา ซึ่งได้แก่ พัฒนาด้านความคิด ความเข้าใจ และด้านจิตใจ ซึ่งได้แก่ พัฒนาความรู้สึก เจตคติ เป็นต้น จะรวมการพัฒนาลักษณะความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ความคิดจินตนาการ ความอยากรู้อยากเห็น ความพอใจที่จะทำงานที่ยากและซับซ้อน และความพร้อมที่จะเสี่ยง เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางภาษา สามารถจัดได้หลายรูปแบบ เพราะรวมเอาทักษะทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง อ่าน พูด และเขียน ไว้ด้วยกัน และภาษายังเป็นการแสดงออกทางความคิดและการกระทำด้วย
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่ส่งเสริมการประสานงานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ-มือ และการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจมีเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการ ฝึกการรู้จักทำงานด้วยตนเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งทางความคิดและการกระทำซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะ และยังสามารถนำไปสู่การเรียนรู้เขียน อ่าน ต่อไป เช่นการให้วาดภาพตามใจชอบ วาดภาพจากประสบการณ์ วาดภาพจากการฟังนิทาน จากเสียงเพลง จากการแสดงบทบาทสมมุติ

หรืออาจให้ต่อเติมภาพที่ยังไม่สมบูรณ์หรือต่อภาพที่กำหนดให้เป็นรูปอะไรก็ได้ตามใจนึก เป็นต้น

3. กิจกรรมการประดิษฐ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้เด็กคิดจินตนาการและสร้างจินตนาการออกมาเป็นผลงาน รวมถึงการต่อเติม ตัดออก ปรับขยาย ทำให้ใหญ่ ทำให้เล็กลง แต่งเติมแต้มสี ทำให้เคลื่อนไหวได้ หรือใช้แทนก็ได้ เป็นต้น เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ ต่อเติมภาพ Δ [] 0 ที่กำหนดให้เป็นภาพอะไรก็ได้

4. กิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กฟังอย่างสร้างสรรค์ จินตนาการ และถ่ายทอดออกมาอย่างอิสระ โดยการบรรยาย เขียน หรือแสดงท่าทางและ กิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ

5. กิจกรรมการเล่นที่เด็กมีอิสระในการคิด และได้ใช้จินตนาการ เป็นการเล่นที่ ส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นในมุมบทบาทสมมติหรือในมุมบ้าน การเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น

กิจกรรม

1. แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 5 กลุ่ม โดยวิทยากรแจกใบไม้รูปร่างต่าง ๆ ให้ ใครมีใบไม้รูปร่างเหมือนกันเข้ากลุ่มเดียวกัน ก็จะได้ 5 กลุ่ม จากนั้นให้เล่นเกม "จับคู่คำ" กลุ่มใดทายถูก และตอบได้เร็วกว่า กลุ่มนั้นได้ 1 คะแนน โดยวิทยากรเป็นผู้ถาม กลุ่มทั้ง 5 เป็นผู้ตอบ เช่น

- แจกัน คู่กับ น้ำคู่กับ.....
- ปากกาใช้เขียน, หนังสือใช้
- หญิงคู่กับ..... พระจันทร์คู่กับ.....
- ช้อนใช้กินข้าว, รองเท้าใช้.....
- นมเป็นอาหารของเด็ก, ฝน เป็นอาหารของ.....

ฯลฯ

จากนั้นให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

- บอกชื่อดอกไม้ ที่รู้จักมาให้มากที่สุด
- ให้บอกสิ่งที่มีลักษณะเป็นวงกลมมาให้มากที่สุด

- ให้ออกสิ่งที่มีกลิ่นหอมมาให้มากที่สุด
- ให้ออกสิ่งที่มีลักษณะนุ่มให้มากที่สุด

กลุ่มใดตอบได้มากที่สุด โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มอื่น กลุ่มนั้นชนะ

2. ให้แต่ละกลุ่มแข่งกันทาย "ปริศนาคำทาย" โดยวิทยากรอ่านบัตรปัญหาที่ละปัญหา ใ้หนึ่ง 2 ครั้ง ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดใคร่ครวญได้ก่อน กลุ่มนั้นได้ 1 คะแนน เช่น

อะไรเอ่ย มีปาก ไม่มีคอ ไม่มีหัว มีแต่หน้า ถึงเวลาตีได้ตีเอา (กลอง)

อะไรเอ่ย ไม่กลัวผ้าห่อ กลัวก้อนหิน (กรรไกร เกมเป่ายางฉุบของเด็ก)

อะไรเอ่ย หลายสิบคนสวมหมวกคนละใบ รวมกันอยู่ในบ้านเล็ก 1 หลัง (ไม้ขีดไฟ)

อะไรเอ่ย เขานายยามทำงาน แต่ก็ไม่วายจะถูกคนอื่นตีที่หัวอยู่เสมอ (ตะปู)

อะไรเอ่ย มี 4 ขา แต่เดินไม่ได้ (เก้าอี้)

ฯลฯ

3. ให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคน "วาดภาพจากประสบการณ์" โดยจะวาดที่ภาพก็ได้ พร้อมกับบรรยายใต้ภาพด้วย ก็จะได้เป็นนิทาน 1 เรื่อง เช่น เมื่อผู้เข้ารับการอบรมคนหนึ่ง ๗ วาดภาพของตนได้หลาย ๗ ภาพ และมีบรรยายใต้ภาพเป็นเรื่องราว เมื่อเขานำภาพที่เขาวาดนั้น มาเชื่อมรวมติดกัน ก็จะได้เป็นนิทาน 1 เรื่อง

4. วิทยากรสรุปเนื้อหาว่า การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กทั้งในด้านสติปัญญา ซึ่งได้แก่พัฒนาทางด้านความคิดความเข้าใจ และด้านจิตใจ ซึ่งแก่พัฒนาความรู้สึก เจตคติ เป็นต้น ซึ่งจะรวมการพัฒนาลักษณะความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ความคิดจินตนาการ ความอยากรู้อยากเห็น ความพอใจที่จะทำงานที่ยากและซับซ้อนและความพร้อมที่จะเสี่ยง เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางภาษา สามารถจัดได้หลาย ๗ รูปแบบ เพราะรวมเอาทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง อ่าน พูดและเขียนไว้ด้วยกัน และภาษายังเป็นการแสดงออกทางความคิดและการกระทำด้วย

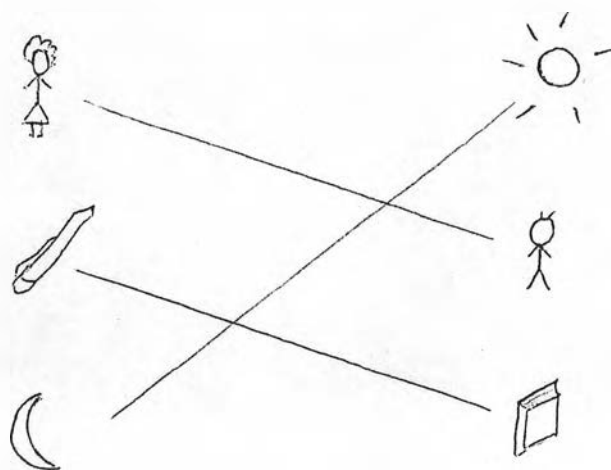
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่ส่งเสริม

การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ-ตา และการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจมีเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการ ฝึกการรู้จักทำงานด้วยตัวเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งทางด้านความคิด และการกระทำ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะและยังนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่านต่อไป

3. กิจกรรมประดิษฐ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้เด็กคิดจินตนาการและสร้างจินตนาการออกมาเป็นผลงาน รวมถึงการต่อเติม ตัดออก ปรับขยาย ทำให้ใหญ่ขึ้น ทำให้เล็กลง แต่งเติมแต้มสี ทำให้เคลื่อนไหวได้ หรือใช้แทนกันก็ได้ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ การต่อเติมภาพ 0 ที่กำหนดได้เป็นภาพอะไรก็ได้

4. กิจกรรมดนตรี และการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กนั่งอย่างสร้างสรรค์ คิดจินตนาการ และถ่ายทอดออกมาอย่างอิสระโดยการบรรยาย เขียนหรือแสดงท่าทาง และกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ

5. กิจกรรมการเล่นที่เด็กมีอิสระในการคิดและได้ใช้จินตนาการ เป็นการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นในมุมบทบาทสมมติ หรือ มุมบ้าน การเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น จากนั้นกล่าวถึงกิจกรรมที่ 1 ว่าเป็นกิจกรรมทางภาษา สามารถนำไปใช้ได้กับเด็กโดยครูอาจถามโดยให้เด็กเห็นของจริง หรืออาจวาดเป็นรูปใส่กระดาษแล้วให้เด็กโยงภาพ เช่น

ซึ่งครูสามารถคิดคำถามในลักษณะนี้ได้เองอีกมากมาย

ในกิจกรรมที่ 2 เป็นกิจกรรมทางภาษาเช่นเดียวกัน สามารถนำไปใช้กับเด็กได้ โดยครูอาจหาคำทายที่ง่ายกว่านี้มาทาย หรืออาจให้เด็กต่อคำคล้องจอง เช่น "ฝนตกพรำ ๆ แม่ตำกางร่ม แกยีนกัม ๆ อยู่ข้างกำแพง ประเดี๋ยวแดดออกแกบออกนอแดดง ฉันไม่มีแรง หุบร่มให้ที" หรืออาจเป็นคำคล้องจองที่ครูและเด็กร่วมกันคิดขณะนั้นก็ได้

ในกิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ สามารถนำไปใช้กับเด็กได้ทันที โดยครูเป็นผู้เขียนคำบรรยายใต้ภาพให้ตามคำบอกของเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถเขียนหนังสือได้ ครูจึงต้องเป็นผู้ช่วยเขียนให้ โดยอาจเรียกเด็กที่วาดเสร็จแล้วมาทูละคน หรือหากไม่ใช้การวาดภาพอาจใช้ศิลปะด้านอื่น ๆ เช่น การตัด ปะกระดาษสี การเป่าสีให้เป็นรูปต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ ครูต้องใจเย็น และเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเพียงพอ ก็จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กได้อย่างดีเยี่ยม จากนั้นวิทยากรกล่าวว่ากิจกรรมการประดิษฐ์ ครูสามารถสอนเด็กได้ โดยให้ประดิษฐ์เศษวัสดุ หรือให้ต่อเติมภาพ ที่กำหนดให้ เป็นภาพอะไรก็ได้ ตามแต่เด็กจะวาด ส่วนกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว ครูสามารถจัดให้เด็กได้โดยแสดงบทบาทให้สมจริง การตื่นนอน การแต่งตัวมาโรงเรียนพบคุณครูถึงโรงเรียน ฯลฯ โดยครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมแล้วให้เด็กทำตาม หรือการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการทำท่าทางประกอบเพลง เป็นต้น ส่วนกิจกรรมการเล่น เช่นการให้เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ หรือการเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ วิทยากรเคยจัดให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติแล้วในช่วงโมงอื่น ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากันได้

อุปกรณ์

- ใบไม้รูปปร่างต่าง ๆ 5 ชนิด
- กระดาษเปล่า
- ดินสอ

ประเมินผล

- ประเมินจากความสนุกสนานขณะร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
- ประเมินจากความสนใจขณะฟังบรรยาย

การเล่น

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดกิจกรรมการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแก่เด็กได้

เนื้อหาการอบรม

1. ความสำคัญและประเภทของการเล่น
2. ผลการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแก่เด็ก
3. บทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่น

1. ความสำคัญและประเภทของการเล่น

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกประเภทของการเล่นต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การเล่นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การพูด การฟัง การเคลื่อนไหว พัฒนาการด้านสังคม รู้จักการรอคอยผลัดเปลี่ยน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักหน้าที่ รู้จักการทำงาน ซึ่งการเล่น ของเด็กชนิดต่าง ๆ จะช่วยเตรียมเด็กสำหรับชีวิตในอนาคต นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียดอีกด้วย

การเล่นแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท

การเล่นแบ่งตามผลที่ได้รับจากการเล่น

1. การเล่นแบบสร้างสรรค์เป็นการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี เช่น ปั้นดิน ทราชย์ ต่อไม้ขีด วาดภาพ ประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ

2. การเล่นเกมมีจินตนาการ เป็นการเล่นที่เด็กสร้างสถานการณ์ขึ้นและเล่นตามสถานการณ์นั้น พร้อมกับแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมติ การเล่นเกมเลียนแบบ ฯลฯ

3. การเล่นเกมผจญภัยเป็นการเล่นที่ต้องใช้แรงและกำลังการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งทำให้ระบบประสาทท่วงไวการสัมผัสโลหิตดีขึ้น การควบคุมการทรงตัวของร่างกายจะพัฒนาขึ้น ประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะประสานกันดีขึ้น เช่น การวิ่งไล่จับ ปีนป่าย เครื่องเล่น กระโดดเชือก เตะหรือ ปาลูกบอล ฯลฯ

4. การเล่นเกมทดลองสำรวจและค้นคว้า เด็กในวัยนี้ชอบทดลองทำโน่นทำนี่ หรือหาวิธีใหม่ มาทดลองเล่น เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม ดิน น้ำ ทราย ทราย ต่อมไม้ขีด นอกจากนั้นยังชอบสำรวจ ค้นคว้า ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้พบสิ่งแปลกใหม่เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอีกด้วย

การเล่นแบ่งตามลักษณะการเล่น

1. การเล่นเกมอิสระ เป็นการเล่นที่เด็ก ๆ ชอบมากเป็นการเล่นอย่างอิสระโดยเด็กอาจจะเล่นคนเดียวหรือเล่นกับเพื่อน

2. การเล่นเกมมีกฎเกณฑ์ เป็นการเล่นที่ต้องอาศัยกติกาในการเล่น เป็นกติกาสั้น ๆ ง่าย ๆ ไปสลับซับซ้อนมาก เช่น มอญซ่อนผ้า การเล่นเกมวิ่งไล่แมวจับหนู เป็นต้น

กิจกรรม

1. วิทยากรแจกรูปหัวข้างเล็ก ๆ ซึ่งมี 4 สี ให้ผู้เข้ารับการอบรมคนละ 1 ภาพ ใครมีรูปหัวข้างสีเดียวกันก็อยู่กลุ่มเดียวกัน แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเกาะกันเป็นรถไฟ แล้วเดินตามจังหวะเพลงนางข้าง ประมาณ 1-2 รอบ จากนั้นให้ข้างแต่ละแถวไปเลือกรูปภาพอาหารที่ติดอยู่ข้างฝา ซึ่งด้านหลังจะเป็นบัตรคำสั่ง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 - ให้ประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นรูปอะไรก็ได้ ตามแต่กลุ่มจะตกลงกัน

กลุ่มที่ 2 - ให้กลุ่มเล่นเกมบทบาทสมมติ 1 เรื่อง จะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ตามแต่กลุ่มจะตกลง

กลุ่มที่ 3 - ให้แสดงการเล่น 1 อย่าง เป็นการเล่นกลางแจ้ง

กลุ่มที่ 4 - ให้ทำการทดลองการไหลของน้ำ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่มีอยู่ใน
ห้องเรียน

ให้เวลาแต่ละกลุ่มปรึกษากัน 1 นาที และออกมาเสนอผลงานกลุ่มละไม่เกิน
5 นาที

2. วิชยากรสรุปเนื้อหา โดยกล่าวถึงความหมายของการเล่นว่า คือกระบวนการ
เรียนรู้ของเด็ก เด็กจะเล่นตามใจชอบ ได้ค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดย
ไม่มีผู้สอน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กพร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตในอนาคต

จากนั้นพูดถึงความสำคัญและประเภทของการเล่น โดยโยงกิจกรรม ในข้อ 1 เข้าสู่
การอธิบายตามเนื้อหาด้วย ซึ่งครูสามารถนำการเล่นประเภทต่าง ๆ ไปปรับใช้ในกิจกรรม
ประจำวันของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังนี้

การเล่นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ช่วยให้
เด็กพัฒนาทักษะในการฟัง การพูด การเคลื่อนไหว พัฒนาการด้านสังคม รู้จักผลัดเปลี่ยน รอคอย
ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักหน้าที่ รู้จักทำงาน ซึ่งการเล่นของเด็กชนิดต่าง ๆ จะช่วยเตรียม
เด็กสำหรับชีวิตในอนาคต นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียดอีกด้วย

การเล่นแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

การเล่นแบ่งตามผลที่ได้รับจากการเล่น

1. การเล่นแบบสร้างสรรค์ เป็นการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตขั้นพื้นฐาน
ให้แก่เด็กเป็นอย่างดี เช่น ปั้นดิน ก่อทราย ต่อไม้บล็อก วาดภาพ ประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ

2. การเล่นแบบมีจินตนาการ เป็นการเล่นที่เด็กสร้างสถานการณ์ขึ้นและเล่นตาม
สถานการณ์ พร้อมกับแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น เช่น การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นเกมเลียนแบบ
 เป็นต้น

3. การเล่นแบบผจญภัย เป็นการเล่นที่ต้องใช้แรงและกำลังในการเคลื่อนไหว
ร่างกาย ซึ่งทำให้ระบบประสาทท่วงไว การสูดฉีดโลหิต การควบคุมการทรงตัวของร่างกายจะ
พัฒนาขึ้น การใช้ระบบสัมผัสจะประสานกันดีขึ้น เช่น การวิ่งไล่จับ ปีนป่ายเครื่องเล่น กระโดด
เชือก เตะหรือปาลูกบอล เป็นต้น

4. การเล่นเกมแบบทดลอง สำรองและค้นคว้า เด็กในวัยนี้ชอบทดลองทำโน่นทำนี่ หรือหาวิธีใหม่ ๆ มาทดลองเล่น เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม ดิน น้ำ ทราย ไม้บล็อก นอกจากนี้ยังชอบสำรวจ ค้นคว้า ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้พบสิ่งแปลกใหม่ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วย

การเล่นแบ่งตามลักษณะการเล่น

1. การเล่นเกมอิสระ เด็กปฐมวัยมักไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหว ชอบเล่น การเล่นเกมของเด็กอาจจะเล่นคนเดียวกับเพื่อน เด็กไม่ชอบการข่มขู่หรือบังคับ ผู้ใหญ่อาจสังเกตได้ว่า เมื่อผู้ใหญ่ให้เด็กทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เด็กจะไม่ค่อยชอบ ถ้าผู้ใหญ่คอยเตือนหรือคอยควบคุมด้วยแล้ว เด็กจะยิ่งไม่ชอบใจ แต่ถ้าผู้ใหญ่มอบงานชิ้นหนึ่งให้เด็กแต่เป็นงานที่เด็กชอบ เด็กจะสนุก และทำงานนั้นเป็นผลสำเร็จอย่างรวดเร็วถึงแม้จะไม่มีผู้ใหญ่มาคอยคุมก็ตาม

2. การเล่นเกมที่มีกฎเกณฑ์ เป็นการเล่นที่ต้องอาศัย กฎ กติกาในการเล่น แต่เป็นกฎ กติกาล้วน ๆ ง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนจนเกินไป มักเป็นการเล่นที่ต้องออกกำลัง เช่น เล่น โพงพาง มอญซ่อนผ้า ฯลฯ การเล่นเกมที่มีกฎเกณฑ์ของเด็กต้องอาศัยผู้ใหญ่ช่วยแนะนำให้ความช่วยเหลือ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้

อุปกรณ์

- เศษวัสดุ

ประเมินผล

1. ประเมินจากการเสนอผลงาน
 2. ประเมินจากความสนใจในขณะฟังบรรยาย
2. ผลของการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็ก

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกผลของการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์

ชีวิตให้แก่เด็กในด้านต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

การเล่นของเด็กจะช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และยังช่วยให้อารมณ์ของเด็กมีความสมดุล ซึ่งผลของการเล่นจะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กได้ดังนี้

1. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านทักษะทางภาษา ขณะที่เด็กเล่น เด็กจะสนุกสนาน ได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น ทำให้กล้าพูด กล้าแสดงออก พร้อมทั้งฝึกการฟังไปด้วย
2. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านคณิตศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์เป็นเรื่องของนามธรรม ครูจึงต้องหาวิธีให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนานด้วย การใช้การเล่นเข้าช่วย จะช่วยฝึกให้เด็กช่างสังเกต รู้จักคิดหาเหตุผล รู้จักเปรียบเทียบ พร้อมทั้งรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านวิทยาศาสตร์ ขณะที่เด็กเล่น เด็กจะได้สังเกต สำรวจทดลองเกิดการเรียนรู้ข้อเท็จจริงของธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ทำให้เด็กชอบค้นคว้าและมีเหตุผล
4. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยทางด้านสังคมขณะที่เด็กเล่นกับคนอื่น เด็กจะเรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักการสร้างสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น รู้จักการรอคอย ช่วยเหลือและแบ่งปัน

กิจกรรม

1. วิทยากรสนทนากับผู้เข้ารับการอบรมถึงเรื่องร้านค้าสหกรณ์ว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อพื้นฐานความรู้ด้านร้านค้าให้เข้าใจตรงกันอย่างย่อ ๆ เช่น มีผู้ชาย มีผู้หญิง มีสิ่งของอุปโภคบริโภค มีตัวร้านค้า มีการแบ่งปันผลกำไรกัน ฯลฯ เมื่อสนทนากันจนเป็นที่เข้าใจดีแล้ว ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งบทบาทหน้าที่กันเอง รวมทั้งการตกแต่งร้านค้าให้เหมือนจริง ซึ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ มีทั้งที่วิทยากรเตรียมไว้ให้ และเป็นสิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมคัดแปลงประยุกต์จากสิ่งที่มีอยู่

รอบตัวขณะที่ผู้เข้ารับการอบรมกำลังแสดงบทบาทสมมุติกันอยู่นั้น วิทยากรคอยสังเกตการณ์อยู่อย่างใกล้ชิด

2. วิทยากรกล่าวโยงจากกิจกรรมที่ 1 ให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่า การเล่นบทบาทสมมุติร้านค้าสหกรณ์เป็นเพียงตัวอย่างการเล่นชนิดหนึ่งที่เด็กชอบ เพราะสามารถเลียนแบบชีวิตที่เด็กอยากเป็น เช่น เป็นพ่อแม่ เป็นผู้ซื้อ เป็นผู้ขาย ได้ใช้สตางค์ซื้อขายมีการทอนเงินกัน เด็กจะได้รับประสบการณ์ชีวิตในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งผลของการเล่นของเด็กจะช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และยังช่วยให้อารมณ์ของเด็กมีความสมดุลซึ่งผลของการเล่นจะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กได้ดังนี้

2.1 ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านทักษะทางภาษาขณะที่เด็กเล่น เด็กจะสนุกสนานได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น ทำให้กล้าพูด กล้าแสดงออกพร้อมทั้งฝึกการฟังไปด้วย ตัวอย่างกิจกรรมการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านทักษะทางภาษา เช่น

- การเล่นที่ต้องใช้กล้ามเนื้อ เช่น เล่นก่อบ้าน ฉีก ปะ ตอก เล่นทราย เป็นการฝึกความพร้อมทางด้านภาษาเขียน
- เล่นทายภาพ ว่าเป็นภาพอะไร ให้ทำเสียงตามรูปภาพนั้น เช่น ภาพลิง ก็ให้เด็กทายว่าเป็นตัวอะไร แล้วให้ร้องเจี๊ยก ๆ
- ให้เด็กพูดอัดเสียงลงไปในเทป เพื่อให้เด็กทราบว่ากรณของตนเป็นอย่างไร

2.2 ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยทางด้านคณิตศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์เป็นเรื่องของนามธรรม ครูจึงต้องหาวิธีให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนานด้วยการใช้การเล่นเข้าช่วย จะช่วยฝึกให้เด็กสังเกต รู้จักคิดหาเหตุผล รู้จักเปรียบเทียบ พร้อมทั้งรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างกิจกรรมที่ควรจัดให้เด็ก เช่น

- การเล่นในมุมบ้าน หรือมุมบทบาทสมมุติเล่นขายของ เด็กได้เรียนรู้จำนวนมากกว่า น้อยกว่า ถูก แฉก การทอน การใช้เงิน ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์เรื่องการเปรียบเทียบ การสังเกต เรื่องคำนวณ และความพร้อมในการ บวก ลบ
- การให้เล่นทายบัตรจำนวนภาพ และบัตรเลข เช่น รูปส้ม 5 ผล = เลข 5

- ร้องเพลงหรือต่อคำคล้องจองที่เกี่ยวกับการนับ เช่น นับนก บินมา ลีบลิบ นกกระเจี๊ยบ 1,2,3,4,5, อีกฝูง บินล่องลอยมา 6,7,8,9,10 ตัว
- การให้เล่นต่อบล็อก ที่มีรูปร่างและขนาดต่าง ๆ กัน เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องขนาดและรูปร่างต่าง ๆ

2.3 ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยในด้านวิทยาศาสตร์ขณะที่เด็กเล่น เด็กได้สังเกต สำรวจ ทดลอง เกิดการเรียนรู้ข้อเท็จจริงของธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ทำให้เด็กชอบค้นคว้าและมีเหตุผล ตัวอย่างกิจกรรมที่ควรจัดให้เด็ก เช่น

- การให้เล่นกับน้ำ เป็นการเล่นที่เด็ก ๆ จะชอบมาก เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการไหลของน้ำ การลอย การจม การเปลี่ยนแปลงรูปร่างตามภาชนะที่ใส่ เป็นต้น
- การให้เล่นเครื่องเล่นสนาม เช่น ไม้กระดก เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องน้ำหนักเบาจะอยู่สูงกว่าน้ำหนักมาก เป็นต้น

2.4 ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเด็กปฐมวัยทางด้านสังคมขณะที่เด็กเล่นกับคนอื่น เด็กจะเรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักการสร้างสัมพันธ์กับเด็กอื่น รู้จักการรอคอย ช่วยเหลือและแบ่งปัน ตัวอย่างกิจกรรมที่ควรจัดให้แก่เด็ก เช่น

- การเล่นเกมบทบาทสมมติ เป็นบุคคลต่าง ๆ เช่น เป็นตำรวจจับขโมย เป็นบุรุษไปรษณีย์ เป็นหมอ พยาบาล ฯลฯ เป็นการเล่นที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้หน้าที่ความรับผิดชอบ การติดต่อสื่อสาร
- การเล่นกลางแจ้ง หรือการเล่นที่ต้องมีการเข้าแถวรอคอยตามลำดับ มีการแบ่งปันของเล่นให้เพื่อนฝึกการกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ

การเล่นของเด็กไม่ว่าจะเป็นการเล่นประเภทใดก็ตาม ถ้าผู้ใหญ่รู้จักจัดหาของเล่นและจัดกิจกรรมการเล่นให้เป็นประโยชน์ การเล่นจะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็กเป็นอย่างมาก และการเล่นชนิดหนึ่งอาจไม่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตพร้อมกัน ทั้ง 4 ด้าน ครูจึงควรจัดกิจกรรมการเล่นให้หลากหลายในแต่ละสัปดาห์

อุปกรณ์

สิ่งของต่าง ๆ ที่มีอยู่ในร้านค้าทั่ว ๆ ไป เช่น

- ผ้าผืนยาวหลาย ๆ ผืนไว้ประดับตกแต่งร้านค้า
- เครื่องคิดเลข
- เศษวัสดุต่าง ๆ เช่น กล่องยาสีฟัน กล่องสบู่ กล่องแป้ง ตุ๊กตา ฯลฯ
หาให้มากที่สุดเท่าที่จะหาได้
- เหรียญและกระดาษที่สมมติเป็นเงินจำนวนต่าง ๆ

ฯลฯ

ประเมินผล

1. ประเมินจากการจัดกิจกรรม โดยสังเกตว่าผู้เข้ารับการอบรมแสดงบทบาทเป็นตัวละครต่าง ๆ เหมือนกับชีวิตจริงที่มีการซื้อขายของกันในบ้านค้าหรือไม่
2. ประเมินจากการตอบคำถาม ขณะที่วิทยากรสรุปเนื้อหาอาจมีการถามตอบเพื่อโยงกิจกรรมที่ 1 มาสู่เนื้อหาของการสรุปได้ เช่น การจากกิจกรรมที่ 1 ผู้เล่นได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น หรือได้ใช้การสังเกต ใช้เหตุผล หรือไม่ เป็นต้น
3. บทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่น

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบอกบทบาทของครูในการส่งเสริมการเล่นให้แก่เด็กปฐมวัยได้

เนื้อหา

1. เข้าใจความสนใจและความต้องการของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวกับการเล่น
2. จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเพื่อช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ
แก่เด็ก

3. เป็นผู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กในด้านทักษะต่าง ๆ ในการอยู่ในสังคม เช่น การฟัง การพูดและการเคลื่อนไหว
4. ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ เด็กขณะการเล่น
5. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ในการเล่นให้มีความสุขสนุกสนานแก่เด็ก

กิจกรรม

1. วิทยากรกล่าวถึงการเล่นของเด็กว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กได้รับประสบการณ์เกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ มากมายจากการเล่น ในฐานะที่ครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เพราะส่วนใหญ่ของเวลาในแต่ละวัน เด็กจะได้อยู่กับครูมากที่สุด ท่านคิดว่าครูควรจะมีบทบาทในการส่งเสริมการเล่นอย่างไร จากนั้นวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมอภิปรายร่วมกัน
2. วิทยากรสรุปเนื้อหา โดยพยายามดึงคำตอบจากกิจกรรมที่ 1 มาเป็นเนื้อหาในการสรุป จากนั้นอธิบายขยายความว่าครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างเสริมประสบการณ์การเล่นแก่เด็ก ดังนี้
 1. เข้าใจความสนใจและความต้องการของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวกับการเล่น
 2. จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แก่เด็ก
 3. เป็นผู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กในด้านทักษะต่าง ๆ ในการอยู่ในสังคม เช่น การฟัง การพูด และการเคลื่อนไหว
 4. ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ เด็กขณะเล่น
 5. ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ในการเล่นให้มีความสุขสนุกสนานแก่เด็ก

อุปกรณ์

ประเมินผล

1. ประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็น ขณะที่มีการอภิปรายบทบาทของครู โดย
คิดว่าผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็น
2. ประเมินจากความสนใจ ทั้งขณะร่วมกิจกรรมและฟังคำบรรยายจากวิทยากร

ส่วนที่ ๓

แบบฟอร์มต่าง ๆ

เอกสารลงทะเบียน

วันที่.....

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ชื่อศูนย์เด็ก	หมายเหตุ

แบบประเมินผลการฝึกอบรม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับใจของท่านมากที่สุด

	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ความเห็นของท่านที่มีต่อการอบรม			
1.1 เข้าใจจุดมุ่งหมายของการอบรม			
1.2 เนื้อหาของการอบรมตรงตามความต้องการของท่าน			
1.3 เวลาที่ใช้ในการอบรมเหมาะสม			
1.4 ความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์ต่องานของท่าน			
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม			
1.6 การจัดการฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น			
1.7 สื่อที่ใช้ในการอบรมมีคุณภาพดี			
1.8 ท่านมีความพอใจในผลของการฝึกอบรมในครั้งนี้			
1.9 การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านเกิดความคิดว่าจะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ			
1.10 ท่านมีความศรัทธาต่อผู้ดำเนินการอบรม			

4. ความรู้สึกของท่านที่มีต่อการอบรมครั้งนี้

.....

.....

.....

5. ถ้ามีการจัดการฝึกอบรมแบบนี้อีก ท่านจะแนะนำเพื่อนครที่ยังไม่เคยอบรมมาเข้ารับการอบรมหรือไม่

] แนะนำ

] ไม่แนะนำ เพราะ.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

10. เคยได้รับการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์ต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กบ้างหรือไม่

ก. เคย.....ครั้ง ได้แก่

1. เรื่อง.....หน่วยงานที่จัด.....พ.ศ.....

2. เรื่อง.....หน่วยงานที่จัด.....พ.ศ.....

3. เรื่อง.....หน่วยงานที่จัด.....พ.ศ.....

ข. ไม่เคย

วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

1. ขณะที่ท่านมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน ท่านได้รับความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากใคร หรือใช้หนังสือเล่มใดเป็นแนวทาง

.....

2. ในศูนย์เด็กแห่งนี้ มีตารางกิจกรรมประจำวันหรือไม่

มี	ไม่มี
และถ้ามี ท่านทำตามขั้นตอนในตารางหรือไม่	
ทำ	ไม่ทำ

3. ท่านจัดกิจกรรมใดให้กับเด็กในแต่ละวัน

1.....	6.....
2.....	7.....
3.....	8.....
4.....	9.....
5.....	10.....

4. กิจกรรมอะไรที่เด็ก ๆ ชอบมาก (เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

5. ท่านคิดว่าสื่อมีความจำเป็นในการสอนเด็กหรือไม่

มี	ไม่มี
----	-------

และสื่อที่ท่านใช้นั้นท่านได้มาโดยวิธีใด

ทำเอง	ซื้อ
-------	------

อื่น ๆ.....

6. ท่านคิดว่าท่านพอใจในกิจกรรมที่ท่านจัดให้แก่เด็กหรือไม่

พอใจ เพราะ.....

ไม่พอใจ เพราะ.....

7. ท่านต้องการให้มีการอบรมเพื่อเสริมความรู้ของท่านหรือไม่

ต้องการ ในเรื่อง 1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

.....

.....

.....

ไม่ต้องการ เพราะ

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก (บันทึกตามผล)

ชื่อผู้ดูแลเด็ก _____ เพศ _____ อายุ _____ ปี
 ชื่อศูนย์ _____ ชั้นที่ดูแล _____
 วันที่สัมภาษณ์ _____

1. หลังจากรับการอบรมแล้ว ท่านได้นำความรู้ในเนื้อหาใดต่อไปนี้ไปใช้และพบปัญหาหรืออุปสรรคใดหรือไม่ (ระบุถ้ามี)
 การจัดสภาพแวดล้อม เช่น
 ปัญหา/อุปสรรค.....
 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน) เช่น.....
 ปัญหา/อุปสรรค.....
 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น
 ปัญหา/อุปสรรค.....
 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น
 ปัญหา/อุปสรรค.....
 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น
 ปัญหา/อุปสรรค.....
 การจัดกิจกรรมการเล่น.....
 ปัญหา/อุปสรรค.....
2. กิจกรรมใดที่ท่านจัดให้แก่เด็กมากที่สุด (เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ
 1, 2, 3.....)
 กิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน) เพราะ.....

กิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ เพราะ.....

.....

.....

กิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เพราะ

.....

.....

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพราะ

.....

.....

กิจกรรมการเล่น เพราะ.....

.....

.....

3. หลังจากที่ท่านได้รับการอบรมแล้ว ท่านรู้สึกว่าตัวท่านเองมีความรู้ในเนื้อหาและเทคนิค
วิธีการสอนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

มากกว่าเดิม เท่าเดิมเพราะ.....

4. ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้จนเป็นที่พอใจของตัวท่านเองหรือไม่
พบปัญหา/อุปสรรคใดบ้างหรือไม่

พอใจแต่ยังคงมีปัญหา/อุปสรรค เช่น

ไม่พอใจ เพราะมีปัญหา/อุปสรรค คือ

5. ท่านอยากให้มีการอบรมเพื่อเสริมความรู้อีกหรือไม่

อยากให้ มี เรื่อง 1.....

2.....

3.....

ไม่อยากให้ มี เพราะ

6. ท่านคิดว่า ตัวท่านได้เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนผู้ดูแลเด็ก ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์เดียวกันและ
ไม่ได้เข้ารับการอบรมในเรื่องการเรียนการสอนหรือไม่ ยกตัวอย่าง
- เป็นตัวอย่าง เช่น
- ไม่เป็น เพราะ
7. ท่านคิดว่าผู้บังคับบัญชาของท่าน พอใจในผลงานของท่านมากกว่าก่อนรับการอบรมหรือไม่
- พอใจ เหมือนเดิม
- ทำไมท่านจึงรู้สึกเช่นนั้น.....
8. มีเพื่อนผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม สนใจซักถามเพื่อศึกษาความรู้จากท่านบ้าง
หรือไม่
- มี ไม่มี
- ถ้ามีท่านได้ให้ความรู้แก่เขาหรือไม่
- ให้ ตัวอย่าง เช่น.....
- ไม่ให้ เพราะ.....

แบบสังเกตผู้ดูแลเด็ก (บันทึกตามผล)

ชื่อคนย่ _____

วันที่สังเกต _____

ชื่อผู้ดูแลเด็ก _____

1. การจัดสภาพแวดล้อม

1.1 ภายในห้องเรียน

ความเป็นระเบียบ

ความสะอาด

ที่แสดงและเก็บผลงานเด็ก

ของใช้ของห้อง เช่น ที่วางรองเท้า कुलเลอร์

ถังขยะ ไม้กวาด ฯลฯ

ของใช้ส่วนตัวเช่น แก้วน้ำ ผ้าเช็ดหน้า แป้ง ฯลฯ

มุม ต่าง ๆ

มุมไม้บล็อก

มุมหนังสือ

มุมบทบาทสมมติ เช่น มุมบ้าน,

มุมหมอ ฯลฯ

มุมศิลปะ

อื่น ๆ

	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
ความเป็นระเบียบ			
ความสะอาด			
ที่แสดงและเก็บผลงานเด็ก			
ของใช้ของห้อง เช่น ที่วางรองเท้า कुलเลอร์			
ถังขยะ ไม้กวาด ฯลฯ			
ของใช้ส่วนตัวเช่น แก้วน้ำ ผ้าเช็ดหน้า แป้ง ฯลฯ			
มุม ต่าง ๆ			
มุมไม้บล็อก			
มุมหนังสือ			
มุมบทบาทสมมติ เช่น มุมบ้าน,			
มุมหมอ ฯลฯ			
มุมศิลปะ			
อื่น ๆ			

1.2 ภายนอกห้องเรียน

สนาม (ที่ว่างสำหรับวิ่งเล่น)

เครื่องเล่นกลางแจ้ง

สัตว์เลี้ยง

สวน

มุมต่าง ๆ

มุมทราย

มุมน้ำ

อื่น ๆ

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

2. การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางภาษาด้านการฟัง

1. ฝึกให้เด็กรู้จักแยกเสียงสูง - ต่ำ
ดัง - ค่อย
2. การเล่านิทาน แล้วให้เด็กเล่าใหม่หรือ
ตอบคำถาม
3. การทำตามคำสั่ง (ครูอาจจัดกิจกรรม
สนุก ๆ แล้วให้เด็กทำตามคำสั่ง)
4. การทายปัญหาอะไรเอ่ย
อื่น ๆ.....

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

ด้านการพูด

1. เลียนเสียงต่าง ๆ (สัตว์, นก ,
 ดนตรี.....)
2. ท่องบทประพันธ์ง่าย ๆ เช่น
 เจ็ดวันเจ็ดสี.....
3. การร้องเพลง
4. ฝึกให้พูดเน้นประโยคที่สมบูรณ์
5. ฝึกให้นำคำพูดเป็นข้อความสั้น ๆ ไป
 บอกแก่ผู้อื่น
6. การเล่าข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน
 อื่น ๆ.....

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

ด้านการอ่าน

1. ฝึกการสังเกต
 - 1.1 การเล่นเกมจับคู่ภาพเหมือน
 - 1.2 การเล่นเกมตัดต่อ
 - 1.3 การจัดหมวดหมู่สิ่งของ
2. การฝึกเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา
 บนไปล่าง
3. เรียกชื่อสิ่งของ
4. การใช้ภาพ-คำ, คำ-คำ
5. อ่านภาพ
6. การจำภาพที่เห็น

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

ด้านการเขียน

1. ฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา
 - วาดภาพ, ปั้น, ฉีก, ปะ,
ระบายสี
 - เล่นโยนลูกบอล
2. การพัฒนากล้ามเนื้อมือ
 - เด็กจับดินสอดำด้วยนิ้ว 3 นิ้ว
 - เด็กลากเส้นตามรูปต่าง ๆ ได้
3. การประสานงานสัมผัสระหว่างส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
 - การปีนป่าย
 - วาดภาพ ระบายสี
 - อื่น ๆ

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

3. การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์

1. สอนจากรูปธรรมไปหาคณิตศาสตร์ คือ
ใช้ของจริง รูปภาพ
กิ่งรูปภาพ
ตัวเลข (บวก ลบ)
2. เริ่มจากสิ่งง่ายใกล้ตัวไปหาสิ่งยาก
ไกลตัว
3. สอนโดยให้เด็กค้นพบด้วยตัวเองแทนที่จะให้ท่องจำ

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

4. ฝึกให้คิดจากโจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวัน
5. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความรู้และความสนุกสนานไปด้วย
- แข่งขันต่อภาพ จับคู่ภาพ ฯลฯ
 - เล่นต่อบล็อก
 - การเล่นเกมของ, เล่นหม้อข้าวหม้อแกง
 - ท่องคำคล้องจองเกี่ยวกับจำนวนและร้องเพลงเกี่ยวกับการนับ
 - ทายปัญหา ตอบปัญหาเขาวัว

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

4. จัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทาง

วิทยาศาสตร์

1. จัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการ (ครูเตรียมเนื้อหาและอุปกรณ์ทุกอย่างให้พร้อม ก่อนลงมือปฏิบัติ ครูอธิบายแล้วให้นักเรียนทำ แล้วครูเดินดู)
- รู้เรื่องคุณสมบัติของวัตถุ สี ลักษณะของน้ำ ขนาด หนัก เบา การกระเด็นของวัตถุ ฯลฯ

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

มี	ไม่มี	หมายเหตุ
<p>- การเปรียบเทียบวัตถุและความแตกต่างกันระหว่างวัตถุต่าง ๆ</p> <p>- คุณสมบัติของ ของแข็ง ของเหลว</p> <p>- การเปลี่ยนแปลงของวัตถุ (น้ำแข็งละลาย, น้ำกลายเป็นไอ ฯลฯ)</p> <p>2. จัดกิจกรรมอย่างไม่เป็นทางการ (ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมและหลากหลาย แล้วเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำโดยเสรี ด้วยวิธีการของเด็ก โดยครูเดินดูอยู่ใกล้ ๆ) เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - มุมสัตว์เลี้ยง - มุมพืชสวนครัว - มุมเครื่องดนตรี - มุมวิทยาศาสตร์ - มุมศิลปะ - มุมบทบาทสมมติ <p>ฯลฯ</p> <p>3. จัดกิจกรรมตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็กและเกี่ยวข้องกับเด็ก เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ : ฝนตก น้ำท่วม ฟ้าร้อง 		

มี	ไม่มี	หมายเหตุ
		- เหตุการณ์ที่มนุษย์ทำขึ้น : มนุษย์ อวกาศไปดวงจันทร์ การระเบิดตึก - เหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตเด็ก : การเจ็บป่วยการเกิดอุบัติเหตุ อื่น ๆ

5. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

1. กิจกรรมทางภาษา (รวมเอาทักษะการฟัง อ่าน พูด เขียน)
2. ปริศนาคำทาย
3. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ
4. กิจกรรมการประดิษฐ์
5. กิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว
- อื่น ๆ

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

6. การจัดกิจกรรมการเล่น

1. การเล่นสร้างสรรค์ (เล่นกับดิน ทราย วาดภาพ ระบายสี ปั้น ประดิษฐ์เศษวัสดุ)

มี	ไม่มี	หมายเหตุ

	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
2. การเล่นแบบมีจินตนาการ (เล่นเลียนแบบ บทบาทสมมติ)			
3. การเล่นออกแรงหรือการเล่นผจญภัย (ส่วนมากเป็นการเล่นกลางแจ้ง)			
4. การเล่นแบบทดลอง สำรวจ ค้นคว้า อื่น ๆ			

แบบสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์ (ก่อนสร้างโครงการ)

ชื่อศูนย์ _____

ชื่อหัวหน้าศูนย์ _____

วันที่สัมภาษณ์ _____

1. ในฐานะหัวหน้าศูนย์ ท่านได้ให้ความรู้ หรือส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับความรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กบ้างหรือไม่ โดยวิธีใด

ส่งเสริม โดย

ส่งไปอบรม

ส่งไปดูงาน

ให้ทุนศึกษาต่อ

อื่น ๆ ระบุ

ไม่ได้ส่งเสริม เพราะ

.....

2. ท่านคิดว่า ผู้ดูแลเด็กที่ท่านรับผิดชอบอยู่มีความกระตือรือร้น ใส่ใจในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านพอใจในผลงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์นี้หรือไม่ อยากให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในด้านใดหรือไม่

พอใจ

ไม่พอใจ อยากให้ปรับปรุงในด้าน 1.....

2.....

3.....

4. ท่านคิดว่าปัญหาหรืออุปสรรคในการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนของศูนย์เด็กแห่งนี้คือ ปัญหาอะไรและท่านแก้ไขอย่างไร

1. ปัญหาด้าน.....
วิธีการแก้ไข.....

2. ปัญหาด้าน.....
วิธีการแก้ไข.....

5. ท่านต้องการให้ผู้ดูแลเด็กที่ท่านรับผิดชอบอยู่เข้ารับการอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการเรียนการสอนหรือไม่

ต้องการ ด้าน 1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

4.....

.....

5.....

.....

.....

.....

.....

ไม่ต้องการ เพราะ

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์ (บันทึกตามผล)

ชื่อศูนย์ _____
 ชื่อหัวหน้าศูนย์ _____
 วันที่สัมภาษณ์ _____ ชื่อผู้สัมภาษณ์ _____
 อายุ _____ ปี วุฒิการศึกษา _____

หลังจากผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมแล้ว และกลับมาปฏิบัติหน้าที่ท่านสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ผู้ดูแลเด็กมีความกระตือรือร้น ใส่ใจในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

2. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเปลี่ยนแปลงไปบ้างหรือไม่
 อย่างไร

3. ท่านคิดว่าผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและเทคนิคการสอนเพิ่มมากขึ้น
 กว่าเดิมหรือไม่ ยกตัวอย่าง

4. ท่านคิดว่าผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการอบรมได้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมบ้างหรือไม่ ในด้านใด ยกตัวอย่าง

.....

5. ท่านคิดว่าหลังจากส่งครูไปรับการอบรมแล้ว บรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์เด็กแห่งนี้ดีขึ้นหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

.....

6. ท่านพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ดูแลเด็กหลังการอบรมมากขึ้นกว่าเดิมหรือไม่อย่างไร

.....

7. ท่านอยากให้มีการเสริมความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กเช่นนี้อีกหรือไม่ เพราะอะไร

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้รับการอบรม

ชื่อผู้ดูแลเด็ก _____ เพศ _____ อายุ _____ ปี
 ชื่อศูนย์ _____ ชั้นที่รับผิดชอบ _____
 วันที่สัมภาษณ์ _____

1. ท่านได้เห็นความเปลี่ยนแปลงด้านการสอนของเพื่อนผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการอบรมในทางที่ดีขึ้นหรือไม่
 เห็นดีขึ้น เช่น.....
 เหมือนเดิม เพราะ.....
2. ท่านสนใจที่จะศึกษาความรู้จากเพื่อนผู้ดูแลเด็กที่ได้เข้ารับการอบรมหรือไม่
 สนใจ ไม่สนใจ
 ถ้าสนใจ ท่านใช้วิธีศึกษาอย่างไร
 ถาม สังเกต
 อื่น ๆ เช่น
3. กิจกรรมการเรียนการสอนด้านใด ที่ท่านได้จัดให้กับเด็กนักเรียนของท่าน โดยได้แนบ
 อย่างมาจากเพื่อนผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการอบรม
 การจัดสภาพแวดล้อม เช่น.....
 การจัดกิจกรรมเพื่อทักษะทางภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน).....
 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น
 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ เช่น.....
 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น.....
 การจัดกิจกรรมการเล่น เช่น.....
 อื่น ๆ

4. ท่านอยากเข้ารับการอบรมเพื่อเสริมความรู้บ้างหรือไม่

อยาก ไม่อยาก

เพราะ.....

แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม

คำสั่ง โปรดทำเครื่องหมาย x ลงบนตัวอักษรที่ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ

การจัดสภาพแวดล้อม

1. ข้อใดต่อไปนี้จะเสริมประสบการณ์ได้มากที่สุด

ก. เล่นิทานให้ฟังทุกวัน	ค. ให้เด็กออกมาร้องเพลงหน้าชั้น
ข. พาไปทัศนศึกษานอกสถานที่	ง. ให้เด็กทำตามคำสั่ง
2. ประโยชน์ของการจัดมุมหนังสือในศูนย์เด็กคือข้อใด

ก. ดึงเคยกับหนังสือ	ค. ช่วยให้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะการอ่าน
ข. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ง. ช่วยให้เด็กรู้ว่าหนังสือนิทานคืออะไร
3. ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่มีต่อเด็กปฐมวัย ได้แก่ข้อใด

ก. ขยายประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น	ค. ส่งเสริมการพัฒนาด้านสังคม
ข. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ	ง. กระตุ้นให้เป็นคนช่างสังเกต
4. ภาวะแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กเมื่ออายุเท่าใด

ก. แรกเกิด - 2 ขวบ	ค. 3 ขวบ - 6 ขวบ
ข. แรกเกิด - 6 ขวบ	ง. 4 ขวบ - 6 ขวบ
5. ใครเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

ก. พ่อแม่	ค. เด็กนักเรียน
ข. ผู้บริหาร	ง. ผู้ดูแลเด็ก
6. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ควรคำนึงเรื่องใดมากที่สุด

ก. ความสะอาด	ค. ความปลอดภัย
ข. ความมีระเบียบ	ง. ความสวยงาม
7. องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมคือข้อใด

ก. พ่อแม่ ครู เด็กนักเรียน	ค. สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์
ข. บุคลากร สถานที่ วัสดุครุภัณฑ์	ง. พ่อแม่ วัสดุ สถานที่

การฝึกทักษะทางภาษา

8. การเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาของเด็ก มีความสำคัญอย่างไร
 - ก. ช่วยให้เด็กมีทักษะในการพูดและเรียนภาษา
 - ข. ช่วยให้เด็กมีสมาธิในการฟังและเรียนภาษา
 - ค. ช่วยให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น
 - ง. ช่วยให้เด็กมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน
9. ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อสอนให้เด็กเขียนหนังสือตั้งแต่อายุ 4 ขวบคือข้อใด
 - ก. เด็กจับดินสอผิดแต่เขียนได้สวย
 - ค. เด็กเขียนหนังสือด้วยเส้นที่โย้เย้ ไม่ตรง
 - ข. เด็กเขียนตัวหนังสือตัวเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน
 - ง. เด็กเขียนไม่สวย แต่ตัวขนาดเท่ากัน
10. การเล่นในมุมไม้บล็อก มีประโยชน์ด้านใดมากที่สุด
 - ก. ฝึกการจำแนกด้วยสายตา
 - ค. ฝึกการเข้าสังคมกับเพื่อน ๆ
 - ข. ฝึกการจำแนกเสียงต่าง ๆ
 - ง. ฝึกให้มีสมาธิในการทำงาน
11. การจัดกิจกรรมศิลปะศึกษาช่วยพัฒนาในด้านใดมากที่สุด
 - ก. ด้านอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์
 - ค. ด้านสังคมและสติปัญญา
 - ข. ด้านร่างกายและความคิดสร้างสรรค์
 - ง. ด้านร่างกายและสติปัญญา
12. กายบริหารและจังหวะ ช่วยพัฒนาในเรื่องใดมากที่สุด
 - ก. การฟังและการร้องเพลง
 - ค. การฟังและความคิดสร้างสรรค์
 - ข. จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 - ง. การร้องเพลงและจินตนาการ
13. ข้อใดเป็นการฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา
 - ก. การเล่นในมุมบ้าน
 - ค. การเล่นในมุมบทบาทสมมุติ
 - ข. การเล่นกายบริหาร
 - ง. การเล่นภาพตัดต่อ

14. บทบาทของครูในการพัฒนาภาษาของเด็กคือข้อใด
- เข้าใจจุดประสงค์ของการสอนภาษาแก่เด็ก
 - ให้ความรักเอาใจใส่ต่อเด็ก
 - ใช้คำศัพท์ที่แปลกใหม่แก่เด็ก
 - ให้เด็กได้แสดงออกทั้งภาษาและท่าทาง
15. การนำปริศนาคำทายไปใช้กับเด็กควรคำนึงถึงข้อใดมากที่สุด
- ปลูกฝังให้เด็กปฏิภาณไหวพริบ
 - ให้ความรู้ทางด้านภาษา และความรู้รอบตัว
 - ตรงกับความสนใจ ภาษาง่าย กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด
 - กระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหว สนุกสนานกับคำทาย
16. ข้อความใดต่อไปนี้ ที่แสดงว่านิทานช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
- ช่วยให้เด็กมั่นใจ กล้าแสดงออก
 - ช่วยให้เด็กมีจินตนาการกว้างไกล
 - เข้าใจเรื่องและสาขาสามารถเล่าได้
 - แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

การฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์

17. การสอนคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยสำคัญอย่างไร
- ให้เด็กรู้จักนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
 - เป็นการปูพื้นฐานให้พร้อมที่จะเรียนคณิตศาสตร์ในชั้นสูงขึ้นไป
 - ให้เด็กรู้จักนำไปใช้ในการคิดคำนวณ
 - ส่งเสริมให้เด็กคิดเลขเป็น
18. จุดประสงค์ในการสอนคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยข้อใด
- เพื่อให้เด็กรู้จักคิดเลขเป็น ทำเลขได้
 - เพื่อให้เด็กฉลาด ทันคน
 - เพื่อให้เป็นคนมีเหตุผล รอบคอบ
 - เพื่อให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

19. การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ ควรมีขั้นตอนอย่างไร
- ของจริง รูปภาพ สัญลักษณ์ ค. รูปภาพ ของจริง สัญลักษณ์
 - ตัวเลข รูปภาพ เครื่องหมาย ง. ของจริง รูปภาพ ตัวเลข
20. ความรู้เบื้องต้นที่ควรสอนเด็กเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ข้อใด
- ตัวเลข การนับ การจับคู่ เครื่องหมาย การเรียงลำดับ
 - การนับ การเปรียบเทียบ การจับคู่ ตัวเลข การวัด
 - การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ การวัด การจับคู่ การนับ
 - สัญลักษณ์ต่าง ๆ การวัด การนับ ตัวเลข เครื่องหมาย
21. วิธีการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ให้ได้ผลดีมีวิธีการอย่างไร
- จัดให้มีสื่อการสอนมาก ๆ ค. จัดให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เด็กเข้าใจ
 - เน้นการคิดคำนวณให้มาก ๆ ง. จัดให้มีการเล่นผสมกับการใช้สื่อ
22. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงข้อใด
- เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดด้วยตัวเอง
 - ให้เด็กทำตามอย่างที่ครูทำไว้ให้ดู
 - ครูช่วยเหลือเด็กตลอดเวลาเพื่อให้ผลงานออกมาดี
 - ครูควรหมั่นเปรียบเทียบผลงานของเด็กเก่งและเด็กอ่อนอย่างสม่ำเสมอ
23. สิ่งที่ครูผู้สอนควรปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์
- ให้เด็กทำแบบฝึกหัดเพื่อคิดคำนวณให้มาก
 - จัดประสบการณ์ให้เด็กเข้าใจและเอาไปใช้ได้
 - ครูควรยึดระเบียบกฎเกณฑ์ให้มาก เพื่อให้เด็กจำได้แม่น ๆ
 - สนับสนุนเด็กให้ไปเข้าโรงเรียนกวดวิชาเพิ่มเติม

การฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์

24. ข้อใดที่ ไม่ใช่ จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์แก่เด็กปฐมวัย
- เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการแก้ปัญหา
 - เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น

- ค. เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดแบบวิทยาศาสตร์
- ง. เพื่อส่งเสริมให้เด็กประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
25. การจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์แบบเป็นทางการ ใครควรเป็นผู้กำหนดหัวเรื่อง
- ก. ผู้บริหาร ค. พ่อแม่ ผู้ปกครอง
- ข. ครู ง. ตัวเด็กเอง
26. สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย คือข้อใด
- ก. ให้เด็กได้สังเกตและทดลองปฏิบัติ ค. เน้นให้มี การทดลองด้วยตนเอง
- ข. มีอุปกรณ์หลากหลาย ง. ให้เด็กได้ลงมือทำเป็นรายบุคคล
27. ท่านคิดว่าควรจะสอนเรื่องลอยกระทงให้แก่เด็กเมื่อใด จึงจะเหมาะสมที่สุด
- ก. เมื่อถึงฤดูฝน ค. เมื่อนาเด็กไปตุ๋นน้ำลำคลอง
- ข. เมื่อถึงเทศกาลลอยกระทง ง. เมื่อเกิดน้ำท่วมสนามหญ้าหน้าโรงเรียน
28. ครูสามารถที่จะช่วยเด็กให้ประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรมมากขึ้นด้วยวิธีการอย่างไร
- ก. ควรช่วยเหลือเด็กอย่างสม่ำเสมอ ค. เปิดโอกาสให้เด็กได้รับความสำเร็จ
- ข. ควรพูดอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เด็กทำตาม ง. จัดหาอุปกรณ์ที่มีขนาดใหญ่เพื่อให้เด็กเห็นชัดเจน
29. การจัดประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. ให้เด็กทุกคนทำกิจกรรมอย่างเดียวกัน
- ข. คอยบอกเด็กว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ
- ค. ให้เด็กทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม
- ง. ให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมอย่างเป็นอิสระด้วยตัวเอง

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

30. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง
- ก. เต็มใจที่จะค้นคว้า และสนุกกับการใช้ความคิด
- ข. มีอารมณ์ขันและมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมที่แปลก

- ค. ประณีตและเป็นระเบียบ
ง. ช่างสังเกตและชอบเดา
31. ความคิดยืดหยุ่นหมายถึง ความคิดใด
ก. ความคิดที่ยังอาจจะไม่เกิดขึ้น ค. ความคิดที่เป็นสาระ
ข. ความคิดได้มาก และคิดได้เร็ว ง. ความคิดหลากหลายทางเลือก
32. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ ความคิดจินตนาการ
ก. ความคิดสร้างสรรค์ ค. ความคิดต่อเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด
ข. ความคิดที่เป็นเหตุผล ง. ความคิดฝัน
33. เด็กชายห่วย ชอบวาดรูปต่อจากเส้นที่ครูกำหนดให้เป็นรูปแบบต่าง ๆ กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมความคิดข้อใด
ก. ความคิดเชิงเหตุผล ค. ความคิดเอกนัย
ข. ความคิดเชิงเปรียบเทียบ ง. ความคิดจินตนาการ
34. วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์ คือข้อใด
ก. การสอนโดยการแนะนำตลอดเวลา ค. การสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง
ข. การสอนที่กระตุ้นให้เด็กคิด ง. การสอนโดยการสาธิต
35. ลักษณะของครูที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือข้อใด
ก. แต่งตัวสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ
ข. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตลอดเวลา
ค. เชื่อความคิดของตนเองเป็นใหญ่
ง. ชอบใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด
36. การอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่มีส่วนส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์
ก. แบบตามใจผู้เลี้ยงดู ค. แบบประชาธิปไตย
ข. แบบเผด็จการ ง. แบบปล่อยปละละเลย
37. กิจกรรมใดต่อไปนี้ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากที่สุด
ก. การทำศิลปะ ค. การพาไปทัศนศึกษา
ข. การเล่นในสนาม ง. การร้องเพลง

38. ข้อใดแสดงถึงลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- ครูที่ห่วงใยในความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียนตลอดเวลา
 - ครูที่ส่งเสริมให้เด็กทำงานได้เป็นผลสำเร็จด้วยตัวเอง
 - ครูที่ยึดถือความคิดของตนเป็นใหญ่
 - ครูส่งเสริมให้เด็กดูผู้อื่นเป็นแบบอย่าง
39. ข้อใดเป็นคำพูดที่เหมาะสมที่ควรรู้ใช้กับเด็กมากที่สุด
- ครูมีภาพวงกลมให้นักเรียนจะวาดภาพต่อเติมอย่างไรก็ได้ตามใจนักเรียน
 - ครูมีภาพวงกลมให้นักเรียนไปหาแบบที่สวยงาม ๆ แปลก ๆ แล้วต่อเติมให้เหมือนแบบ
 - ครูมีภาพวงกลมให้นักเรียนสามารถวาดต่อเป็นรูปสัตว์หรือผลไม้ก็ได้
 - ครูมีภาพวงกลมให้นักเรียนจะต่อภาพนี้ออกไปทางซ้ายและขวาก็ได้

การเล่น

40. เด็กชายป๋องและเพื่อน ๆ ช่วยกันค้นหาสมบัติของโจรสลัด และไปลากเอาเก้าอี้มหรณว์มาทำเป็นกระโจมที่หนัก ท่านคิดว่าการเล่นของป๋องกับเพื่อน ๆ เป็นการเล่นชนิดใด
- การเล่นแบบทดลอง
 - การเล่นแบบสำรวจ
 - การเล่นแบบพจญภัย
 - การเล่นแบบสร้างสรรค์สร้าง
41. การเล่นเป็นกลุ่มของเด็ก ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านใด
- ทางด้านร่างกาย
 - ทางด้านสังคม
 - ช่วยให้เกิดความสนุกสนาน
 - ทางด้านทักษะการเคลื่อนไหว
42. การเล่นตวงน้ำ ไม้กระดกหลอดเป่าฟองสบู่ เป็นการเล่นที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านใด
- ด้านทักษะทางภาษาและวิทยาศาสตร์
 - ด้านคณิตศาสตร์และสังคม
 - ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
 - ด้านสังคมและทักษะทางภาษา
43. การจัดประสบการณ์การเล่นทางคณิตศาสตร์ จะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ชีวิตในด้านใด
- ช่วยให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต คิดหาเหตุผล
 - ช่วยให้เด็กเป็นคนช่างสำรวจ เรียนรู้ธรรมชาติ

- ค. ช่วยให้เด็กรู้จักการสร้างสัมพันธ์กับเด็กอื่น
 - ง. ช่วยให้เด็กได้ใช้มือและตาให้สัมพันธ์กัน
44. การเล่นโดยสมมติเป็น พ่อ แม่ เป็นการเล่นประเภทใด
- ก. การเล่นแบบทดลอง ค. การเล่นแบบจินตนาการ
 - ข. การเล่นแบบคิดหาเหตุผล ง. การเล่นแบบสร้างสรรค์
45. ถ้าเด็กชายต้องมีพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อเล่นกับเพื่อน ครูควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. ตักเตือนและตีทุกครั้งที่ต้องแย้งของเล่นเพื่อน
 - ข. เตรียมอุปกรณ์ให้ครบ ตักเตือนด้วยเหตุผลตัดสินอย่างยุติธรรม
 - ค. ลงโทษทันทีที่เกิดพฤติกรรมและป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีก
 - ง. แยกให้ออกไปเล่นคนเดียวจนกว่าจะกลับตัวได้ จึงให้เล่นกับเพื่อน

แบบสำรวจเอกสารการฝึกอบรม

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจนี้สร้างขึ้นเพื่อต้องการตรวจสอบการเตรียมเอกสารที่ใช้ในการอบรมทั้งหมดว่ามีความพร้อมหรือไม่
2. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายรายการ ขอกปัญหาและอุปสรรค (ถ้ามี) พร้อมวิธีแก้ไข

	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1. เอกสารโครงการ			
2. เอกสารลงทะเบียน			
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้			
4. คู่มือฝึกอบรม			
5. แบบสังเกตการสอนของวิทยากร			
6. แบบสังเกตพฤติกรรมสมาชิก			
7. แบบประเมินการเตรียมการฝึกอบรม			
8. แบบประเมินผลการฝึกอบรม			
9. เอกสารประกอบการบรรยาย			
10. สื่อ/อุปกรณ์ของวิชาต่าง ๆ			

ปัญหาอุปสรรคในการเตรียมเอกสาร _____

วิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่พบ _____

แบบประเมินการเตรียมการฝึกอบรม

- คำชี้แจง
1. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบการเตรียมความพร้อมของ การฝึกอบรม
ทั้งหมดว่ามีความพร้อมเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร
 2. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายรายการบอกปัญหาและอุปสรรค (ถ้ามี)
พร้อมวิธีแก้ไข

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1. การวางแผนการดำเนินการฝึกอบรม			
2. การกำหนดเนื้อหาการอบรม			
3. การเตรียมเอกสารประกอบการฝึกอบรม			
4. ประสานงานกับผู้บังคับบัญชาของผู้ดูแลเด็กที่จะ เข้ารับการอบรม			
5. เตรียมสถานที่ในการฝึกอบรม			
6. สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม			
7. การแจ้งกำหนดการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึก อบรมทราบล่วงหน้า			
8. การวางแผนการใช้งบประมาณ			
9. การจัดเตรียมอาหารว่าง			
10. การติดต่อวิทยากรประจำวิชา			

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน _____

วิธีแก้ไขปัญหานั้น _____

แบบประเมินการสอนของผู้ทำการอบรม

วิชา _____

วิทยาการ _____

ผู้สังเกต _____

วันที่ _____

- คำชี้แจง**
1. แบบสังเกตนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมด้านการสอนของวิทยาการ
(ประเมินโดยผู้ช่วยวิจัย 5 คน ประเมินในขณะที่วิทยาการทำการสอน)
 2. คำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายรายการตามระดับความคิดเห็น

รายการ	ระดับพฤติกรรม			หมายเหตุ
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	
1. สอนตามลำดับเนื้อหาการอบรมตามที่ได้กำหนดไว้				
2. สอนเนื้อหาได้นอเหมาะแก่เวลาและสอนได้ตรงตามคู่มือที่กำหนดไว้				
3. มีการเตรียมการสอนและกิจกรรมไว้ล่วงหน้า				
4. มีสื่อการสอนตามที่คู่มือกำหนดไว้				
5. อธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น ได้ใจความ				
6. สามารถจูงใจและกระตุ้นให้สมาชิกผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี				
7. ใช้ภาษาถูกต้อง เสียงชัดเจน มีจังหวะน่าฟัง				
8. สามารถเชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาออกมาเป็นกิจกรรมตามที่คู่มือกำหนดไว้				

รายการ	ระดับพฤติกรรม			หมายเหตุ
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	
9. จำนวนและคุณภาพของสื่อการสอนเหมาะสม 10. สรุปบทเรียนได้ 11. วัดผลได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย 12. บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองและ สนใจผู้เข้าอบรมโดยทั่วถึง 13. มีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถควบคุม อารมณ์ได้ดี				

แบบประเมินพฤติกรรมสมาชิกผู้เข้าอบรม

วิชา _____ วันที่ _____

ผู้เข้ารับการอบรม _____ คน

ไม่เข้ารับการอบรม _____ คน สาเหตุ _____

- คำชี้แจง**
1. แบบสังเกตนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินพฤติกรรมของสมาชิกผู้เข้าอบรมโดยส่วนรวม (ประเมินโดยผู้ช่วยวิจัย 5 คน)
 2. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องท้ายรายการตามระดับพฤติกรรม

รายการ	ระดับพฤติกรรม			หมายเหตุ
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	
1. การแสดงความสนใจ ตั้งใจฟัง				
2. การแสดงความคิดเห็น				
3. การให้ความร่วมมือกับวิทยากรในการทำกิจกรรม				
4. ความร่วมมือระหว่างสมาชิกด้วยกันในการทำกิจกรรม				
5. การซักถาม				

อื่น ๆ _____

ประวัติผู้เขียน

นางสุนันtha กิจสุวรรณ อยู่บ้านเลขที่ 737/22 ลาดพร้าว 48 ห้วยขวาง
กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) จากมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2520 และศึกษาศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อปี พ.ศ. 2531 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยวิเทศสัมพันธ์ ระดับ 6
กองยุวกาชาด สภาภาษาไทย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 2,500 บาท

